

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljke in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Premirje na zahodu

Od 1.45 dne 23. junija tega leta je na evropski celine spet mir; kaj bo v bodočnosti, pa še ne vemo. Sicer se nadaljuje vojna med Anglijo in njenimi dominijoni ter kolonijami na eni in Nemčijo na drugi strani, s prebivalstva ostale Evrope pa je padla mola, ki ga je doslej tlačila, vsaj v neki meri. Bliskovita vojna na zahodu je sicer zahtevala velike žrtve, pa izdaleka ne tolikih, kakor bi jih bila zahtevala dolgotrajna vojna. Nemčija, Italija in Anglija bodo seveda morale doprinesiti še velike žrtve, če se ne zgodi zopet kaj nepričakovane, tako imenovano glavno delo pa bi bilo z udajo Francije opravljeno. Ali bo zasedba Besarabije po Rusiji evropsko vojno podaljšala ali pa morebiti le pospešila njen čim prejšnji konec, zaenkrat še ne moremo vedeti — to se prepušča prerokom, ki so drugod in pri nas v obilnem številu na razpolago tistim, ki jim hočejo verjeti.

Pogoj premirja, ki sta jih Nemčija in Italija postavili Franciji in jih je bila le-ta primorana sprejeti, so težki, niso pa tako pretirano težki, kakor se je splošno pričakovalo; avtoritarni velesili očitno nista hoteli Francije popolnoma potlačiti, kar bi bilo s stališča kolikšnega dalekovidne politike tudi nespametno. Tako zasedba dela francoskega ozemlja posebej na obalah, kakor tudi razorožitev, demobilizacija ter uničenje vojnega materiala, kakor tudi onesposobljenje trdnjav in vojaških oporišč naj služi samo vojaškemu namenu, da se ne bi mogel poraženi nasprotnik v kakšnem ugodnem trenutku upreti in ovirati vojne operacije velesil osi proti Veliki Britaniji. Nemčija tudi slišno in izrecno izjavlja, da francoskega vojnega brodograja ki bo v svojih pristaniščih pod nemškim nadzorstvom, ne bo uporabljala za svoje lastne vojne namene in si ga tudi po sklenitvi bodočega miru ne lasti.

V italijansko-francoski pogodbi o premirju je rečeno, da se bodo obsejni deli na francoski celine in v kolonijah za ves čas premirja popolnoma nevtralizirali. Ker gre pri tem za ozemlja, kakor je na primer najvažnejše vojno pristanišče Francije v Sredozemskem morju, Toulon, en del Alžira in za 50 km širok pas ozemlja od tiste črte dalje, kjer je ob sklepu premirja stala na svojih položajih italijanska alpska armada, ne smemo iz tega sklepati, da bi šlo že za končno odstopitev teh ozemelj, ampak ima to, če se držimo točnega besedila pogodbe, zaenkrat samo pomen vojaško nujne odredbe, ki omogoča s tega področja nadaljevanje vojne od strani Italije proti kakemu nasprotniku, ne pomeni pa po besedilu pogodbe že končne odstopitve, čeprav je jasno, da bo v primeru zmage avtoritarnih velesil pač velik del tega ozemlja in pred njim ležečih otokov in morda še kaj drugega prisojeno Italiji. Razlika od premirja, ki ga je bila primorana skleniti Nemčija s Francijo, oziroma njenimi zavezniki leta 1918, je ta, da so nemški pogoji od leta 1940, ki jih je zdaj naložila Francija, težji v toliko, ker je Nemčija zasedla brez primere večji del Francije, kakor so ga bili zasedli zavezniki po sklepu premirja novembra meseca pred 22 leti. Vzrok pa je v tem, ker takrat francoske in angleške čete niso stale na nemškem ozemlju, ampak je narobe imela Nemčija zaseden znaten del Francije, dočim je danes nemška armada prodrla v Francijo tja do Loire.

Velike in male sile Evrope več ali manj upoštevajo izredno težki položaj francoske vlade in sivolasega maršala, ki je bil primoran, da potegne posledice iz hudega vojaškega poraza svoje hlabre domovine. Ne bomo se pečali z raznimi vzroki, ki jih je francoska vlada, ki stoji pod avtoriteto predsednika francoske republike Lebruna, navedla kot vzrok poraza, kakor so na primer nezadostna pomoč od strani Anglije, velike napake, ki so jih zagrešili vsi prejšnji francoski režimi, ker so zanemarjali tako moralno obnovo Francije, kakor tudi njeno vojaško pripravljenost, ter nemožnost, da bi se od strahovite vojske popolnoma izčrpano oboroženo in neoboroženo francosko prebivalstvo, ki se nahaja v nepopisni bedi, borilo dalje — ampak hočemo beležiti samo to zanimivo ugotovitev maršala Petaina, da vojske ni mogoče dobiti samo z zlatom in surovinami, ampak da jo je treba dobiti tudi z orožjem, kar je bilo seveda naslovljeno na zaveznika, ki po mnenju maršala Petaina ni polagal na to stran vojnega problema zadostne važnosti. Tudi ni naša naloga, da bi na široko navajali in presojali, kaj odgovarjajo predsedniku francoske vlade angleški listi in beležimo samo priznanje »Evening Standard«, da Anglija Franciji v kritičnem trenutku ni mogla priti na pomoč z vsemi svojimi silami, čeprav je treba na drugi strani priznati upravičenost angleških kritik, ki predložujejo francoskemu državnemu in vojaškemu vodstvu celo vrsto težkih in neupravičljivih napak.

Zaenkrat stoji to, da bo zdaj morala nositi vso težo vojske Velika Britanija in še ne vemo, ali in v koliko ji bodo na razpolago tiste francoske politične in vojaške sile, ki jih premorejo francoske kolonije, ker zaenkrat ne moremo presoditi, ali bo obveljala velika avtoriteta predsednika francoske republike Lebruna in predsednika njegove vlade maršala Petaina, ki sta pozvala vse Francoze, da se pokorijo neobhodni nujnosti, ali pa bo uspelo prizadevanje francoskega narodnega odbora v Londonu pod vodstvom generala Gaula, ki ga je angleška vlada sicer priznala, obenem pa ni prekinila diplomatskih zvez z legalno francosko vlado. Za Ameriko velja danes za gotovo, da na njen poseg v evropsko vojno vsaj do izvolitve novega predsednika, to je do konca tega leta, nikakor ni računati in da tudi njena materialna pomoč ne bo prekoračila izvestne meje. Ali in kdaj bi se ta položaj izpremenil, tega pa danes še nihče ne ve.

Na vsak način Francija, čije hrabrost je tudi nasprotnik priznal v polni meri, ni utrpela ničesar na svoji časti in more stopiti v novo dobo zgodovine, če bi ostalo pri tem, kar se je zgodilo, kot zelo važen in vreden soči-

Sovjetski ultimatum Romuniji

Romunska vlada je morala snoči do 22. ure odgovoriti — Sovjeti zahtevajo Besarabijo in severno Bukovino ter oporišča v Konstanci

Bukarešta, 27. jun. AA. DNB. Po vesteh, ki do zdaj še niso zanikane, je sovjetska vlada izročila romunskemu poslaniku v Moskvi ultimatum, čigar rok poteče nočjo ob 22. Ultimatum se nanaša na odstopitev Besarabije in severne Bukovine Sovjetom. Razen tega se govori, da Sovjeti zahtevajo pomorska oporišča v Konstanci in v drugih donavskih pristaniščih.

London, 27. jun. t. Reuter. Po poročilih iz Bukarešte, ki jih je objavila italijanska uradna agencija Stefani, je sovjetska vlada zahtevala vrnitev Besarabije in severne Bukovine Sovjetiji.

Po novicah iz nevtralnih virov, ki še niso potrjene, je Molotov včeraj poklical k sebi romunskega

ga poslanika in mu sporočil to zahtevo, na katero bi morala romunska vlada odgovoriti do večera.

Sovjetska letala so letala nad romunskim ozemljem in poročajo, da je v romunskih političnih krogih zavladala velika vznemirjenost.

Bukarešta, 27. junija. AA. Stefani: Romunski poslanik v Moskvi je prejel včeraj ob 10 noto od Molotova, v kateri sovjetska zveza zahteva od Romunije vrnitev vse Besarabije in odstopitev vsega severnega dela Bukovine Sovjetom. Romunska vlada mora dati sovjetski vladi odgovor do noči. Romunske oblasti se posvetujejo ter pričakujejo sestanka kronskega sveta, ki je sklican za danes. Casopisi ne objavljajo nobenega poročila niti vesti o tem vprašanju. Ni mogoče vnaprej vedeti, kaj bo sklenila romunska vlada.

zdaj zbrane ob tej meji, ker hoče Madžarska izrabiti sedanjo zmedo. Kralj Karol je sprejel sovjetske zahteve zato, da lahko vse čete zbere drugod.

Romunska vojska odšla na madžarsko mejo

Bukarešta, 27. junija. o. United Press: Vsi tuji vojaški odposlanci v Romuniji so bili obveščeni, da je poldrug milijon romunske vojske, ki je bil v Besarabiji in Bukovini, odšel v smeri proti Transilvaniji.

Splošna mobilizacija še ni bila oklicana, pač pa vpoklicujejo druge rezerviste posamično pod orožje. Tudi ti odhajajo v Transilvanijo.

Mihalake izstopil iz kronskega sveta

Bukarešta, 27. junija. AA. Rador: Kralj Karol je sprejel ostavko Mihalakeja na članstvo v kronskega sveta.

Prvi spopad na romunski meji

Bukarešta, 27. junija. b. Novi sovjetski poslanik Lavrentijev bo izročil jutri kralju Karolu svoja poverljiva pisma. Medtem pa je prišlo snoči do incidenta na rusko-romunski meji, ko so se nenadoma pojavila štiri letala in pregledala zemljišče na romunski strani. Eno izmed teh letal so sestrelile romunske protiletalske baterije.

Newyork, 27. junija. b. »Press Association« poroča iz Bukarešte, da so ruska letala izvršila ogledne polete nad Besarabijo.

Kronski svet pristal na sovjetske zahteve

Budimpešta, 27. junija. AA. Tu so se razširili glasovi, da je romunski kronski svet sklenil sprejeti sovjetske zahteve glede gotovih teritorialnih vprašanj.

Bukarešta, 27. junija. AA. DNB: Danes ob 12.30 je zasedal na dvoru kronskega sveta. Pred tem je Nj. Vel. kralj sprejel nemškega, nato pa italijanskega poslanika. O posvetovanjih kronskega sveta dozdej ni bilo objavljeno nobeno poročilo. S pristojnega mesta se je zvedelo, da je kronski svet razpravljal o sovjetski zahtevi, da se Besarabija odstopi Sovjetski zvezi.

Uradno poročilo o seji kronskega sveta

Bukarešta, 27. junija. o. United Press poroča, da je bilo po seji kronskega sveta objavljeno naslednje uradno poročilo:

Kronski svet je pod predsedstvom kralja Karola sprejel na znanje sovjetske zahteve, da prepuosti Sovjetski Rusiji Besarabijo in severni del Bukovine. S tem želi Romunija ohraniti dobre odnose s Sovjetsko Rusijo in je vlada zaprosila sovjetsko vlado, da imenuje kraj, kjer se bodo nadaljevali nadaljnji podrobni razgovori.

Zakaj je Romunija pristala na ultimatum

Bukarešta, 27. junija. o. »United Press« poroča, da je bilo v Bukarešti objavljeno uradno poročilo o seji kronskega sveta.

Besarabija je pokrajina vzhodno od Moldavije med Prutom, Dnjestrom in Crnim morjem. Dežela je silno rodovitna, velikaški gozdovi pokrivajo deželo. Poleg tega pa so tam izredno plodoviti polja, kjer uspeva zlasti koruza, pšenica in pa tobak. Glavno mesto pokrajine je Kishinev (romunsko Chisinau) in leži v sredini dežele. Strateški pomen Besarabije je v glavnem v tem, da so skozi to deželo najlažji prehodi iz Srednje Evrope v južno Rusijo. Dežela meri 44.442 km² in ima 2.937.000 prebivalcev. Dne 8. aprila 1918 se je v Kishinevu sestal revolucionarni narodni svet, ki je proglasil priključitev dežele k Romuniji. Sovjeti tega sklepa niso nikdar priznali, pač pa je pravilnost priključitve Besarabije k Romuniji priznala veleposlaniška konferenca v Parizu s pogodbo z dne 20. oktobra 1920. Ob Besarabiji so Sovjeti v letu 1924 ustanovili sovjetsko republiko Moldavijo in jo vključili v Zvezo sovjetskih republik.

nitelj pri miru in napredku Evrope in bo mogla svoje obnovljene sile zopet zastaviti za blagor vsega človeštva.

Uradno poročilo je bilo izdano ob 20. uri romunskega časa, to je ob 22. uri ruskega časa.

Uradno poročilo pravi, da je romunska vlada sprejela sovjetski ultimatum in pristala nanj. Romunska vlada izjavlja, da želi Romunija ohraniti dobre stike s Sovjetsko Rusijo in v ugoditi vsem njihovim zahtevam, ki se bodo razčistile pri nadaljnjih pogajanjih.

Uradni krogi izjavljajo, da je Romunija pristala na ruske zahteve zlasti zaradi tega, ker hoče zdaj vse svoje sile preusmeriti na madžarsko mejo. Na Madžarskem se namreč pospešeno širi propaganda za madžarsko Transilvanijo. Vse romunske čete so

Vojna grozi tudi Sovjetiji

Moskva, 27. junija. b. Današnji uvodnik »Pravdec« je izzval v inozemskih diplomatskih krogih v Moskvi največjo pozornost. V članku med drugim poroča:

Nad polovico ljudstva na svetu je že v vojni. Mednarodni položaj je izpolnjen z neprestanimi iznenadenji. Vojna nevarnost za našo domovino postaja vedno večja.

Delavstvo v Sovjetiji naj hitreje izdeluje orožje

Moskva, 27. junija. DNB: Uradno objavljajo ukrepe, ki jih je včeraj predložil centralni svet delavskih sindikatov o prehodu v osemurni delovni dan za delavce in nameščenec, kakor tudi o prehodu v delovni teden s sedmimi dnevi. Ti ukrepi so že dobili svojo uradno moč z odredbo predsedstva vrhovnega sovjeta. Novi predpisi so stopili v veljavo že 27. junija; s tem zakonom je prepovedano svojevoljno zapuščanje podjetij in ostanov kakor tudi prehod iz enega podjetja v drugo. Istočasno je objavljena tudi uredba, da ostane dosežena delavska tarifa in mesečni zaslužek delavca in nameščenca navzlic povečanju delovnega časa isti. Delavstvo in tovarne morajo pospešeno izdelovati orožje.

Delavska milica v Litvi

Kovno, 27. junija. AA. DNB: Z ukazom notranjega ministra bodo v vsej Litvi vpeljali delavsko milico, ki bo imela nalogo v sodelovanju z vladnimi krogi skrbeti za javni red. Milica bo položila prisego in bo prav tako kakor tudi policija oborožena.

Sovjetski tisk o odnosih z Jugoslavijo

Moskva, 27. junija. AA. Tass: List »Trud« piše o priključitvi diplomatov in odnosov med Sovjetsko Rusijo in Jugoslavijo sledeče:

Vest o upostavitvi diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo je bila sprejeta z sedanjem položajem, ki je skrajno zapleten, z veliko radostjo in globokim zadovoljstvom pri narodih obeh držav. Vpostavitev diplomatskih odnosov ustvarja hitro temelj za normalno in plodno ustvaritev vseh vezi med obeh državama. Trgovinski ustroj Sovjetske Rusije kakor tudi Jugoslavije odgovorja koristim obeh držav. Sovjetsko-jugoslovanski gospodarski odnosi so bili urejeni s

sporazumom ter se razvijajo normalno ter imajo vso možnost, da se kasneje še poglobijo. Ni dvoma, da bo vpostavitev diplomatskih odnosov vsemu temu prinesla še nove koristi. Jugoslovansko javno mnenje spremlja z velikim zanimanjem življenje v Sovjetski Rusiji. Vpostavitev normalnih diplomatskih odnosov je omogočila tako Sovjetski Rusiji kakor Jugoslaviji, da dosežeta še bolj tesne zveze na raznih popriščih tako državnega kakor narodnega življenja.

Sovjetska komisija prišla v Berlin

Berlin, 27. junija. AA. DNB: Zaradi pogajanj, ki bodo v zvezi s sklenitvijo nemško-sovjetskega obmejnega sporazuma, sta prispela v Berlin šef oddelka za zahodno Evropo in komisariatu za zunanje zadeve Aleksandrov in sovjetski polkovnik Leventijev. Na železniški postaji sta sovjetsko delegacijo sprejela v imenu nemškega zunanjega ministra poslanik v. Saucken in veleposlanik Sovjetske Rusije Skvarčev.

Anglija Romunije ne more ščititi

London, 27. junija. b. Reuter: Do 5 popoldne angleška javnost še ni bila obveščena o sovjetskem ultimatu Romuniji. Velika Britanija je kot je znano, dala Romuniji jamstva, toda zaradi neugodnega položaja je sedaj sama v takšni nepriliki, da njena vlada očitno še ni mogla zavzeti stališča v tej zadevi, ker je angleški minister za informacije izjavil, da želi Velika Britanija ostati v dobrih odnosih s Sovjetsko Rusijo in zaradi tega tudi odobrava stališče Turčije, ki ga je zavzela kot nevojskujoča se država, napram Sovjetiji.

Romunski zunanji minister odšel v Moskvo

Washington, 27. junija. b. »United Press« poroča iz Bukarešte, da je ultimatum, ki ga je dala Sovjetska Rusija Romuniji, potekel danes ob 19. Prvotna romunska vlada je sklenila, da ultimatum odkloni, navzlic temu pa sta se ob 16 sestala kabinet in kronski svet pod predsedstvom kralja Karola. Medtem pa je romunski zunanji minister odletel z letalom v Moskvo, kjer hoče rešiti vsaj Bukovino.

Turčija ne gre v vojno

Carigrad, 27. junija. AA. DNB: Med sejo v parlamentu je predsednik vlade Refik Saidam izjavil, da vstop Italije v vojno ni povzročil nobene izpremembe v turškem stališču. Nato je predsednik vlade rekel, da je turška vlada novi položaj podrobno preučevala. Turška vlada je sporočila merodajnim silam, da se v skladu z drugim protokolom pakta, ki je bil podpisan v Ankar, ne čuti prisiljeno, da bi stopila v vojno, dokler Turčija ne bo napadena. Vojaška rezerviranost Turčije ni naperjena proti nikomur, temveč je potrebna zaradi ohranitve miru.

Carigrad, 27. junija. AA. DNB: Narodni poslanec Musmami razpravlja v »Džunhurietu« o včerajšnji zunanje-politični izjavi turškega predsednika vlade in jo smatra kot potrebno obvestilo turške javnosti in sveta. Ta potreba se je čutila že davno. Sklep Turčije, da zavzame stališče nevojskujoče se države, je treba pozdraviti. Vojna je opravičena in sveta le, če služi obrambi narodnih koristi.

Carigrad, 27. junija. AA. DNB: Notranje ministrstvo namerava uniformirati policijo dodatno orožniške oddelke.

Politični zapiski

Bolgarske in srbske zdravice v Sofiji

Zastopniki Jugorasa so obiskali Bolgarijo. Kakor poročajo iz Sofije, je zadnji dan bil banket, kjer je zastopnik Jugorasa pozdravil bolgarski minister za trgovino g. dr. Zagorov, ki je takole dejal: »Zbrali smo se tukaj ne le kot bratje po krvi, marveč tudi kot ljudje, ki imajo skupne cilje v boju za socialno pravico in stanovsko zaščito. Nenavadno me veseli, ker sem v vaši sredi ter vas pozdravljam v imenu bolgarske vlade in dvigam svojo čašo na zdravje vašega kralja Petra II. za uspeh velikega dela, našega slovanskega dela.« Odgovoril mu je g. Ljubomir Mitić, ki je naglasil pozdrave predsednika vlade g. Dragiša Cvetkovića, nakar je dejal: »Imamo le eno željo, da bi namreč naš obisk v Bolgariji še bolj okrepil pristransko prijateljstvo z bolgarskimi delavci in da bi se okrepile vezi med obema bratskimi narodoma. S tem svojim obiskom smo — upamo — storili prvi korak do ustanovitve bolgarsko-jugoslovanske delavske zveze, ki naj nacionalno in socialno vzgaja delavce obeh držav ter mirno gradi socialno pravico v okviru naše nacionalne celote.« Nato je napisal bolgarskemu kralju Borisu na zdravje vsega bolgarskega naroda.

»Hrvatski Dnevnik« o politiki Sovjetske Unije

Zadnji Hrvatski Dnevnik prinaša uvodnik, kjer med drugim o sovjetski zunanji politiki takole pravi: »Sentimentalne zveze, sloneče na slovanstvu in na spominih na preteklost danes v politiki Sovjetske Rusije ne igrajo prav nobene vloge. Zato bi bilo docela napak spominjati se teh zvez ter iz njih delati kakšne sklepe. Danes je vsakomur jasno, da Sovjetska Rusija ne vodi nobene slovanske politike, marveč edino le politiko svojih interesov. Ti njeni interesi pa so — kolikor gre za ohranitev miru na Balkanu — zlagajo z našimi interesi, kar je najboljšje jamstvo, da bo sodelovanje pri tem delu rodilo sadove.«

Ban Žika Rafajlovič

Kakor smo poročali, je bil za bana vardarske banovine imenovan minister v pokolu g. Živojin Rafajlovič. Novi ban je izrazil narodni delavec, ki se je ves posvetil narodnemu delu v krajih južne Srbije. Rodil se je leta 1871 v Mionici ter je po končani gimnaziji stopil v vojaško akademijo, katero je končal leta 1892 kot podporočnik. Leta 1898 je bil premeščen v Vranje na meji tedanje predvojnje Srbije, kjer se je oženil ter potem bil ves povezan s temi kraji. Leta 1903 je zapustil vojaško službo ter se ves posvetil narodnemu delu. Vstopil je v tedanjo narodno radikalno stranko ter začel delovati v Narodni odbrani. Leta 1906 je bil izvoljen za narodnega poslanca na listi narodne stranke v okrožju Vranje. Poslej je bil Rafajlovič poslanec do 6. januarja leta 1929. Po vojni je kot pristaš narodne stranke vstopil v Davidovičev demokratiški stranko ter bil ves čas njen ugleden član. Dasi strankar, ki je bil vendar z vsem srcem pri Narodni odbrani, ki jo je pred vojno pomagal ustanoviti ter bil njen prvi podpredsednik. — Zato listi zdaj opravičeno naglašajo, da je postal ban vardarske banovine ne kot zastopnik kakšne stranke ali politike, marveč kot izrazit »narodni delavec«.

Zoper komuniste na belgrajski univerzi

»Slovenski Jug« ostro napada komuniste na belgrajski univerzi, ki se skrivajo pod »akcijskim odborom«. Komunistični študentje — pravi list — zmerjajo dijakke z »banditi, razbojniki in podobno«, kar se malo zлага z univerzitetno izobrazbo, ki jo daje belgrajske vseučilišče, ki letos končuje 35 let svojega delovanja. »Slovenski Jug« dalje pravi, da tako govorjenje kaže, da komunistom kultura in red nista nič mar niti takrat, ko so kričali »za mir v tem najbolj mirnem delu Evrope«. Končno list pravi, da bi bilo treba ukiniti tako avtonomijo, ki omogoča take izgrede. Vkljub temu teorijo pa so narodni dijaki komunistom vendarle izrgali »Aeroklube« in »Jugoslovansko-bolgarsko ligo«.

»Bilten« zoper komunizem

V Belgradu izhajajoči »Bilten« prinaša v zadnji številki članek z naslovom »Naša narodna opredelitev«, kjer se peča s komunistično ideologijo ter agitacijo, ki jo pri nas razširjajo nekateri komunistični intelektualci. List med drugim pravi: »Mogli smo pronikniti v vse javne in skrivne želje ter cilje naših marksistov ter mogli našo javnost opozoriti na nevarnost, ki nam grozi od najnevarnejšega sovražnika. Naša javnost ni smela zapirati oči pred to nevarnostjo. Polagoma pa so se mnogi ravno dušnim državljani odprli oči. Zdaj že verjamejo, da to niso več nikake sanjarije in izlivi mladostnega duha, marveč prikazi najnižjih nagonov, ki izhajajo iz zenikanja Boga. V tem zanikanju se je rodil komunizem.« Nato »Bilten« naglašuje, kakšne so posledice komunizma, kjer je prišel do oblasti, nakar pravi: »Marksistična teorija je ostala gola teorija, velika zmotna, sektaška učenost. Popolna komunistična družba, popolna gospodarska osvoboditev se sploh ne da uresničiti. Zakaj pa potem toliko bojov in razdejanja gnetnih in duhovnih vrednot? Ali naši filokomunisti ne vidijo, da marksistična teorija nikjer na svetu, tudi tam ne, kjer je v praktičnem življenju že uresničena, ni prinesla novega človeka in nove razlage njegove naloge? Ali mar more dandanes še kak razumen človek dati se voditi marksistični internacionali?«

Reis ul ulema odpotoval iz Zagreba

Zagreb, 27. junija. b. Z brzovlakom ob 12.55 je odpotoval iz Zagreba verski poglavar muslimanov reis ul ulema Fehim efendijski Spaho. Na postaji so se zbrali številni predstavniki oblasti in društva, narodni poslanci, župan dr. Starčević in številni muslimani, ki so se poslovili od visokega gosta.

Hrvatsko združništvo

Zagreb, 27. junija. b. Danes ob 10 dopoldne je bil peti letni občni zbor Glavne zveze hrvatskih gospodarskih združenj v Zagrebu, kateremu je prisostvovalo veliko število članov in delegatov iz vseh krajev države. V imenu Združene zveze je govoril tajnik dr. Juretić, nakar je govoril dr. Gortan o delovanju te gospodarske zadrage.

Zanimiv politični sestanek v Vukovi gorici

Dragiša Cvetković, dr. Maček, hrvatski ban in več ministrov ob obletnici sporazuma

Zagreb, 27. junija. b. Davi je z belgrajskim vlakom prišel v Zagreb predsednik vlade Dragiša Cvetković z ministrom dr. Konstantinovičem. Snoči je prišel v Zagreb tudi finančni minister dr. Šutej.

Danes dopoldne ob 9 so odpotovali ministri Cvetković, dr. Šutej in Konstantinović z banom dr. Šubašićem na posestvo poslednjega v Vukovi gorici. Tja je odpotoval tudi dr. Maček že popreje. Ministrski predsednik Dragiša Cvetković in minister Konstantinović bi se morala že nocoj vrniti iz Vukove gorice v Zagreb, nato pa v Belgrad.

Zagreb, 27. junija. b. Danes je bil napovedani sestanek zastopnikov vlade in zastopnikov banovine Hrvatske v Vukovi gorici. Tja so se odpeljali podpredsednik vlade dr. Maček, dalje podpredsednik HSS inž. dr. Avgust Košutić ter glavni tajnik HSS dr. Juraj Krnjević. Davi ob 6.30 sta prispela v Zagreb predsednik vlade Dragiša Cvetković in minister Konstantinović, ki sta ostala v salonskem vozu do 8.30, to je do prihoda dr. Šubašića in Šuteja. Predsednik vlade Dragiša Cvetković se je nato vsedel v avto bana dr. Šubašića, minister dr. Konstantinović pa v avto finančnega ministra dr. Jurija Šuteja ter so se vsi odpeljali v Vukovo gorico, kjer je prišlo do sestanka vodstva HSS, Cvetkovića, bana dr. Šubašića, fin. ministra dr. Šuteja in ministra dr. Konstantinovića.

Karlovac, 27. junija. b. Danes dopoldne so prispeli na posestvo bana dr. Šubašića v Vukovo gorico predstavniki vlade in HSS. Goste je sprejel ban dr. Šubašić. Okrog 11 jim je priredil malico, na kar so šli gostje na sprehod. Ban dr. Šubašić je povabil vodstvo HSS, predsednika vlade, ministre in svoje ožje sodelavce, da se odpočijejo na njegovem posestvu, ki leži pod Zumberaškimi gorami. Na banovo posestvo so prispeli ob 9.30 predsednik vlade Dragiša Cvetković, ban dr. Šubašić, fin. minister dr. Šutej in minister dr. Konstantinović. Tam jih je že pričakoval podpredsednik vlade in predsednik HSS dr. Maček.

Po pozdravu in kratkem razgovoru na banovem domu so odšli ministri pred hišo, kjer so imeli razgovor s časniki.

Na vprašanje časnika, kakšen je razlog današnjega sestanka v Vukovi gorici, so bili vsi gostje dobro razpoloženi in so v šali odgovarjali. Predsednik dr. Maček je prvič dejal: »Danes je poteklo leto dni, odkar sva se midva (poleg njega je stal predsednik vlade Cvetković) prvič tukaj sešla.«

Medtem je prišel finančni minister dr. Šutej, ki mu je predsednik vlade dejal: »Pokažite jim nove kose po 25 par.«

Dr. Šutej je izvelel iz žepa nov 25-parski novce, ki jih je razdal gostem. Pri tem je izvelel iz žepa dva kosa novih zlatnikov. Razgovor je bil tu prekinjen, ker so nato vsi odšli z banovega doma na reko Kolpo.

Nato sta prišla z avtomobilom inž. Košutić in Krnjević, ki sta se prav tako pripeljala na Kolpo. Pri Kolpi so se pričeli razgovori med ministri enkrat skupni, drugi zopet ločeni. Predsednik vlade Cvetković se je pogovarjal s Krnjevičem, dr. Maček z dr. Šutejem, inž. Košutić z dr. Konstantinovičem in banom dr. Šubašićem.

V trenutku, ko so se z brega spustili časniki, kar jim je prosil bana dr. Šubašić kot domačina, da jim pojasni vzrok današnjega sestanka, je g. ban odgovoril: »Zanimivo je, da smo se danes spet srečali v Vukovi gorici, ravno istega dne in istega datuma, ko so v mojem domu bila važna pogajanja. Seveda je bilo tedaj v največji tajnosti. Morda bi tudi sedaj ostalo tajno, če ne bi vi zvedeli za nas pot semkaj. Sami smo imeli tukaj v Vukovi gorici prvi sestanek 27., drugi pa je bil 29. junija.«

Časnikarji: »Ali bi lahko zvedeli za namen današnjega sestanka?«

Ban dr. Šubašić: »Skrb za narod. Več vam ne morem reči. Tukaj sta oba predsednika, vprašajte jih.«

Časnikarji: »Kotak začeli razgovor s predsednikom vlade Cvetkovičem: »G. predsednik, zapazena je bila vaša izjava, ki ste jo dali v Belgradu in napovedali spremembe v naši socialni in gospodarski strukturi.«

Dr. Šutej vpad: »Bolj v gospodarski!«

Predsednik vlade: »Kakor slišite, bodo nastale spremembe bolj v gospodarski strukturi države.«

Dr. Šutej: »Potrebne bodo nagle reforme. Ne morem razumeti, da je zaradi pomanjkanja kreditov brezposelnost in pomanjkanje. Dolžnost vlade in vseh, ki to lahko spremenijo, je, da odstranijo to bolezen iz današnje družbe.«

Časnikarji: »Kakšna pa so sredstva za odstranitev te bolezni?«

Dr. Šutej: »To je drugo vprašanje. Sredstva? Sodelovanje vseh, da se odstrani zabloda družbe.«

Časnikarji: »Kako si zamišljate konkretno to sodelovanje?«

Dr. Šutej: »Mislimo, da nismo prišli samo zato, da odpravljamo svoje poble, marveč zato, da ustvarjamo. Prepričani smo, da je v tej državi dovolj moči za vse vrste dela in da je dovolj surovin, ki jih je treba predelati, kajti poleg drugih nalog je naša dolžnost skrbeti, da bo naš narod zdrav in da se pravilno razvija.«

Predsednik vlade je poslušal razgovor in je pripomnil: »V napredku vsega narodnega gospodarstva se bodo razvijali naši napori.«

Dr. Šutej: »V povzdigi vse narodne proizvodnje.«

Cvetković: »V vseh panogah narodnega življenja.«

Časnikarji: »Ali je pričakovati, da se bo v najkrajšem času zgodilo kaj konkretnega?«

Dr. Šutej: »Ko bo gotovo, boste pa zvedeli. Če izdelujejo načrt, o njem govorijo, pa ga ne izvedejo, to ni dobro. Ko načrt izdelajo in si prepričani, da ga lahko izpeljejo, šele potem lahko govorijo o njem in ga lahko objavijo.«

Časnikarji: »Ali gre samo za vprašanje organizacije dela, ali vsega narodnega življenja? Ali bodo ustvarjene kakšne nove politične formacije?«

Predsednik vlade: »Nismo za oblike, temveč za stvarnost, za realno življenje. Naše reforme so lahko samo proizvod našega narodnega življenja, naše gospodarske strukture in v mejah naše domovine. Tako kot doslej ne more iti dalje. Življe-

nje zahteva nekaj drugega, boljšega in lepšega. V prvi vrsti morajo biti zadovoljni široki ljudski sloji, delovni svet v mestih in na deželi. Reforme jim morajo dati boljše življenje in boljše pogoje za življenje. Sedanje mednarodne razmere so toliko spremenile celo vrsto gospodarskih načel in doktrin, da se seveda morajo tudi pri nas vse starejšje teorije in prejšnji pogledi na življenje iz temelja spremeniti. To bo naloga in skrb vlade. Danes pa smo se sešli tukaj, da obnovimo spomine na skupno delo, na stvarni sporazum med Srbi in Hrvati, brez katerega skupnega dela ne more biti, niti ne more biti solidne bodočnosti, niti lepšega življenja v naši skupni domovini. Pred enim letom je bilo pričeto delo v Vukovi gorici, ki je bilo uspešno in srečno izvedeno in današnje razmere temu dajejo še poseben pomen.«

S temi besedami je bil govor končan in gostje so odšli zopet na sprehod.

Belgrad, 27. junija. m. Popoldne se je z letalom vrnil v Belgrad predsednik vlade g. Dragiša Cvetković.

Ob obletnici sklenjenega sporazuma v Vukovi gorici

Belgrad, 27. junija. m. S snočnim vlakom se je odpeljal v Zagreb na posestvo bana dr. Šubašića predsednik vlade. Z njim je odšel tudi minister dr. Konstantinović, finančni minister dr. Šutej je pa odpotoval že popoldan. Politiki so se odpeljali na Vukovo gorico, kjer sta lani osorej Dragiša Cvetković in dr. Maček sklenila sporazum. Zanimiv je ta sestanek ob obletnici sporazuma, ki je bil dosežen prav v Vukovi gorici.

Na Šubašičevem posestvu sta se g. Cvetković in dr. Maček sporazumela v vseh vprašanjih, ki so dobila svojo rešitev v sporazumu z dne 26. avgusta. Kakor znano, sta se g. Cvetković in dr. Maček prvič sešla v Zagrebu. 2. aprila l. l. Prvi delovni sestanek je bil prav za prav šele naslednjega dne, to je 3. aprila, ker je imel prvi sestanek več ali manj informativni značaj. O drugem sestanku je bilo izdano poročilo, ki je zatrjevalo, da je dosežena soglasnost. Po tem sestanku so se pogajanja za nekaj časa odložila ter je med Cvetkovičem in dr. Mačkom prišlo do ponovnega sestanka šele 15. in 17. aprila. Dan med 15 in 17. aprilom je pa g. Cvetković izkoristil za obisk pri g. dr. Korošcu, pri katerem je bil tudi pokojni dr. Spaho v Roški Slatini ter ju je obvestil o dosežanem razgovoru z dr. Mačkom. Nadaljnji pogajanja med g. Cvetko-

vičem in dr. Mačkom ni bilo več, ali pa so bila tajna. Dne 27. aprila sta g. Cvetković in dr. Maček menjala obojestranske predloge za sporazum in jih izdelala na podlagi dosedanjih razgovorov. Po tej izmenjavi obojestranskih predlogov je nastalo zopet daljše zatišje, ki sta ga obe stranki porabili za proučevanje vseh problemov, ki so spadali v komplekse hrvatskih vprašanj. Proučevanje teh predlogov je trajalo dober mesec dni.

Dne 27. junija je prišlo do ponovnega sestanka med g. Cvetkovičem in dr. Mačkom v Vukovi gorici na posestvu bana dr. Šubašića. Cvetković se je na ta sestanek pripeljal z Bleda. Sestanek je trajal 4 ure. Od 10 do 2 popoldne. Na tem sestanku sta se g. Cvetković in dr. Maček načelno sporazumela o vseh vprašanjih za rešitev hrvatskega problema ter sta izročila vse gradivo v nadaljnjo izdelavo strokovnjakom. G. Cvetković je od svoje strani za ta posel določil sedanjega ministra dr. Konstantinovića ter vseučilišča profesorja dr. Ilića in dr. Tasića. Dr. Maček pa sedanjega finančnega ministra dr. Šuteja, sedanjega pomočnika finančnega ministra dr. Filipovića in sedanjega podbana v Zagrebu dr. Krbeke. Strokovnjaki so za tem dali sporazumu pravo formo, nakar se je ta sporazum podpisal 26. avgusta l. l.

Jugoslovansko-bolgarska združna razstava zaprta

Belgrad, 27. junija. m. V Belgradu je bila danes zaprta jugoslovansko-bolgarska združna razstava, ki jo je pred 10 dnevi odprl predsednik Glavne združne zveze dr. A. Korošec. Razstavno gradivo bodo prepeljali v Bolgarijo ter bodo združno razstavo, ki je v Belgradu v vseh oziirih uspešna, na novo odprli v Varni in morebiti še v nekaterih drugih bolgarskih mestih. Ob tej priliki bodo jugoslovanski zdrugetarji vrnilo obisk bolgarskim zdrugetarjem.

Obrazci za trošarino na vino in žganje

Belgrad, 27. junija. AA. Zaradi pravilnega izvajanja določb uredbe od 22. decembra 1939, s katero je uvedena državna trošarina na vino in žganje, je finančno ministristvo predpisalo in natisnilo potrebne obrazce, ki jih je razposlalo finančnim ravnatelstvom. Te obrazce morajo finančne direkcije takoj dostaviti podrejenim oddelkom finančne kontrole, tako da se bodo uporabljali sami uradni obrazci.

Maladi zločinci umorili staro gospo

Zagreb, 27. junija. b. V Bakru so našli zadavljeno Amalijo Cepulić, zdravnikovo vdovo, ki je bila zadušena. Preiskava je ugotovila, da gre za zločin. V zvezi s tem zločinom so bili aretirani 17 letni Dušan S., sin carinskega poslovođa iz Zagreba, Branko M., 17 letni sin trgovca iz Zagreba ter Anton R., sin železničarja iz Zagreba, prav tako star 17 let. Vsi so propadli dijaki srednje šole, ki so te dni pobegnili z doma proti Bakru, bržkone v namen, da pridejo čez mejo in da se skrijejo v inozemstvu. Razen tega je preiskava ugotovila, da je Branko M. svoji materi ukradel 1200 din. Branko M. in Anton R. sta že priznala, da sta sodelovala pri davljenju Amalije Cepulić, bratnita pa se, da bi zločin izvršila sama, ker sta le sodelovala pri njem, stanko pa je zadušil z robcem njen nečak Jakob B. iz Bakra, prav tako propali dijak srednje šole, star 19 let. Policija vadi preiskavo, da gnusni zločin čimprej razjasni.

Osebnosti

Belgrad, 27. junija. m. Z odlokom prosvetnega ministra so prevedeni dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja v Mariboru v 3-2, dr. Peter Šorli, profesor verouka v Ljubljani v 3-2, Josip Žužek, učitelj verouka v Kranju v 6. položajno skupino z drugim periodskim povškom, Anton Anžič, profesor verouka v Ljubljani v 4-2.

Regulacija Save

Belgrad, 27. junija. m. Na podlagi odobritve ministrskega sveta je gradbeni minister dr. Krek podpisal odlok o regulaciji Save od Tacna do Svetega Jakoba. Regulacijska dela je prevzelo podjetje Aleksander Pretner iz Ljubljane. Za njihovo izvedbo prispeva država 900.000 din, banovina pa 55.406 din.

Belgrajske novice

Belgrad, 27. junija. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je danes sprejel v audienco ministra za trgovino in industrijo dr. Ivana Andresa.

Belgrad, 27. junija. m. Z jutranjim vlakom je potovalo skozi Belgrad osebe egiptskega poslanstva v Rimu. Skupno je potovalo v dveh vagonih 26 oseb.

Zagrebske novice

Zagreb, 27. junija. b. Danes popoldne bi morala biti seja univerzitetnega sveta in izvolitev novega rektorja. Ker pa je danes popoldne v službenih novinah izšla nova uredba o univerzah, ki določa drugačno organizacijo univerz in njenih uprav, je bila volitev rektorja odgojena.

Policija je prišla nekega sumljivega človeka. Doznava se, da v Urugvaj v zadnjih dneh Angleži in Francozi vodijo ostro protifinansko agitacijo. Med drugim so obtoženi številni Nemci, da pripadajo tako imenovani peti koloni. Zdjaj poročajo, da so te obtožbe neutemeljene in da so bile vse aretirane osebe spušcene na svobodo.

Kriza vlade v Perziji

Teheran, 27. junija. AA. DNB: Dosedanji predsednik iranske vlade Deltar je bil včeraj razrešen te dolžnosti. Danes je notranji minister Hekman podal ostavko iz zdravstvenih razlogov.

Drobne novice

Sofija, 27. junija. AA. Stefani: Bolgarski zunanji minister Popov je sprejel ponovno italijanskega poslanika in se z njim dolgo in pristrčno pogovarjal.

Moskva, 28. junija. AA. Tass: V Druženiku v pokrajini Biaostok je bil odprt velik sanatorij s 410 posteljami. Letos se bo v tem sanatoriju zdravilo okrog 2000 bolnikov.

Oslo, 27. junija. AA. DNB: Nova državna družba za uvoz premoga in koksa je začela z delom. To je delniška družba s kapitalom 500.000 krog. Od te vsote je norveška država prevzela 499.800 krog.

Newyork, 27. junija. AA. Stefani: V Brooklinskem arzenalu so začeli graditi novo ameriško bojno ladjo »Jova«, ki bo imela 45.000 ton nosilnosti.

Stockholm, 27. junija. AA. DNB. Danes se ponovno začne nemško-švedska trgovinska pogajanja. Nemško delegacijo vodi direktor v ministrstvu Walter.

Zemunska vremenska napoved: Zjasnilo se bo od zahoda proti vzhodu. Vendar bo na vzhodni polovici države prevladovalo še večeroma oblačno vreme s prehodnimi nevihtami. Toplina se bo dvignila.

Državna železničarska šola

Belgrad, 27. junija. m. Državna prometna železničarska šola objavlja v današnjih »Službenih novinah« natečaj za sprejem 70 kandidatov za šolsko leto 1940-41. Kandidati morajo izpolniti naslednje pogoje: da je državljan kraljevine Jugoslavije, da je dovršil najmanj 7 razredov realne ali klasične gimnazije, ali pa trgovsko akademijo z završnim izpitom, da je telesno in duševno res zdrav, da ni mlajši od 18. leta in starejši od 22. leta, če je pa služil kadrski rok v vojski, ne sme biti starejši od 23 let, da ima dovoljenje staršev ali varuha za vstop v službo državne prometne ustanove, da je doberga vedenja, in da je položen izpit v srbohrvaščini ali slovenščini ali aritmetiki in geometriji, splošnega zemljepisa, predvsem pa zemljepisa kraljevine Jugoslavije. Lastnorčno pisane prošnje je treba izročiti ali osebno, ali pa poslati na upravo državne prometne šole v Belgradu, Vojvode Mišića 2, najkasneje do 31. julija 1940 z navedbo točnega naslova prosilca in najbližjo železniško postajo. V prošnji mora prosilec navesti točno ime in priimek staršev, njihov poklic,

njihovo družinsko stanje (število članov v družini), priložiti originalne listine (prepisi so izključeni), izpričevalo o predhodni šolski naobzabi, krstni ali rojstni list, potrdilo o državljanstvu izdano na podlagi § 4 zakona o državljanstvu odo britve staršev ali varuha, da kandidat vstopi v to šolo, kakor tudi obvezo, da bo povrnil stroške za kandidata, če bi bil ta po njegovi krivdi ali zaradi neuspehov izključen iz šole. Besedilo odobritve obveze je objavljeno isto tako v današnjih »Službenih novinah« ter mora biti samo tako. Priložena mora biti tudi obveza kandidata, da bo po končani šoli ostal najdalje 6 let v službi državne prometne ustanove. Besedilo te obveze mora biti prošnji priloženo tudi potrdilo, da kandidat ne prihaja neposredno v to šolo iz prejšnjega učnega zavoda. Prošnje kandidatov, ki ne bi bile pravilno sestavljene in izpolnjene, se sploh ne bodo jemale v poštev. Kandidat ima v šoli prosto stanovanje in hrano ter poleg tega še prejema mesečno po 100 din v gotovini.

„Magainotova črta“ je Francoze preslepila

London, 27. junija. AA. Reuter: »Daily Herald« se bavi s stanjem v Franciji in pravi med drugim, da so na zamišljeni nezavestnosti Maginotove črte francoski generali sestavljali svojo strategijo, francoski narod pa je verjel tem nartem. Toda v nekaj tednih so Maginotove utrdbe postale le betonski otoki v nemškem morju. Tisto, kar je izdalo Francijo, je bila miselnost Maginota. Značilnost te miselnosti je v tem, da se obramba predpostavlja napadu ter v nesposobnosti predvidevati razvoj dogodkov. Tudi v Veliki Britaniji se danes dela po tej miselnosti. Treba se je znebiti ideje, da je vojni cilj Velike Britanije, živeti čim bolj mirno na tradicionalno črto obrambe. Vlada nas mora ojačiti in mora ukazati, naj vsa podjetja in vsi ljudje store največ, kar morejo za obrambo Velike Britanije.

»Daily Mail« pravi: Danes imamo vlado, ki se je zaklela, da nas bo oprostila nestrokovnosti. Vlada dobro dela, zato ima podporo vse države. Toda vojni napori naroda imajo še vedno oviro zaradi slabih strani podedovanih metod. Z velikimi govori ne bomo dobili vojne. Treba je delati več kot kdaj. Nujna potreba današnjega trenutka je proizvodnja in spet proizvodnja. Nikdar ne bo zadosti izdelanega. Hrabrost britanskega naroda ne bo bankrotirala, le orožje je treba dati ljudstvu v roke.

Komisija za premirje

Bordeaux, 27. junija. Havas: Vlada je določila člane komisije za izvedbo francosko-nemškega in francosko-italijanskega sporazuma o premirju. Člani komisije za izvedbo francosko-nemškega sporazuma o premirju so: general Huntzinger kot predsednik, za vojno mornarico admiral Misellier, general Mousar za letalstvo, ostali člani pa so: prefekt Carl, finančni inspektor Parady, generalni ravnatelj za delo Berthelom, pomočnik generalnega ravnatelja francoskih drž. žel. Percave, ter industrijskelec prof. Portman.

V komisiji za izvedbo italijansko-francoskega sporazuma o premirju pa so kot predsednik admiral Duplat, kot njegov namestnik general Parigeot, od kopenske vojske general Audi, od strani letalstva Mousset. Ostali člani pa so: prefekt alpske oblasti Montemale, finančni inspektor Gentin, nato svetnik Gouret, ravnatelj marsejskega pristanišča, ter svetnik veleposlaništva Garnier.

Zadušnica v Bordeauxu

Bordeaux, 27. junija. Havas: Včerajšnjim ceremonijam v tukajšnji katedrali kakor tudi pred spomenikom padlih v svetovni vojni je prisostvoval poleg predsednika republike Lebruna in njegove gospe tudi maršal Petain s člani vlade, predsednik senata Jeanneney, predsednik ekupščine Herriot, bivši predsednik vlade Paul Reynaud, senatorji in narodni poslanci kakor tudi člani diplomatskega zbora.

Reynaud obsoja generala de Gaulea

Bordeaux, 27. junija. AA. Stefani. Bivši predsednik francoske vlade Paul Reynaud, ki se je stalno mudil v Bordeauxu, je pristal nad gotovimi trditvami, češ da bi bil on protistaš francoskega narodnega odbora, ki naj bi ga ustanovil v Londonu degradirani general de Gaule, čigar akcijo more on le obsoditi.

Berlin, 27. junija. AA. DNB. Ker so razne francoske osebnosti, ki so pobežale v inozemstvo, agitirale proti francoski vladi, je ta sklenila uvesti proti njim postopanje zaradi zarote proti varnosti države.

Zaupnica Petainu

Bordeaux, 27. junija. Havas. Senatorji in narodni poslanci so imeli ponovno sejo, na kateri so razpravljali o problemu beguncev, industrijske demobilizacije in organizacije dela. Minister Marquet je podal prisotnim pojasnila o nekaterih omejitvah premirja. Navzočni narodni poslanci so izglasovali

spomenico, s katero ponovno izražajo zaupanje vladni Petain.

Bordeaux, 27. junija. AA. Havas. Francoska vlada je razpravljala o nujnih problemih, ki so nastali po prekinitvi sovražnosti. Sklepi bodo v kratkem izdani. Narodni predstavniki so izrazili željo, da se ustanovi ministristvo za demobilizacijo, kar bo vlada vzela v razpravo.

Francija brez poslanika v Londonu

London, 27. junija. AA. Reuter: Po vesteh iz Bordeauxa je francoski zunanji minister izjavil, da za sedaj ne bo postavljen francoski veleposlanik v Londonu. Izvedelo se je, da bo po francoskega veleposlaništva vodil svetnik Cambon.

London, 27. junija. AA. Reuter: Diplomatski urednik agencije Reuter je zvedel, da je francoski veleposlanik v Londonu, Corbin, odstopil iz osebnih razlogov, ker je bil pristaš britansko-francoskega sodelovanja, toda zadnji razvoj političnih dogodkov je onemogočil njegovo delo v tej smeri.

Bojevniki se naj zberejo okoli maršala Petaina

Bordeaux, 27. junija. Havas: Minister za družine in za bivše bojevnike, Ibarnegaray, je poslal

Japonska si ne bo prisvojila Indokine

Japonska noče dražiti Amerike in se obrača le proti Angliji

Tokio, 27. junija. T. L. Japonska zunanja politika je postala po premirju v Franciji zelo živahna. Listi zaznamujejo, da angleška vlada še zdaj ni odgovorila na protest japonske vlade, ker Angleži dobavljajo orožje in material Cankajškovi vladi iz angleške kolonije Birme. Japonski listi grozijo, da bo Japonska sama Anglijo prisilila, da te dobave enkrat za vselej ustavi.

Vrhovno poveljstvo japonske vojske na južnem Kitajskem poroča, da prodirajo japonske čete v smeri proti meji francoskega Indokitaja, kar da ima samo namen, da se preseka dobavljanje orožja Cankajšku. Nemčija je Japonski svetovala, naj si francoskih kolonij samih ne skuša prisvojiti, ker bi se s tem poslabšali odnosi Japonske s Severno Ameriko, katere nikakor ne gre dražiti v trenutku, ko je v njej dobila pretežno stranko, ki je proti posegu Amerike v vojno. Zato je sedaj postalo gotovo, da se Francija za svoje kolonije nima bati.

Japonski tisk piše, da vse težave, ki so se pojavile z ozirom na Indokino in na nizozemske kolonije, izhajajo iz Anglije, ki bi rada Japonsko zapletla v težave.

Zelo podčrtujejo japonski listi te dni, da se je med Rusijo in Japonsko sklenil na vzhodu

apel bivšim bojevnikom v Franciji in v kolonijah, naj bodo navzlic težki žalosti, v kateri je Francija, ponosni, ker so njihovi tovariši tudi v tej vojni dokazali tradicionalno francosko junaštvo, ker so se borili dan in noč, kar jim je tudi sam nasprotnik zaradi junaštva izrekel priznanje.

Minister je pozval bivše francoske bojevnike, naj se zberejo okrog maršala Petaina in naj s svojo odločnostjo in patriotizmom razrušijo vse elemente, ki bi radi spravili domovino v stisko in nered.

Prehrana v nezasedeni Franciji

Bordeaux, 27. junija. AA. Havas. Vlada je izdala več ukrepov za ureditev porabe glavnih življenjskih potrebščin in odloke, ki imajo namen preprečiti navijanje cen. Krušna moka se bo smela mešati s krompirjevo. V okrožjih, kjer ni dovolj mlečnih izdelkov, bodo oblasti potrošnjo uredile tako, da bodo pršli v prvi vrsti v poštev otroci in starci. Po hotelih in restavracijah bo v bodoče prepovedano servirati surovo maslo in sveže mleko, ki se bo smelo uporabljati kot začimba raznih jedi. Prav tako je prepovedana proizvodnja slaščic in bombonov. Da bi se preprečilo navijanje cen, je vlada sklenila poostrižiti kazni za tiste, ki bi navijali cene pri prodaji na debelo. V primeru težkih kršitev teh določb bodo oblasti smele zapreti dotične trgovine ali industrijska podjetja.

sporazum, ki koristi Rusiji in v enaki meri tudi Japonski, ki ima sedaj popolno svobodo akcije v svojo korist v Aziji.

Japonska pa se bo vzdržala vsakih nepremišljenih korakov, da si ne pokvari nadvse ugodnega položaja, ki je nastal po zadnjih dogodkih v Evropi. Japonska tudi čestita Turčiji, da se ji je posrečilo ostati izven vojne, kar ima važen pomen tudi za Japonsko, ki ima veliko korist od prijateljstva s Turčijo in z njo združenimi državami: Perzijo in Afganistanom.

Tokio, 27. junija. t. Reuter: Po zadnjih poročilih iz Indokine so japonske čete, ki so začele prodirati dne 17. junija, danes zasedle Longehow in so včeraj že prodirale proti Mingkiangju. Po tem načrtu hočejo japonske čete prekiniti vse zveze med Indokino in Čungkingom.

Pred važno japonsko izjavo

Tokio, 27. junija. AA. Stefani: Japonsko časopisje piše, da bo japonski zun. minister Arita v enem ali dveh dneh dal izjavo, v kateri bo označil smernice nove japonske politike v Vzhodni Aziji.

Italija hoče odstraniti angleška oporišča v Sredozemskem morju

Rim, 27. junija. T. L. »Giornale d'Italia« objavlja uvodnik, v katerem piše o vojski proti Veliki Britaniji. Italijo čakajo razne važne in težke naloge. Ona ne bo samo poklicana, da se skupno z nemškimi silami udeleži naravnostnega napada na veliki angleški otok, ampak se bo morala boriti proti Angliji tudi v njenem kolonialnem imperiju. Na prostoru Sredozemskega in Rdečega morja veže Italija ogromne angleške pomorske letalske in kopne sile, da ne morejo prehiteti v obrambo angleškega otoka. Treba vedeti, da se danes v Sredozemskem morju nahaja večina največjih angleških pomorskih vojni enot. Kar se tiče suhozemskih sil, ima Anglija v Egiptu četrtilijonsko an-

gleških vojakov ter 100.000 Avstralcev in Indcev. V Keniji operirajo proti Abesiniji vojaki južne Afrike. Do zdaj so italijanske letalske sile napadale in napadajo glavna angleška oporišča Malto, Aleksandrijo, Port Sudan, Aden, Zeilo, Berbero in Mojale. Angleško letalstvo odgovarja na to z bombardiranjem italijanskih mest in trgov in dokazuje s tem, kako da je položaj, kakršen je danes na Sredozemskem morju, za Italijo nevzdržen in kako je potreba angleška vojaška oporišča na tem območju uničiti, da bo Italija varna. To je bil tudi glavni vzrok, da je stopila v vojno.

Italijansko vo'no poročilo

Nekje v Italiji, 27. junija. AA. Stefani: Poročilo št. 16 vrhovnega poveljstva državne oborožene sile se glasi:

Formacije naših bomnikov so izvedle zaporedne napade na Malto in so spet močno bombardirale letalske in pomorske naprave na otoku. Vsa letala so se vrnila v svoja oporišča. Enote naše mornarice so bombardirale angleško oporišče Sollum z uspehom. Sovražni poleti nad Massauo in Asabo niso imeli nobenih uspehov.

Lizbona, 27. junija. AA. DNB: Davi se je začelo izkrcavanje z obeh diplomatskih ladij, italijanske »Conte Rosso« in britanske »Monarch of Bermuda«. Britanska ladja bo odplula, čim bodo stopili nanjo angleški diplomati in člani diplomatskega zastopstva, v Anglijo. Italijanska ladja »Conte Rosso« bo odplula šele nočjo ali jutri zjutraj v Italijo, ker se mora preskrbeti z gorivom.

Angleško afriško vojno poročilo

Kairo, 27. junij. AA. Reuter. Poročilo britanskega glavnega generalštaba se glasi:

Velik oddelek sovražne vojske je ob podpori tankov izvedel napad na naše prednje postojanke na meji med Abesinijo in britansko Somalijo. Napad je bil odločno odbit. Odbili so ga mali oddelki, ki sestojijo iz policijskih stražnikov in ki so pod poveljstvom britanskih častnikov. Na naši strani ni

Letalski boji med Nemčijo in Anglijo

London, 27. junija. AA. Reuter. Na pristojnem mestu izjavljajo:

Snoči po polnoči je bilo sestreljeno eno nemško letalo nad jugovzhodno angleško obalo. Neko drugo sovražno letalo tipa Junkers je bilo napadeno od strani enega našega letala. Nad vzhodno obalo je naše letalo začelo obsepati s kroglimi zalogo bomb na sovražnem letalu, zaradi česar je to letalo v zraku eksplodiralo. Tretje sovražno letalo je bilo poškodovano od strani britanskega letala, ki ga je opazilo s pomočjo reflektorjev. Prevladuje mnenje, da je strojničar na tem nemškem letalu padel, ker je tako hitro prenehal streljati na britansko letalo. Angleški letalci so nenehno zadovoljni nad koristno vlogo, ki jo igrajo reflektorji od delik. Izpovedujejo, da s pomočjo reflektorjev še nikdar niso zgrešili nobenega sovražnega letala in da nikdar niso s svojo svetlobo odkrili sovražniku lastna letala.

bilo izgub. Zatem se je omenjeni mali oddelek umaknil.

Nairobi, 27. junija. AA. (Kenija) Reuter. Snočnje uradno poročilo pravi: Naše suhozemske patrrole so prodirle 12 km daleč v italijansko Somalijo in pri tem niso našle noben odpor. Iz Italijanske Abesinije in Somalije prihajajo vesti, po katerih čete domačinov že pobežniti iz italijanskih vrst in se priključiti nam.

London, 27. junija. AA. Reuter. Včeraj na vse zgodaj so britanski bombeniki izvedli z velikim uspehom napad na letališče Rura v italijanski vzhodni Afriki. Bombeniki so napadli hangarje in delavnice ter povzročili veliko škodo. Nazaj grede v svoja oporišča so se našli bombeniki oprijeli s sovražnimi letali. Boj je trajal 30 minut. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno, drugo pa tako hudo poškodovano, da ga letalec ni mogel več upravljati. Vsa naša letala so se vrnila nepoškodovana. Naši bombeniki so izvedli tudi več napadov na še neko letališče in zalogo bencina. Napadi so bili izvršeni tudi na vojaške objekte v Asanu.

Včeraj so sovražna letala petkrat napadla Malto. Ubitih je bilo 12 civilistov, več oseb pa ranjenih. Tvarna škoda je majhna. Trije angleški bombeniki so izvedli napad na neko sovražno podmornico. Nanjo so vrgli težke bombe. Izvedenci so bili dalje številni ogledniški poleti nad sovražnim ozemljem, pri katerih je bilo narejenih mnogo fotografskih posnetkov. Vsa naša letala so se nepoškodovano vrnila.

Nemške čete na španski meji

Madrid, 27. junija. t. Reuter: Nemške čete so danes prišle na špansko mejo pri Hendayu.

Berlin, 27. junija. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: Na podlagi določb pogodbe o premirju so naše čete napredovale od odseka Dordoiner vzhodno od Bordeauxa.

Berlin, 27. junija. AA. DNB: Po neki Reuterjevi vesti so zavezniške pomorske in kopenske sile v sodelovanju z letalstvom izvedle izkrcavanje na sovražniški obali. Ta vest pravi, da so imeli Nemci izgube in da je bilo pri tem dejanju zbranih mnogo koristnih podatkov. Ta zaključni stavek londonske vesti, pravijo na merodajnem mestu v Berlinu, sam po sebi dokazuje, da ta, baje izvršeno pripravljene manevre, ni imel nobenega posebnega uspeha. Tukaj dalje izjavljajo, da je dejansko nekaj britanskih čolnov v majhnem obsegu poskušalo z izkrcavanjem na dveh krajih v francoski obali Rokavskega preliva, pa so bili odbiti. Nemške izgube znašajo 2 ranjena. Z nemške strani s tem v zvezi poudarjajo, da je ta angleški manever popolnoma brezpomemben in malenkosten in da ne pomeni nič drugega kakor kasno demonstracijo tiste pomoči za Francijo, ki je pa odločilne ure zamudila. Izraz »zavezniške sile« v londonski vesti pa že sam označuje vso neresnost tega dejanja.

Konzularni sporazum med Nemčijo in Madžarsko

Budimpešta, 27. junija. AA. DNB: Nemško-madžarska pogajanja glede vprašanj pravne narave, pravne narave, pogajanja, ki potekajo že dolgo, so zdaj končana. Pri zadnjih sestankih obeh zastopstev je bil izdelan načrt konzularnega sporazuma, ki bo v kratkem podpisan v Berlinu.

Nesreča danske ladje

Kodanj, 27. junija. AA. DNB: Danska ladja »Alfa« se je nazaj grede iz nekega holandskega pristanišča, kjer je bila zasidrana že 9. aprila, v bližini holandske obale potopila zaradi eksplozije. Ubit je bil strojnik in njegov pomočnik, ostala posadka pa je rešena.

Bivši predsednik poljske vlade Skladkovski izginil

Bukarešta, 27. junija. AA. DNB: Bivši poljski ministrski predsednik Skladovski, ki je z več drugimi bivšimi poljskimi ministri bil interniran v Herkules-Badu je dobil pred dvema dneva dovoljenje, da odpotuje v Bukarešto zaradi popravila svojih zob.

Z nekaj spremljevalci je Skladovski odpotoval iz Herkules-Bada in od tistega trenutka je izginil. Rumunske oblasti iščejo sedaj Skladkovskega.

Kralj Zogu v Londonu

London, 27. junija. t. Reuter: Bivši albanski kralj Zogu je s kraljico Geraldino danes prišel v London. V njegovem spremstvu so tudi njegove tri sestre.

Grčija odpušča rezerviste

Atene, 27. junija. T. L. Kralj Jurij je sprejel v audienci predsednika ministrskega sveta Metaxasa. V soboto se bo začel odpust rezervistov letnika 1935, ki so bili vpoklicani za 30 dni na albansko in trakijsko mejo. Casopisje poudarja prijateljstvo, ki ne veže samo Grčije ne samo s Turčijo in Jugoslavijo, ampak tudi s Sofijo, ki je obvestila Grčijo, da želi ostati z njo slejkoprej v prijateljskih odnosajih.

Proizvodnja letal v Kanadi

London, 27. junija. AA. Reuter. V Londonu se je zvedelo, da je proizvodnja vojni letal v Kanadi v toliki meri povečala, da se lahko računa na 1028 letal v letošnjem letu. V začetku preteklega meseca je letalsko osebo v Kanadi štelo 1389 častnikov, 10.926 letalcev. Solanje letalskih novincev se nadaljuje.

London, 27. junija. AA. Reuter. Letalsko ministrstvo sporoča: Sovražna letala so ponoči izvedla napade na razne kraje Velike Britanije. Letala so vrgla več bomb Protiletalske baterije, reflektorji in lovski letala so stopila v akcijo. Zbiti sta bili dve sovražni letali. Škoda ni bila velika. Zdi se, da je tudi število ljudskih žrtev majhno. Sovražna letala so letala nad severovzhodno in jugovzhodno Anglijo.

London, 27. junija. AA. Reuter. Britansko letalsko ministrstvo sporoča, da so ponoči sovražna letala preletela britansko obalo. Protiletalsko topništvo se je udeleževalo.

London, 27. junija. AA. Reuter. V zvezi z napadom na razne vojaške objekte, izvedenim snoči, se je iz pooblaščenega vira zvedelo, da so britanski letalci vrgli bombe tudi na aredišče velike industrije tekočega goriva v vzhodnem delu Poruhja.

Besarabija - njen pomen in njena zgodovina

Besarabija je bila pred vojno leta 1914 najbolj jugozapadna gubernija Rusije med rekama Dnjestr od njega izliva nekoliko jugozapadno od Odese (ki je takrat pripadala herzonski guberniji), potem tvori mejo črnomorska obal do najsevernejšega izliva Donave v Črno morje in gre potem ob tem donavskem izlivu po Donavi v skoro horizontalni smeri do točke, kjer se vzhodno od mesta Galaca v Donavo izliva Prut, ki tvori potem mejo Besarabije napram bivši stari in sedaj novi Rumuniji tja do mesta Hotina in do Kamenec Podolskega, kjer je mejila Besarabija v carskih časih na bivšo avstrijsko Bukovino in na rusko gubernijo Podoljo.

Dobrudža, ki je danes v celoti v Rumuniji, to se pravi tako severna Dobrudža, ki meji ob spodnjem toku Donave na Besarabijo in se na jug razteza preko južnega izliva Donave v jugozapadni smeri kakor južna Dobrudža, ki meji na Bolgarijo na črti, ki se razteza približno do bolgarskega pristanišča Varne in bolgarskega Ruščuka na Donavi. Pristanišče Konstanca se nahaja na obali Dobrudže, ki je kakor rečeno, danes vsa v rumunski oblasti. Na besarabski obali je samo majhno in manjvredno pristanišče Akkerman (rumunsko Celateia Alba), dočim ima obal Dobrudže prvovrstno pristanišče Konstanca, južno od nje pa Mangalijo in Balčik. Glavno bolgarsko pristanišče pa je, kakor znano, Varna.

Po statistiki iz leta 1938 ima Besarabija kot rumunska provinca 44.422 qkm, prebivalcev pa 2.865.500. Glavno mesto nekako v sredini dežele je Kišinev, ki so ga Rumuni imenovali Cisinau. Statistike besarabskega prebivalstva iz zadnjih časov ni in četudi bi bila, je gotovo nezanesljiva. Statistika iz leta 1925 pravi, da je v Besarabiji 48% Rumunov, 20% Ukrajincev in 12% Židov. Ostali so cigani. Južni del Besarabije ob Črnem morju tvori takozvana besarabska stepa, imenovana Budžak, ki so jo bolgarski in nemški naseleljenci dobro obdelali. Leto je zelo vroče, zima pa zelo mrzla. 61% obdelane površine rodi predvsem vse vrste žito, na jugu pa je tudi živinoreja na višku. Trgovina, industrija in promet niso še raz-

viti, tudi mest je malo. Prav na jugu pridelujejo tudi veliko tobaka in vina.

Na severu je dežela prijetno gričevje, ki je svojčas bilo gosto poraščeno z bukvami, kakor sedajna Bukovina. Tudi na severu raste žito in se prideluje sadje. Škoda, da dežela nima pravega pristanišča.

Geopolitično je deželica Besarabija bila vedno zelo važna, ker so se tukaj narodi iz ruske stepe premikali k Črnemu morju in Dardanelam. Narodi so se topli za njo zaradi tega, ker je lahko dostopna in prehodna ter rodovitna.

V starih časih so prebivali v Besarabiji najrazličnejši narodi ogrskega, pečenškega, kumanskega in drugih napol mongolskih, napol tatarskih in drugih plemen. Balkanski Slovani so jih imenovali Vlahe. Ime Besarabija izvira iz imena vlaške knežje rodovine Besarab, ki je tam vladala od 13. do 17. stoletja; v zadnjih stoletjih že pod turško suvereniteto. Takrat so se stvorile tri kneževine: Valahija, Moldavija in Besarabija, ki danes v celoti tvorijo novo rumunsko državo. Od 15. stoletja dalje so prišle vse te tri kneževine pod turško oblast. Leta 1812 so morali Turki odstopiti Besarabijo Rusiji, ki je tam vladala do krimske vojne, v kateri je bila Rusija, kakor vemo, poražena in je morala Besarabijo odstopiti Rumuniji. Ta jo je vladala od leta 1856 do 1878, ko je po ruski zmagi nad Turki mir v San Stefanu Besarabijo zopet prisodil Rusiji. Rusija pa je Rumunijo za to odškodovala s tem, da je Rumuniji odstopila Dobrudžo, ki je bila ves čas pod turško oblastjo. V svetovni vojni leta 1917/1918 je Besarabija bila pozorišče vojne med veliko antanto, s katero je bila takrat združena Rusija, in centralnimi velesilami. Rumunija je takrat, kakor vemo, nihala med obema evropskima taboroma sem in tja, se zdaj pridružila enemu, zdaj drugemu in je na koncu zapadla prav, ko se je v zadnji minuti nagnila k zapadnim velesilam in tako dosegla, da je vrhovni svet v Parizu 27. oktobra 1920 Besarabijo prisodil Rumuniji, ki jo je bila v času popolne ruske nemoči zasedla spomladan leta 1918. Rusija pa tega ni nikoli priznala, dasi je Rumunija skušala od nje dobiti priznanje na to, tako leta 1921 kakor leta 1924.

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri

Pod hipnozo

Napeta in misteriozna filmska drama

Predstave jutri na praznik ter v nedejo ob 15., 17., 19. in 21. uri

Kino Sloga Tel. 27-39

Juuri premiera izvrstne ljubavne komedije po istoimenskem gledališkem komadu

TEBI NA LJUBO

od Charlotte Rissmann — Luise Ulrich, Viktor de Kowa, Heinrich George

Film, ki bo navdušil številne oboževalce mlade in nadarjene filmske umetnice Luise Ulrichove, film, ki ga bodo gledali vsi z zadovoljstvom, čeravno skozi solze in smeh!

Slavni operni tenorist
TITO SCHIPAFrancoska lepota
Mireille BalinIzredno močna drama pretresljive vsebine, divne muzike, prekrasnih pesmi in očarljivega petja **DANES PREMIERA!** Predstave ob 16., 19., 21. uri.**OGNJENA ZEMLJA**

(Terre de feu)

KINO UNION, tel. 22-21

Gospodarstvo**Državni cestni sklad**

Leta 1938 je bil ustanovljen in je začel poslovati državni cestni sklad v naši državi. Namen sklada je bil zbrati potrebna sredstva za dograditev in modernizacijo cestnega omrežja v naši državi. Zlasti pa je bil namen zbrati sredstva, ki bi omogočila amortizacijo večjega posojila v ta namen ravno na osnovi dohodkov cestnega sklada.

Sklad je imel po državnem zaključnem računu v prvem proračunskem letu svojega obstoja, t. j. od 1. aprila 1938 do 31. marca 1939 19.723.082 din dohodkov, k čemur je treba pristeti še obresti v znesku 29.791 din, izdatki pa so znašali tega leta samo 32.000 din, tako da je dne 31. marca 1939 znašala imovina tega sklada 19.720.873 dinarjev. Nadalje so nam znani tudi podatki za dve leti obstoja sklada, t. j. od 1. julija 1938, ko je dejansko začel poslovati, pa do 31. marca 1940. Skupno so znašali dohodki sklada 132.035.662 din, izdatki pa 86 milijonov 306.887 din.

Na osnovi dohodkov sklada v letih 1938 in 1939 je bilo zaključeno posojilo 240 milij. din, raz-

čuna pa se, da bo mogoče najeti še posojilo v znesku 1500 milij. dinarjev.

V letu 1938 in 1939 je izdalo gradbeno ministrstvo za cestna dela iz prvih dveh trans posojila 4 milijard dinarjev in od posojila 240 milij. din (od katerega je bilo efektivno dvignjenih že 187,5 milij. dinarjev) gradbenih del na cestah za 400 milij. din. Izdelani pa so tudi še tehnični elaborati za ureditev in graditev cest v proračunski vsoti okoli 700 milij. din. Merodajni faktorji celo računajo, da bo mogoče za ceste izdati okoli 2 milijardi dinarjev.

Ministrstvo ima pod seboj 84 tehničnih oddelkov v 347 okrajih naše države. Nadalje ima 20 tetrskih tehničnih sekcij.

Iz dosedaj odobrenih in najetih vsot se izvršuje, odn. se bodo dala v delo v najkrajšem času v Sloveniji: Kranj—Naklo—Jesenice—drž. meja, Celje—Ljubljana, Ljubljana—Novo mesto, Ljubljana—Logatec—drž. meja in Ljubljana—Sušak. Za Slovenijo pa je tudi važna cesta Samobor—Bregana, ki bo omogočila izboljšanje zveze z Zagrebom.

diško predmestje (hiša št. 6 v Kocenovi ulici in vrt) za 610.000 din.

Woschnagg Herbert in Woschnagg Valter, veleindustrija v Sošanju, sta prodala Mariji Homan, trgovčevi soprogi v Ljubljani, Sv. Petra cesta 81, parceli št. 47 in št. 34-16 k. o. Petersko predmestje I. del za 200.000 din.

Državna centrala za nakup in prodajo bombaža. Iz Beograda je prišlo poročilo, da je izdela dokončni načrt uredbe o organizaciji uvoza in prodaje bombaža in bombažnega prediva. Po tej uredbi se bo osnovala centrala za uvoz in prodajo bombaža in bombažnega prediva. Ta centrala bo uvažala ves bombaž iz inozemstva, vendar pa bodo lahko tudi še drugi uvažali, toda samo pod pogojem, da odstopijo centrali 50% uvoženega blaga.

Izvoz prašičev. Ta teden je bila v Raynateljstvu za zunanjo trgovino konferenca producentov, izvoznikov in industrijev za mesne izdelke. Na tej konferenci so govorili o možnosti izvoza prašičev v dobi od julija do septembra. Po rezultatih te konference, bomo lahko izvozili največ 75.000 prašičev, od tega 40.000 živih, 35.000 pa zaklanih in predelanih v mesne izdelke. Cena za producenta bo znašala 13,50 din, izvozniki pa bodo dobili od ravateljstva 14 din za kg. Prašiči ne smejo biti lažji kot 160 kg. Če bi bili lažji, se bodo cene primerno znižale. To povišanje cen je dovoljeno na osnovi novih cen, ki so kot znano maksimirane od 24. junija dalje.

Konferenca zbornic v Belgradu. Na pobudo ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, je sklicana za 28. in 29. junij v Belgrad konferenca, vseh zbornic v državi. Na konferenci bodo razpravljali predvsem o izvajanju uredbe o nadzorstvu nad cenami, o katerem bo referiral glavni tajnik ljubljanske zbornice g. Ivan Mohorič. Nadalje bo konferenca razpravljala tudi o socialnem zavarovanju trgovcev, ki je nujno potrebno.

Znižanje pristojbin za rinfuza-opremo. Z veljavnostjo od 25. junija dalje je znižana pristojbina za rinfuza opremo na 100 din pri 10 tonskih vagonih, na 120 din pa pri 15 tonskih vagonih. Poleg tega je še plačati pri pretovarjanju vagonov še 15 din, za rinfuza-opremo pri tovarjenju otrobov, ovsia itd. pa še 20 din.

Dovoljeno povišanje cen. Kr. banska uprava je odobrila trditi Rudarska združba Bohemija v Celju, da sme prodajati premog in sicer kosove od 0—100 ton po 310 din, 101—500 ton po 300 din, nad 500 ton po 290 din za ton; kockovec od 0—100 ton po 300 din, 101—500 ton po 285 din, nad 500 ton po 270 din; orehovec od 0—500 ton po 230 din, 501—1000 ton po 220 din, 1001—2000 ton po 210 din, nad 2 tisoč ton po 200 din; zdrob od 0—1000 ton po 145 din, 1001—2000 ton po 140 dinarjev, 2001—3000 ton po 135 din, 3001 do 4000 ton po 130 din, 4001—5000 ton po 120 dinarjev, nad 5 tisoč ton po 115 din; prah od 0—2000 ton po 70 din, 2001—3000 ton po 65 din, 3001 do 5000 ton po 60 din, nad 5 tisoč ton po 50 din; škrlj 0—100 ton po 180 din, 101—200 ton po 170 din, 201—300 ton po 160 din, 301—400 ton po 150 din, 401—500 ton po 140 din, nad 500 ton po 130 din za ton.

Obračunski tečaj pri carinarnicah za uvoz posebnih predmetov. Finančni minister je izdal odlok, po katerem so za carinarnice ob priliki uvoza navedenih predmetov iz neklirinskih držav, iz klirinskih držav pa v kolikor imajo izvor iz neklirinskih držav, obvezni naslednji tečaji za preračunavanje osnove za plačilo skupnega davka na poslovi promet in luksuznega davka za dolar: surova kava, čaj, začimbe v zrnu, filmi, paradižniki, čebula, limone, pomaranče, mandarine in banane 75 din za dolar in kakao v zrnu in kakavovo maslo 60 din. Ta tečaj velja od 26. junija dalje. V primerih, da se fakture glase na drugo valuto in ne na dolarje, naj daje bančni in valutni oddelek paritetne tečaje.

Kontingent bombažnega prediva za uvoz iz Italije. Iz Beograda poročajo, da so bili na zadnjem sestanku mešanega jugoslovansko-italijanskega odbora v Rimu določeni naslednji kontingenti bombažnega prediva, ki nam ga bo dobavljala Italija: 4000 ton preje, 4000 ton v mešanici s 25% fiocco in 3000 ton fiocco vlakna. Tudi so Italijani pristali na izvršitev prejšnjih zaključkov.

Jadranskoprimorski bauxiti, d. d., Split. Izbrisani so člani uprave: Andre Henri Couannier, Paul Girard, Maks Daireaux, Pierre Jaquin in Robert Nast, vsi iz Pariza; vpisani pa novi člani: Walter C. Binz (Curih), Edwin J. Mejia (Zeneva), Manoel B. de Sousa Pernes (Zeneva) in George Hodson (Lozana).

Strukelj Fran, posestnik v Kosezah, je prodal Lojzki Sartorijevi, soprogi prokurista v Kočevju, parcelo št. 544-2 k. o. Zgornja Šiška v obsegu 987 m² za 54.285 din.

Ažman Andrej in Ana, posestnika na Vrhovcih št. 50, sta prodala Franciški Pečnikovi, zasebnici v Skofji Loki, in Ivanu Pečniku, posestniku v Zireh št. 100, posestvo vl. št. 455 k. o. Švica za 120.000 dinarjev.

Inž. Ključenko Epaminondas, sedaj v Zenici, jugoslovanski čelik, in soproga Ključenko Andreja, posestnika v Ljubljani, Kocenova ulica 6, sta prodala Mar. Pehanijevi, zasebnici v Ljubljani, Celovška cesta 28 a, nepremičnino vl. št. 565 k. o. Gra-

Dobave: Dravska delavnica v Ljubljani, Kobariška ulica, sprejema do 4. julija ponudbe za dobavo raznega obdelanega lesa. — Strojni oddelek direktorije drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 4. julija ponudbe za dobavo delov za brzino mere. — Ravateljstvo državnih železnice v Ljubljani sprejema do 27. julija ponudbe za oddajo kolodvorske restavracije v Celju pod zakup.

Licitacije: Dne 3. julija bo v pisarni inženirije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za napravo šupe na aerodromu v Marboru; 4. julija za postavitev lesenih barak v Slovenjgradcu. — Dne 9. julija bo pri Komandi dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani licitacija za prodajo raznih kup in iznošenih vojaških čevljev; dne 15. julija bo ustmena licitacija za nabavo 250 kub. metrov bukovih drv.

Borze

Dne 27. junija 1940.

Denar**Ameriški dolar 55.—****Nemška marka 14.70—14.90**

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 3.769.540 din, na belgrajski 7 milij. din. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 800.000 din.

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt	164.90—168.10
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	1001.83—1011.83

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	203.96—207.16
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1238.00—1248.00

ŠPORT**Nekaj opazk k atletskemu dvoboju z Madžarsko**

Atletski dvoboj med našo in madžarsko reprezentanco, ki bi moral biti že preteklo leto, toda nenadna odpoved gostov je zavlekla srečanje med omenjenima reprezentancama vse do preteklih sobote in nedelje. Prireditelj sama je bila v Belgradu na stadionu BSKA. Čeprav prireditvi ni bilo posvečeno dosti propagande, je vseeno vladalo mnogo zanimanja za to prireditelj. Na stadionu se je zbralo vsak dan najmanj 2000 ljudi, ki so se zanimanjem sledili in navdušeno bodrili domače, pa tudi pozdravljali krasne uspehe Madžarov. Torej organizacija prireditve je še kar zadovoljila. Glavni vzrok slabih rezultatov je iskati v napačni sestavi našega reprezentančnega moštva. Povsem neutemeljeno se mi zdi, da reprezentanca sploh ni bila objavljena poprej nego šele v soboto. Drugič, v reprezentanco so bili postavljeni ljudje, ki absolutno v njo ne spadajo. Nadalje so bili postavljeni taki, za katere vsakdo ve, da ne morejo nastopiti. Zakaj se ni pravočasno poizvedelo, kdo sploh more nastopiti in kdo ne? Zakaj se ni pravočasno dobilo zamenjave, ko vendar imamo celo vrsto atletov, ki so celo boljši od onih, ki so bili postavljeni? Ne razumem, kako je mogel biti postavljen Rehm, ko je vendar na razpolago še vedno dobri Pleterski. Prav tako ne vem, zakaj je tekel na 5 km Galović, ko je bil na razpolago Kien, ki je vendar tudi boljši. Nič ne pričakoval, da bomo v tem dvoboju zmagali, tudi reprezentirati je treba z najboljšimi, da se dobi verna slika razmerja obeh sil. Kako žalostna disciplina je bil tek na 400 m čez zapreke. Do zadnjega trenutka nismo imeli nikogar, ki bi vsakalr čez zapreke. Končno je rešil vprašanje Kotnik, ki je pravkar tek 1500 m, in pa slabi Rehm.

Iz vsega tega moremo posneti, da je krivdo za tako slab izid pripisati vodstvu Zveze. Krivda zadene funkcionarje, ki vedno samo sejejo o stvarih, ki do sedaj niso prinesle še nič pozitivnega naši atletiki, puščajo pa v nemar resnične potrebe naše atletike. Če bo šlo tako naprej, bodo tehnični rezultati naših tekmovalcev kmalu še slabši.

Prav neumestno je nadalje delati razliko med posameznimi atleti.

Tako se je sedaj pripetilo, da sta se gg. Hanžekovič in Ehrlich pripeljala z avionom, medtem ko so se morali ljubljanski atleti peljati celo v trdem tretjem razredu. Mar sta onadva kaj več vredna kot ostali? To se ne sme več dogajati.

Sedaj pa še nekaj o podrobnostih in o atletih. Pri gostih je bilo opaziti prožnost, ki je pri naših sploh ni bilo opaziti. To, kar so Madžari pokazali, je nekaj izrednega. Zlasti so se zelo odlikovali njihovi dolgoprogasi. Njihov lahni tek z srednjedolgimi koraki je navdušil vse prisotne gledalce. Edini, ki se je od naših po stilu približeval Madžarom, je bil Košir. Za njega so izjavili gostje,

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 40.50—40.85

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 40.50—41.25

Sofija 100 din 86.00—90.00

Curih, London 16.55, Newyork 443, Milan 22.40, Madrid 40, Berlin 177, Stockholm 106.25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 420—430

v Belgradu 425—426

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 95 blago, agrarji 51 blago, vojna škoda promptna 420—430, beglške obveznice 76—79, dalm. agrarji 68—73, 8% Blerovo posojilo 96 denar, 7% Blerovo posojilo 90 denar, 7% stab, posojilo 91 denar. Delnice: Narodna banka 7850 denar, Trboveljska 270 denar, Kranjska industrijska družba 147 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 97 blago, agrarji 51 blago, vojna škoda promptna 420—425, beglške obveznice 74 blago, dalm. agrarji 70 blago, 4% severni agrarji 49 blago, 8% Blerovo posojilo 92—95, 7% Blerovo posojilo 91 blago. — Delnice: Priv. agrarna banka 190 denar, Trboveljska 270, Gutman 50—59, Sladk. tov. Osijek 250 denar, Isis 49 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 94.50 denar, agrarji 51 denar, vojna škoda promptna 425—426 (428), beglške obveznice 74.50 do 76.25 dalm. agrarji 70—71.50 (72.50, 72), 4% severni agrarji 49.50—50.50 (50), 6% šumske obveznice 69 denar, 8% Blerovo posojilo 96 denar, 8% Blerovo posojilo 90 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar, 7% etab posojilo 91 denar. Delnice: Narodna banka 7875—7950 (7925), Priv. agrarna banka 195—197 (197, 198).

Žitni trg

Vse je nespremenjeno. Jutri bo borza zaprla.

Cene kmetijskim pridelkom

Cene kmetijskim pridelkom v Trbovljah dne 20. junija t. l. Pšenična moka bela št. 0 4.50 din, črna št. 6 4 din, govedina 14—16 din, telatna 18 do 20 din, svinjina 14—18 din, ovčje meso 8 do 10 din, svinjska mast 22 din, sveža slanina 19 do 20 din, prekajena slanina 26 din, leča 18 din, krompir (star) 2.50 din za 1 kg Sladko mleko 2.50 din za liter, jajca 10 din za 10 komadov.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

S. T. K. Moste. Drevi ob 20 važen sestanek, katerega naj ee sigurno udeležo vsi igralci.

Naznanjamo tužno vest, da je danes, dne 27. junija 1940, umrl moj dobri oče, dobri soprog in stari oče, gospod

Janez Podboršek

previden s tolažili sv. vere. — Pogreb bo dne 29. junija ob pol 4 popoldne na pokopališču v Domžalah.

Domžale, Ljubljana, Newyork, dne 27. junija 1940.

Ivana roj. Kvas, soproga

Podboršek Peter, veletrgovec z vinom, Ljubljana, sin; vnuka Božo in Danijel ter ostali sorodniki.

Vsemogočni je poklical k sebi našo predobro mamo, taščo in teto

Miklavac Ano

vdovo po železniškem upokojujencu

Zapustila nas je dne 27. junija 1940 po daljši, hudi bolezni, v starosti 70 let, vdana v božjo voljo in okrepljena s tolažili svete vere.

Pogreb pokojne bo v soboto, dne 29. junija 1940 ob dveh popoldne iz hiše žalosti Ulica na grad št. 5 na pokopališču k Sv. Križu.

Maša zadušnica bo v cerkvi sv. Jakoba v četrtek, dne 4. julija 1940 ob 7 jutraj.

V Ljubljani, dne 27. junija 1940.

Valant Marija in Milan, Lupinčevi.

Življenje na deželi

kjer žive Francozi in Angleži drug ob drugem

Ontario, Kanada, v juniju, 1940.

Pišem v vlaku. Počkušam. Na vlak smo sedli v Norandi, provinca Quebec, ob 6.15 zjutraj. Peljemo se v Swastiko, 60 milj ali okoli 100 km daleč. Vlak je mešanec in vozi do Swastike dobrih šest ur. Od tam brž naprej v Schumacher in Timmins, kakih 150 km. Vozili se bomo nekako štiri ure. V Ameriki bi vse skupaj vzelo kake tri ure, tu jih je treba 10. So še boljši vlaki, pa ne vozijo vsak dan. Toda čakati ne morem, ker me rojaki pričakujejo v Schumacherju nočjo, v Timminsu jutri. Treba se je zadovoljiti s tem, kar smo dobili.

Slabe prometne zveze

Vlak je polzevo počasen. Nekaj časa leze naprej, potem nazaj vsakih par minut. Ne vem, zakaj obstaja sredi goščave. Namesto da bi se zanimal za to, sem začel pisati in ta spis ali dopis obeta, da bo nastal iz samih nepričakovanih in nenapovedanih vlakovih postankov. Zato bo kajpada tudi temu primerno raztrgan.

Dolgočasna bi bila vožnja, če se ne bi bil spomnil na pisanje. Brati ne morem venomer, skozi okno vidim vedno isto — goščava in spet goščava. Pisati pa itak ne utegnem te dni in tedne, razen na vlaku. Torej človek lahko na vse gleda z do-brega stališča.

Samo pet potnikov nas je v našem vozu. Pro-štor pa je za okoli 50. Francoski misijonar je z menoj. Pelje se v Timmins kazat premikajoče se slike iz misijonskega življenja. Nekaj časa sva govorila angleško, zdaj je pa mož lepo zaspal. Meni pa ni do spanja, čeprav sem ujel preteklo noč le kake štiri ure. Malo po polnoči sem se spravil spat, nekaj minut po petih sem pa že maševal.

Včeraj zjutraj sem končal kratek misijon za vse katoliške Slovence v naselbinah Val D'Or, kar bi menda pomenilo — zlata dolina. To mesto je staro komaj pet ali šest let, 60 milj vzhodno od Norande v provinciji Quebec. Steje že 6.000 ljudi, več stolet med njimi je Slovanov.

Dolgočasna pokrajina

Iz Val d'Or v Norando je le en vlak na dan, v nedeljo pa še ta počiva. Ostal mi je avtobus. Vozili smo se štiri ure. Kakšna vožnja! Strašna pota! Razkopana, zmešana, raztrgala Premetavali smo se, da ni bilo daleč do morske bolezn. Le kakega pol ducata potnikov. Francozi.

Svet pust, sam svoj do obupa. Sto in sto ki-lometrov enak. Ni prav raven, ni hribovit, gričast bi rekel. Tu pa tam skalnat hrib. Gore nobene. Ali bi ga Krasu primerjal? Deloma da. Golčav ni veliko, moče pa manjka. Kamna in skal na pretek. V grapah močvare, tudi jezere in pravcati jezer obilo. Tu pa tam kar idilične slike. Drevje na gosto zaraslo — smreke, breze, borovec... Vmes drobnejše grmovje, na tleh nekaka resa, vmes je tudi borovničje ali kaj. Obilnih debel malo, pre-gosto je vse zaraslo. Podobno je tudi, da ne utegnem dorasti, prepoštni so gozdni požari. Ka-žejo se nam ob železnici večkrat žalostna pogo-rišča.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/6 in 1/2, jutri ob 1/3, 1/2 in 1/2, 9 ter v nedeljo in ponedeljek prekrasen pevski vefelilm divnih melodij in melodioznih šla-gerjev

Pesem slave

NINO MARTINI sloviti tenorist v vlogi peva-Bohema.

Senzacija iz dežele večnega ledu:

Bela smrt

Nenadkriljivi posnetki bojev s tolpami divjih volkov!

Zlato kopljejo

Kaj tukaj ljudstvo počne? Včeraj sem videl toliko koč iz neoplupljenih smrekovih debel kot nikdar poprej. Pa niso prav preveč divje. Zasilna bivališča so. Vse ta svet je bogat z zlato rudo, pa zdaj tu zdaj tam odpro nov rudnik. Za silo iz-čistijo svet, postavijo koč, naselijo se. V nekaj letih utege biti že čedno mestce in šteti nekaj tisoč. V Val d'Oru še vidis hiše iz smrekovih debel poleg modernih zidanih hiš.

Vse ta svet je še pred nedavnim »odkritje«. Naselbine stare od enega leta do dvajset. Vsako leto rodi celo vrsto novih. Rudarstvo daje življe-nje. Nekoliko poskušajo tudi z obdelovanjem zemlje. Marsikje je gruda videti lepa. Ali poletje je kratko, zima ostra in dolga. Krompir, praviijo, krasno uspeva. Tudi ječmen in oves. Sadno drevje ne more nikamor. Praviijo, da postaja klima mi-lejša.

Versko življenje

Veliki problemi nastajajo iz tega hitrega na-seljavanja. Državi in Cerkvi, narodu in človeštvu. Dežela velja za katoliško, posebno provinca Que-bec. Kanadski Francoz pomeni toliko kot v Ame-riki »Irish« — katoličan do zadnje kaplje krvi. Seveda pa tudi tu ni vse zlato, kar se sveti — ne v zemlji tam doli, ne tudi gori nad njo. Tudi ka-toliški kanadski Francoz zna zelo podivjati, če ni duhovnik z njim in za njim. Zal, škofje nimajo du-hovnikov, da bi vsem naglo rastočim potrebam ustregli.

Vendar je cerkvena oblast budno na straži in delu. Nove župnije rasto kot gobe po dežju. Da le malo naraste naselbina, je že duhovnik tam, brž postavi cerkev in katoliško šolo. Začasno najprej, morebiti, vendar boljše kot nič. Kmalu bo doslužila in stara postala, nova bo najbrž čez nekaj let in bo morda kar veličastna.

Tukajšnje školije so se pravkar preuredile, na novo razmejile, nove ustanovile. Školje so večino-ma Francozi, enako duhovniki. Angleško večinoma vse govore, nekateri bolj slobo, zlasti v provinciji Quebec. Redki pa so, ki bi še kak drug jezik umeli. Zato je tako nujno potrebno, da prodremo duhovniki drugih narodnosti, zlasti Slovani, v te dolgo pozabljen kraj.

Kaj pa Slovani?

Polno je tod mest in vasi, koder najdeš razne slovanse katoličane, ali vsaj »katoličane«, od-vseposvoda, od Urala do Triglava. No čutijo se tuje med tujci. Povsod mi tožijo, da jim domačini, Francozi niso prijazni. Celo očitajo jim, da so jim prišli iz Evrope kruh izpodpeti. Naši zavračajo, da so jim prišli blato odmetavati, ker so sami pre-leni in prenemarni za to. V obojem je zrno re-snice.

Veliko pa so naši — Slovenci, Hrvatje, Slova-ki — sami krivi, da jih Francoz ne spoštuje. Pre-radi se vedejo, kot bi ne imeli nobene vere, naj-manj katoliško. Po jeziku in drugače se naš človek že itak bistveno loči od Francoza. Kolikor naš človek tu pobere tuj jezik, je to le angleščina. Francoščine ne. Francoz in Slovan se menita in kregata v polomljeni angleščini. Angleščina velja kot nekaj drugi »deželni jezik«. Tako v provinci Quebec. V Ontariu je pa skoraj obratno. Toda de-želo so ogromne in malokatera trditev velja za ce-lokupno ozemlje.

Francozi v Kanadi so zavedni

Kanadski Francoz pozna besedo »narodnost« v tistem pomenu, kot je znana v Evropi. V Ameri-ki šta beseda nima takega zvoka, razen pri tistih, ki še v »starokrajških čevljih šepajo«. Tako bi de-jali »stoprocentni« Amerikanci. Tudi angleško go-voreči Kanadci precej po ameriškansko mislijo. Ne pa tako kanadski Francozi. Njim je narodnost z vsem, kar vsebuje, prava svetinja. Jezik in svoj-stvena kultura gresta z njo skupaj, prav tako pa tudi vera.

»Odol« uničuje

Škodljive kaši, ki se ugnezdijo v ustni du-plini in med zobmi. Odolova ustna voda je antiseptična in da sveže duhteč vonj iz ust. ODOL ima trajni učinek. Uporabljajte pri dnevni negi ust ODOL — čuva zdravlja.

ODOL

Očitno je, da kanadski Francozi čuvajo svoj jezik, kot narodno svetinjo tudi prav posebno za-radi vere. Zato je pri njih bistvo vzgoje mladine katoliška farna šola s francoskim učnim jezikom. To jim dovoljuje ustava in za to svobodo bi dali srčno kri. Zato je v provinciji Quebec dosti Fran-cozov, ki angleščine sploh ne znajo. V tem ne vi-dijo nič zaostalosti. Še ponosni so na to, češ da se njihova mladina ne bo mešala z angleško govore-čimi, ki v ogromnem številu niso katoličani, in potemtakem tudi ne bo sklepala »mešanih« zako-nov z drugorodci.

Kmečko delo je v časteh

Priznati je treba, da kanadski Francozi zdru-žujejo s pojmom narodnosti in vere še mnogo dru-gega. Gre jim za pojem celokupne narodne kul-ture. In ta ni usmerjena po zgledu Amerike v go-lem zunanem uspehu — vsaj vse preveč je te smeri v Ameriki — ampak proti vrednotam, ki so se v velikem svetu že prežvele. Močno poudar-jajo človekovo zraslost z zemljo in imajo močno organizirano gibanje — nazaj na kmetel Posebni duhovniki so nastavljeni za to, da hodijo od cerkve do cerkve, nekaki misijonarji, ki v cerkvah govore o tem z verskega vidika, po dvoranah pa z gospodarskega, narodnokulturnega itd. Sistema-tično prodirajo naprej v te neobdelani svet in usta-novljajo pod zaščito vlade nova kmetiška naselja. Takoj je z njimi duhovnik, cerkev, fara, katoliška šola. Boljši tip ljudi je navadno uspešen na takih naseljih in živi tam morda dokaj skromno, vendar dosti zadovoljno v nekem farnem občestvu in — gospodarsko — v nekaki združni vzajemnosti, če-prav morebiti ideala samega ne doseže. Slabši tipi ne zmagajo začetniških težav, obnemorejo in beže nazaj proč od zemlje. Iščajo si zaslužka ali v me-stih ali v rudnikih, ki se vse povsod na novo od-pirajo. Te vrste ljudi polnijo tiste barake iz ne-stesanih in celo neoplupljenih smrekovih debel, ki sem prej govoril o njih.

Ne boje se otrok

V zvezi z vsem tem je dosti lepa poteza ka-nadskega Francoza, da zna biti dokaj skromen. Tistega hrepenenja po neomejenem uživanju ze-meljskih dobrot, ki je tako značilen za povprečnega Amerikanca in tudi za nefrancoskega Kanadca, pri njih ne opaziš v taki meri. Dokaz za to so na primer še vedno zelo številne družine, tudi me-lajšimi. Prav v Val d'Oru služi v župnišču vrlo dekle, 19 let stara, ki je povedala, da je dvaindvaj-seti otrok svoje matere! Ima nekaj sester med nu-nami, nekaj bratov med misijonarji — eden je na Japonskem — ostali so vsi čedno izsolani. Pa so njih starši zelo »navadni« ljudje!

Sliši se tožba, da angleško govoreči Kanadci, zlasti protestantje, ki javno zagovarjajo prepre-čitev rojstev, skušajo na vse načine tudi svoje ka-toliške rojake Francoze napeljevati v to zablodo. In ne brez uspeha. Spet lahko razumemo, zakaj bi rada cerkev obdala svoje ljudi tu z nekakim kitajskim zidom.

Na drugi strani pa seveda ne moreš prezreti senčnih strani te mentalitete. Francozi so nezaup-

ni, zaprti, nekoliko ozkosrčni. Šele ko si pridobiš njihovo zaupanje, se ti odkrijejo in te počaste s svojo odkritosrčnostjo. Drže se žilavo svojih tra-dicij in nezaupno gledajo na novosti od drugod. Njihov duhovnik ne bo odložil svojega talarja, če-prav potuje skozi vso Canado in morda celo v Ameriko. Ne zdi se jim preveč prav, da mi drugi, ki nismo Francozi, nosimo na cesti in sploh v jav-nosti civilno obleko, razen med francoskimi in ir-skimi katoličani, da celo med duhovščino obeh narodnosti. Prav zanimivo je zame to opazovanje, iz Amerike sem vajen, da nas prišleljene katoliča-ne, čeprav lepo organizirane v svoje cerkvene ob-čine, irska duhovščina smatra za kolikor toliko drugovrstne katoličane, tukaj so pa sami deležni prav takega ugleda od Francozov. Toda naj me nihče napačno ne razume. To vse ni v taki meri, da bi vzbudilo pomisleka za slogo med katoličani. So le malenkostne človeške slabosti.

Šolska prosveta

V dosti neprijeten položaj spravlja francoski šolski sistem katoličane drugih narodnosti, tudi an-glesko govoreče domačine. Te volje nimajo, da bi naj se njihovi otroci učili francosko šol z angle-škim učnim jezikom pa ni, razen publičnih, ne-cerkvenih, ki jih tu imenujejo naravnost — pro-testantovske, čeprav se v njih ne počuje noben krščanski nauk. Školje ukazujejo vsem katoliča-nom, da pošiljajo otroke v katoliško šolo. Ta za-hteva je komaj kaj manj stroga kot znane »cer-kvene zapovedi«. Kjer je angleško govorečih otrok precej, jim francoska verska šola poskrbi za po-sebne paralele z angleškim učnim jezikom. Vca-sih po štirje in štirje razredi: v eni sobi, včasih pa tudi z enim samim, če je dosti otrok. Kjer to ni mogoče, poučujejo take — otroke v krščanskem nauku posebej.

Iz povedanega bi sledilo, da tistega prej ome-jenega položaja prav za prav ni. Ustvarja ga res le bolj nasprotna propaganda, ki ji premalo poučeno in nesamostojno ljudstvo z lahkoto naseda Propa-ganda pravi, da se v tistih posebnih angleških vzporednicah otroci ne morejo tako dobro učiti, da imajo slabe učne moči, da se uče le katekizem, da francoski otroci le zaničujejo, napadajo, zmer-jajo in kdo ve kaj počenjajo z njimi. V publičnih šolah je to vse drugače, in tako dalje. Te vrste propaganda je zlasti uspešna med evropskimi pri-seljenci in na žalost je treba ugotoviti, da večina teh ljudi — Slovenci niso izvezti — pošilja svoje katoliške otroke v protestantske šole! Pri tem se niti malo ne zavedajo, kakšni nevarnosti izpostav-ljajo duše svojih otrok in kako škodujejo tudi sami sebi, ne le v duhovnem, temveč tudi v časnem pogledu. Otroci se ne uče nič verskega, sami pa veljajo pri Francozih, gospodarih dežele, za od-padle katoličane in za »nežaljeni element«... Potem pa toliko pritožb, da so jim domačini so-vražni!

(Prijazili smo se končno v Timmins in čas za pisanje je minil. Odkar sem začel pisati, se je vlak nehal tako pogosto ustavljati — ali pa se je samo zdelo tako? Zato nisem toliko napisal, kot sem bil mislil, da bom. Menda bom nadaljeval ob drugi enaki in ugodnejši priliki.)

Učni uspehi na naših srednjih in učiteljskih šolah konec šolskega leta 1939-40

Zavod	Skupno število učencev konse šol. leta	Skupno štev lo učenk konse šol. leta	Skupaj	Izdelali so									Skupno je izdelalo			Ponavljajni izpit imajo iz enega ali dveh predmetov			Niso izdelali			Izgube pravico do šolanja		
				odlično			prav dobro			dobro			učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %
				učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %												
Državna realna gimnazija v Celju	858	420	1278	94	75	13'23	294	161	35'6	219	105	25'35	607	341	74'18	194	65	20'26	52	12	5'01	1	—	0'08
Državna realna gimnazija v Kočevju	194	75	224	5	10	6'69	25	27	23'21	44	22	29'46	74	59	59'36	56	15	31'70	16	1	7'59	1	—	0'45
Državna realna gimnazija v Kranju	401	237	638	25	18	6'74	90	85	27'43	138	74	33'23	243	177	67'40	104	45	23'35	40	14	8'47	4	1	0'78
Državna klasična gimnazija v Ljubljani	929	190	1119	84	42	11'26	270	83	31'54	327	48	33'51	681	173	76'31	166	10	15'73	72	7	7'06	4	—	0'36
I. drž. realna gimnazija v Ljubljani	1413	16	1429	sk	88	6'16	sk	342	23'93	sk	586	41'01	sk	1016	71'10	sk	257	17'48	sk	131	7'17	sk	19	1'33
II. drž. realna gimnazija v Ljubljani	105	1067	1172	2	62	5'46	13	276	24'66	34	384	35'66	49	722	65'78	29	247	23'55	24	89	9'65	2	5	0'60
III. drž. realna gimnazija v Ljubljani	—	—	1600	100	—	6'25	415	—	25'94	669	—	41'81	1184	—	—	288	—	18'00	113	—	7'06	9	—	0'56
Drž. ženska realna gimnazija v Ljubljani	—	732	732	—	57	7'79	—	196	26'78	—	267	36'47	—	520	71'04	—	166	22'68	—	35	4'78	—	5	0'68
Mestna ženska realna gimn. v Ljubljani	—	228	228	—	28	12'3	—	84	36'8	—	75	32'9	—	187	82'0	—	35	15'4	—	3	1'3	—	—	—
Uršul. ženska realna gimn. v Ljubljani	—	389	389	—	74	19'02	—	142	36'50	—	110	28'28	—	326	83'8	—	46	11'83	—	13	3'34	—	—	—
Državna klasična gimnazija v Mariboru	612	154	766	sk	151	19'72	sk	267	34'86	sk	201	26'37	sk	620	80'95	sk	100	13'05	sk	39	5'09	sk	2	0'26
I. državna realna gimnazija v Mariboru	630	104	734	32	10	5'72	141	37	24'25	233	29	35'64	406	76	65'66	124	13	18'67	83	13	13'08	4	—	0'55
II. državna realna gimnazija v Mariboru	186	512	698	sk	77	10'91	sk	198	28'05	sk	225	31'87	sk	500	70'83	sk	143	20'24	sk	48	6'8	sk	6	0'85
Drž. realna gimnazija v Murski Soboti	448	181	629	49	29	12'24	133	65	31'09	150	58	32'67	322	152	76'0	72	23	14'91	47	5	8'16	4	—	0'62
Samoupravna realna gimn. v Mur. Sob.	25	8	33	4	2	18'18	8	4	36'36	13	2	45'46	25	8	100'—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drž. realna gimnazija v Novem mestu	318	164	482	22	15	7'65	62	49	22'37	113	55	34'77	197	119	65'39	75	28	21'32	45	16	12'63	—	—	—
Državna realna gimnazija v Ptuj	303	163	466	26	14	8'58	71	43	24'46	145	80	48'28	242	130	79'39	42	24	14'18	18	9	6'20	1	—	0'22
Škof. klasična gimn. v Št. Vidu nad Lj.	377	—	377	36	—	9'55	134	—	35'54	93	—	24'67	263	—	69'76	74	—	14'63	38	—	10'08	—	—	—
Drž. učiteljske v Ljubljani	145	97	242	2	15	7'03	52	60	46'28	71	12	34'30	125	87	87'61	17	9	10'74	2	1	1'24	—	—	—
Priv. učiteljske pri uršul. v Ljubljani	—	51	51	—	6	11'77	—	36	70'58	—	6	11'77	—	48	94'12	—	3	5'88	—	—	—	—	—	—
Državno učiteljske v Mariboru	117	71	188	5	4	4'79	43	43	45'74	40	17	30'31	88	64	80'84	23	6	2'45	6	1	6'27	—	—	—
Priv. učitelj. pri šol. sestrah v Mariboru	—	68	68	—	14	20'58	—	46	67'64	—	6	8'82	—	66	97'05	—	1	1'47	—	1	1'47	—	—	—
Uršul. učitelj. šola šol. sester Šk. Loka	—	34	34	—	4	11'77	—	27	79'41	—	3	8'82	—	34	100'—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Opomba. Kjer se številke ne skladajo s skupnim številom vseh učencev, odpade razlika na neocenjene. — Kratica sk pomeni skupaj fantje in dekleta.

Drobne novice

Koledar

Petek, 28. junija: Vidov dan. Irenej, škof, mučenec.

Sobota, 29. junija: Peter in Pavel, apostola.

Novi grobovi

† Univ. prof. dr. Jos. Jurkovič

Nenadoma je posegla smrt v vrste profesorjev naše najvišje kulturne ustanove — slovenske univerze v Ljubljani. Kratka bolezen je položila v posteljo dekana pravne fakultete ljubljanske univerze, univ. profesorja g. dr. Josipa Jurkoviča, ki je danes dopoldne boleznijo tudi nenadoma podlegel. S pokojnim izgubi naša univerza rednega profesorja in odličnega znanstvenika, ki je bil zelo priljubljen pri vseh slušateljih naše pravne fakultete in tudi nadvse delaven v svojem zasebnem življenju, saj je napisal okrog 30 obsežnih razprav in pravnih študij.

Pokojni prof. dr. J. Jurkovič se je rodil dne 7. marca 1888 v Colnarjih pri Kočevju. Tam je obiskoval tudi ljudsko šolo, gimnazijo pa je študiral v Novem mestu, kjer je položil maturo leta 1910 z odličnim uspehom. Takoj po maturi je šel v službo kot praktikant h knjigovodstvu tedanjega kranjskega deželne odbora. Vmes pa je študiral naprej, poleg prava tudi francoščino. Z odličnim uspehom je zaključil diplomski izpit na pravni fakulteti, leta 1926 pa si je priboril doktorsko čast. Z leta 1920 je bil imenovan za tajnika pravne fakultete univerze v Ljubljani in se je ves posvetil pravnemu študiju. Leta 1931 je bil imenovan za docenta, leta 1933 za izrednega profesorja, leta 1936 pa za rednega profesorja za upravno pravo. Za dekana pravne fakultete je bil izvoljen v šolskem letu 1939-40. S pokojnim izgublja naša Alma mater delavnega profesorja, priljubljenega vzgojitelja in priznanega znanstvenika, katerega bodo v lepem spominu obdržali vsi številni slušatelji, ki jih je uvažal v upravno pravo. Naj počiva v miru, njegovim svojcem pa naše iskreno sožalje!

† Na Dolu pri Hrastniku je umrl gospod Franc Štraus p. d. Hrastelj. Pokopali ga bodo v soboto, 29. junija, ob pol osmih zjutraj. Naj v miru počiva! Zaljubljen sinovom in hčerkam naše iskreno sožalje!

Osebnosti

= Diploma. Na tehnični fakulteti v Zagrebu je bil diplomiran za strojnega inženirja g. Devetak Bojan iz Ljubljane. Cestitamo!

= Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Bogdan Drnovšek iz Sevnice, Avgust Plajh iz Jeseni in Majnhard Veberič iz Maribora. Cestitamo!

= Doktorski izpit. Včeraj, 27. t. m., je na filozofski fakulteti ljubljanske univerze naredil izpit za doktorja filozofije g. Ljuba D. Jurkovič, profesor na klasični gimnaziji v Ljubljani, in sicer na podlagi inauguralne disertacije »Psihologija patriotskega čustvovanja«. Cestitamo!

Dekliški dnevi na Betnavi

»Mir, sad pravičnosti in ljubezni« je geslo naših dekliških dni.

In naš odgovor bo:

»Bogu in domu na žrtveni oltar.

Vsa naša srca polagamo v dar.«

Pridimo pripravljene in vesele.

— Ban dravske banovine gosp. Marko Natlačen danes ne bo sprejemal strank.

— Aljažev klub sporoča vsem prijateljem planin, da bo na praznik, 29. t. m. sv. maša na sledečih postojankah: Na Veliki planini ob 9, na Krvavcu ob 9, v Kamniški Bistrici ob 9, na Kofcah ob 9, na Pokljuki ob 10.15. — V nedeljo 30.6. pa bo služba božja v Vratih ob 11, na Veliki planini ob 9, na Krvavcu ob 9, v Kamniški Bistrici ob 9, na Pokljuki ob 10.15, na Kofcah ob 9. Istočasno prosi Aljažev klub gg. duhovnike, da se še prijavijo za Krvavce za julij in za avgust, za Veliko planino pa samo za avgust. Na teh dveh planinskih postojankah se udeležujejo službe božje tudi domačini pastirji in je udeležba vedno zadovoljiva. Na Kredarici bo od 7. julija do 8. septembra redna služba božja ob 8.

— V Serafinški kolegij v Ljubljani sprejemajo očetje francijani sinove vernih krščanskih družin, zlasti še take, ki nameravajo po dovršenem nižjem tečajnem izpitu stopiti v francijanski red. Prošnjo za sprejem je vložiti na vodstvo kolegija najkasneje do 15. julija. Prošnjo je treba priložiti prepis zadnjega šolskega spričevala in priporočilo krajevnega župnika. Sprejem velja za eno leto. Ob koncu šolskega leta mora vsak gojenec obnoviti prošnjo za sprejem. Vpis v gimnazijo izvrši vodstvo samo zato, da bodo vsi gojenci vpisani v istem razredu. Starši, ki se za ta zavod zanimajo, naj pišejo po prospektu na naslov: Vodstvo Serafinškega kolegija, Ljubljana, Marijin trg 4.

ISA MIRANDA

Nastopi originalni zbor Donskih kozakov.

HOTEL IMPERIAL

Ljubljana drama lepe Poljakinje in avstrijskega huzarskega oficirja. Dejanje se odigrava v vrtincu Evropske špijonaže.

Ob 16., 19. in 21. uri KINO MATICA tel. 21-24

— Planinsko žegnanje na Kofcah. Prihodnjo nedeljo, dne 30. t. m. bo na Kofcah tradicionalno žegnanje. Že na predvečer bo gorel pri domu velik kres ter vabil daljino okoličnega planinskega praznika podružnice Slovenskega planinskega društva v Trzinu. V nedeljo bo v kapelici pri domu na Kofcah žegnansko opravilo, potem se bo po razvil planinsko rajanje. Mnogo posetnikov tega planinskega praznika se bo podalo na bližnje vrhove, na Veliki vrh ali na Kladovo. Košta je sedaj vsa v cvetju ter v tem zapoznelem času res vabljiva.

— Završni izpit na Privatni dvorazredni šoli Zbornice TOI v Ljubljani. Gregorčičeva ulica 27 (Trgovski dom). Pri završnih izpizih, ki so trajali od dne 4. t. m. do 22. t. m. je 73 kandidatov (-inj), ki so jih opravljali, dosseglo sledeče rezultate: Odlično — Arh Dobromir (oproščen), Fakin Breda, Jevnikar Pavla, Kozjak Julijana, Kramer Dana, Počivalšek Nikolaja, Seljak Veronika (oproščen); prav do-

bro — Babnik Marija, Berdavs Nada, Burja Ivan, Grudnik Majda, Hönigmann Reinfrid, Jakop Marija, Jerala Ivana (oproščen), Jurečič Milena, Kersnik Uršula, Košir Vincencij, Kramar Friderika, Kramarič Nada, Kuhar Josipina, Lenard Breda, Maček Stanislava, Megler Marjeta, Onič Darinka, Podbevšek Stanka, Premrov Ana, Remškar Stanislava, Sedej Veronika, Steiner Marija, Volaj Mira; dobro — Benedik Stanislava, Brinovar Marija, Černivec Veronika, Česnik Pavel, Dobravec Ana, Gams Stefanija, Grajland Marija, Hraštnik Srečko, Jakopič Ljudmila, Jevnikar Marija, Kastelic Franciška, Kavčič Ljubomir, Kejžar Janz, Lenaršič Jožefa, Medvešek Anton, Mlinar Zorka, Novak Doroteja, Peruzzi Marija, Poljanec Janko, Pritekelj Ivana, Rupnik Ivica, Skok Zdravka, Sluga Maksimilijan, Stojc Emilija, Stupica Ana, Tomažič Dana, Trdan Ana, Trtnik Karolina, Volčič Anton, Zajc Vlasta, Zalesjak Ivica; zadostno — Mlakar Marija; na tri mesece (do septembra) je bilo reprobiranih 11 kandidatov(-inj).

— Državna hipotekarna banka, glavna posrednica v Ljubljani, na dan 28. junija — Vidov dan — ne bo poslovala.

Specialiteti »NEPTUNA« za Vas:

skuši — fileti — sardine brez kosti — Gourmang — Touriste

proizvodi največjih domačih tovarn:

»NEPTUN« d. d. — Split

— Banovinska podkovska šola v Ljubljani sporoča, da se prične 6 mesečni tečaj s 1. julijem 1940. V tečaj se sprejmejo učenci z najmanj 2 leti pomočniške dobe. Prošnjo z 10 din (banovinski kolek) je poslati na naslov: Banovinska podkovska šola v Ljubljani, Poljanska cesta 59. Gojenci imajo v šoli brezplačno stanovanje, za prehrano pa dobivajo mesečno podporo.

— Zasebna dvorazredna trgovska šola v Murski Soboti je pravkar z državnimi trgovskimi šolami zaključila šolsko leto. Rezultati ob njega koncu so prav povoljni. Starši, ki želijo, da nadaljuje vaša mladina študije na trgovski šoli, a ne morete imeti mnogo upanja, da bi vam bili otroci jeseni sprejeti na državni trgovski šoli, ki ima omejeno število za sprejem učencev, pišite po prospektu na ravnateljstvo Privatne trgovske šole v Murski Soboti, ki vam ga radevolje pošlje brezplačno!

— »Vzori iz malenkosti« pokojnega župnika Martina Jurharja (Peter Pavel Laurenti) — danes izšli! Naročila pri upravi »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Službeni list kralj. banske uprave dravske banovine prinaša v svojem 52. kosu z dne 29. junija 1940 uredbo o odkupovanju domače ovčje volne ter odločbe občne seje državnega sveta.

Ker izide nedeljska številka »Slovenca« že jutri — na praznik — sprejemamo še danes

oglasna naročila le do 4. popoldne

na kar opozarjamo naše cenjene inserente.

Uprava »Slovenca«

— V splošno bolnišnico v Ljubljani se iz res utemeljenih razlogov sprejema in v njej oskrbujejo le bolniki, katerim je zdravljenje v tej bolnišnici brezpogojno potrebno. Ljudje v okolici drugih javnih bolnišnic se v svojo korist opozarjajo, da iščejo pomoč v teh področnih bolnišnicah, ker se iz njih krajše sprejemajo v tukajšnji zavod samo bolniki, pri katerih to zahteva vrsta bolezni. Tudi napotnice iz zdravniške ordinacije niso podlaga za sprejem, če ne gre za neodložljivo specialno zdravljenje. Bolnične ambulance so pa namenjene le siromahnim bolnikom, ki niso člani kake bolniške blaginje. Končno se ponovno opozarja, da tudi ob nedeljah in praznikih traja čas za obiske samo od 12. do 15. ure. — Uprava bolnišnice.

— V Moravčah bo tujkoprometni tečaj. Po predlogu Tujkoprometne zveze v Ljubljani, ki rada podpira stremeljenja lokalnih tujkoprometnih činiteljev, bo priredila kr. banska uprava v sredo dne 3. julija tujkoprometni tečaj v Moravčah. Tečaj se začne zjutraj ob 8 ter traja razen malega opoldanskega odmora ves dan do 6 zvečer. Na tečaju bo vrsta predavateljev seznanila poslušalce z osnovnimi pojmi turizma, z delom potovalnih pisarn in organizacij turizma, s serviranjem, urejanjem vrtov in okoličnega hiš, s higijeno na deželi ter z gostinskimi kletarstvom. Prav gotovo bo privabil ta tečaj veliko število poslušalcev iz

je priznala in rekla, da je otroka zakopala v gnojišče. Bolnišnica je takoj obvestila orožništvo v Crensovcih, ki je preiskalo gnojišče in vso hrambo, a otroka ni našli. Pač pa je pri preiskavi padel v roke orožništva bogat plen tihotapskega blaga. Našli so: 684 vžigalnikov, 16.172 kremenčkov za vžigalnike, 80 zavojev igralnih kart in 7.25 kg saharina. Sumi se, da je blago od Hancovega sorodnika, katerega že dalj časa sumijo, da se bavi s tihotapstvom. Otroka pa so našli šele včeraj zvečer in sicer v pšenici na polju, kjer je bil rojen in kjer ga je mati pustila. Vse meso z otroka so že psi pojedli, samo deli kosti so še ostali; to so orožniki danes poslali na sodišče.

Po državi

* Tovorni parnik »Labude« zadel na mino in se (8700 ton), last »Atlantske plovidbe«, je vozil po Atlantskem oceanu. Od aprila naprej pa družba ni imela o parniku nobene vesti. Ko je parnik aprila meseca zadnjič zapustil neko angleško pristanišče, je štela posadka 34 mož. Na povratku iz Afrike pa je parnik 20. junija v morskii ožini med Anglijo in Irsko zadel na mino in se potopil z vsem svojim tovorom vred. K sreči se je vsa posadka s pomočjo rešilnih čolnov rešila na irsko obrežje pri mestu Korku. Koveljnik parnika je bil kapitan Božo Mandić, doma iz Lovrane. Prvi častnik je bil Gabriel Vranič, službo tretjega častnika je opravljal Metod Kosce, radiotelegrafist je bil Peter Bedalovič, strojniki pa Ivan Vrh, Cicko Vranič in Ivan Pindulič. Imena ostalih mornarjev niso znana. Poveljnik parnika je samo brzojavil družbi na Sušak, da se je vsa posadka rešila in je sedaj v Korku. Družba je zahtevala od poveljnika natančno poročilo, ki pa doslej še ni prišlo.

* Najstarejša Jugoslovanka. V bosanski vasi Lipiku so odkrili najstarejšo ženo Jugoslavije, nad 150 let staro Stano Sisič. Častitljiva starka je bila že ob času okupacije Bosne in Hercegovine stara 80 let. Poročila se je sedemkrat, prvič, ko je bila star 20 let, zadnjič pa, ko ji je bilo 86 let. Ko je s 102 letoma postala zadnjič neotlačljiva vdova, se na njeno veliko žalost ni pojavil noben ženinič več. V sedmih zakonih je imela 21 otrok, ki so pa vsi že umrli. Tudi od 132 vnukov ni nobeden več živ. Živi pa še okrog 500 pravnukov. Starša pripoveduje, da je z vsemi sedmimi možmi živela zelo slabo, posebno pa s tretjim, četrtim in šestim možem, ki je niso samo pretepali, ampak so bili tudi pijanci. Vendar ni bila nikoli bolna, niti prehladila se ni. Starka še vedno rada in veliko je ter spi že od svoje rane mladosti kar na tleh. Ljubi tudi tobak in posebno še kavo, katere izredno veliko pojije.

* Kače po stanovanjih. V mestu Travniku v zadnjem času kar mrgoli kač. Njihovo najljubše bivališče je muslimansko pokopališče. Pa tudi v hiše se prilapizajo ter prisrskne živali. Ko se je te dni neki uradnik vrnil v svoje stanovanje v prvem nadstropju, je zapazil veliko kačo, ki se je ravno plazila v kuhinjo. S palico je kmalu pobil ostudno žival, ki je bila

dolga 1.46. Že pred nekaj leti je prav ta uradnik v juniju v svoji kuhinji pobil skoro enako veliko kačo.

* Prišebna mati rešila deset svojih otrok. V vasi Miniščah pri Krapiju je prišlo te dni do strašnega družinskega prepira. Kmet in mesar Stjepan Tušek je bil pijanec, ki je svojo ženo Anko in deset otrok pogosto pretepel in nečloveško mučil. Tudi topot se je Stjepan zaradi neke malenkosti hudo razjezil in je s pestmi pretepel jokajoče otroke, jih vrgel po tleh ter suval z nogo. Končno je zgrabil velik nož in grozil, da bo najmlajšega otroka, ki še ni tri leta star, zaklal. V najhujši stiski je mati pograbila steklenico, polno octove kisline, in jo vrgla besnečemu možu v obraz. Stjepan se je opotekel nazaj in medtem ko je bil ves prevzet od hudih bolečin in si je brisal obraz, se je težko prejškušeni ženi s pomočjo sosedov posrečilo spraviti na varno otroke. Na ženino prijavo so orožniki hoteli Stjepana aretirati, toda on se je zabarikadiriral v hiši in začelo se je pravočasto obleganje. Ko so orožniki končno vdrli skozi hišna vrata, je Stjepan pobegnil skozi neka mala vrata na dvorišče, izrgal nekemu delavcu železne grablje ter med strašnimi grožnjami izginil v bližnjem gozdu. Da bi preprečili krvavo maščevanje pobešeneža moža, varujeta hišo nesrečne družine dva orožnika.

* Tožba proti državnemu erarju za pol milijona dinarjev. Pred civilnim sodiščem okrožnega sodišča v Sarajevu je bila zanimiva razprava proti državnemu erarju. Mila Božičkovič, žena dr. Dragoljuba Božičkoviča, načelnika banke uprave v Sarajevu, je tožila državni erar za odškodnino v znesku 584.500 dinarjev in za mesečnino po 500 dinarjev. Povod tej tožbi je dala huda prometna nesreča, ki se je zgodila 15. junija 1939 med Hercegovinom in Igalo. Božičkovičeva se je v družbi svoje hčerkice Olge, Vojne Prnjatovič in pokojne Mare Prnjatovič peljala z avtomobilom iz Hercegovine v Igalo. Ko so privozili pred železniško progo, se je nenadoma pojavil potniški vlak. Sofer ni več mogel ustaviti avtomobila in je vlak z vso silo udaril v avtomobil. Mara Prnjatovič je bila na mestu mrtva, Vojna Prnjatovič in gospa Božičkovič pa sta bili hudo ranjeni. Božičkovičeva toži državni erar, ker smatra, da je za nesrečo kriva železniška uprava, ker ni na omenjenem mestu postavila zalvoznice. Razprava je bila preložena, da bo sodišče nabavilo nekatere dodatne spise.

* Dedice iščejo. V mestu Butte, Montana, USA, je umrl Ivan Ribar, ki je svojo zavarovalnico za primer smrti zapustil svojim staršem Josipu in Ani. Rajni je bil rojen 18. avg. 1892 na Reki, starši so se pa pozneje odselili baje v Slavonsko Požego. Ker pa sedaj bivališče staršev ni znano, prosi izseljenški oddelek banke oblasti v Zagrebu vse, ki bi vedeli za bivališče omenjenih staršev, da mu to sporoče.

Ljubljana, 28. junija

Gledališče

Opera. — Petek, 28. jun.: »Lucija Lammermoorska«. Izven. Debut koloraturke gđc. Karle Šlehanove in gostovanje tenorista Josipa Gostiča. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. (Zaključek operne sezone.)

Radio Ljubljana

Petek, 28. junija. 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 9. Solška ura: Vidovdanska proslava (pripravila II. dekliška mešč. šola v Ljubljani, vodi gđc. Marija Laharnar) — 10. Prenos iz stolnice do 10.15 — 12. Iz domovine (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Akademski pevski kvintet — 14. Poročila — 18. Koncert jugoslovanske glasbe (Radijski orkester) — 18.40 Vidov dan (g. prof. dr. Fr. Trdan) — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20. O zunanjih politikah (g. Fr. Terseglav) — 20.30 Koncert. Sodeluje Radijski komorski zbor in Radijski orkester. Dirig. D. M. Šijanec — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Slovenska lahka glasba (plošče).

Drugi programi

Petek, 28. junija: Belgrad: 19.40 Narodne pesmi in gl. — Zagreb: 20.30 Prenos konc. iz Belgrada — Bratislava: 21.30 Narodne pesmi — Praga: 20.30 Pisan konc. — Sofija: 20. Opera — Beromünster: 20.30 Zab. konc. — Budimpešta: 20. Zab. gl. — Bukarešta: 20.05 Debussyjeva opera: »Pelleas in Malisandec« — Stockholm-Hörby: 21.25 Radijski ork. — Rim-Bari: 21. Simf. konc. — Trst-Milan: 21. Ork. konc. — Florenca: 19. Kitare — Sottens: 20.30 Valčki.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18): 19.45 Poročila v slovensčini, YUF (19.69): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko, YUG (19.69): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od petka ob 8 zvečer do nedelje do 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Zitko Jožica, Pleternikova ul. št. 15-L, telefon št. 47-64. — V nedeljo od 8 zjutraj in do ponedeljka do 8 zjutraj pa mestni višji zdravnik dr. Ahčin Marjan, Korytkova 18, telefon št. 36-24.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

* Maščevanje za uročene svinje. Kmet Kosta Gruič iz Basajide pri Veliki Kikindi je že delj časa živel v velikih finančnih stiskah. Krivdo za svojo nesrečo je zvrčal na svojo snaho Lenko, ki je po njegovem mnenju ne samo izvrstna vedeževalka, ki s pomočjo kart točno ugaña bodočnost, marveč ima zaradi svojih skrivnostnih sil tudi moč nad duhovi in zna uročiti ljudi in živino. Če so morali v sili zaklati živino ali če so poginile svinje za kakšno kužno boleznijo, je bilo vse to posledica Lenkinih čarovnij. Zaduži čas je Kosta Gruič zgubil 10.000 dinarjev. Seveda so tudi to nesrečo povzročile Lenkine čarovniške umetnosti. Ko je Kosta te dni srečal Lenko na cesti, jo je napadel z velikim kuhinjskim nožem in ji hotel prerezati grlo, vendar se je Lenki posrečilo uiti pobesnelemu starcu. Orožniki so aretirali starega Gruiča. Tudi pred preiskovalnim sodnikom je priznal, da je hotel Lenko ubiti, ker bi ga samo njena smrt rešila vpliva čarovnic in hudih duhov.

— V zastaranih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otekomo jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo odvaža, poleg tega pa se tudi po daljši uporabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovitosti.

Ogl. reg. B br. 3074/35.

* Skrit zaklad umorjenega. Te dni je v okolici Gline blizu vasi Skakavca roparska tolpa napadla tri kmete. To je tretji roparski napad, ki je bil v kratkem času izvršen v tem kraju. Kmetje Stevo in Janko Čuturilo ter Miloš Generalovič so se vračali s sejma v Glini. V bližini železniške postaje Skakavec je skočilo iz grmovja več maskiranih in oroženih mož, ki so ustavili voz, nastavili puške in samokrese ter zahtevali denar. Kmetje se pa niso udali, ampak so skušali ubežati. Roparji so desetkrat ustrelili za njimi in Janko Čuturilo je padel smrtno zadet na tla. Medtem ko so se roparji vrgli na umirajočega, da bi ga izropali, je Stevo Čuturilo srečno prispel v vas. Generalovič, ki je že precej v letih, se je skril v grmičevje ob cesti. Roparji so ga našli, ga neusmiljeno pretepali s puškinih kopiti in mu vzeli 2944 dinarjev. Nato so še enkrat preiskali truplo Steva Čuturila, pa niso našli nobenega denarja. Naslednje jutro je prišla sodna komisija, ki je natančno preiskala obleko ranjence in našla 2900 dinarjev, ki so bili zašiti v podlogi suknjice. Tega denarja roparji niso našli, ker je bil dobro skrit. Kmetje so silno razburjeni in v velikem strahu zaradi teh roparskih napadov. Orožniki pridno zasledujejo roparje in upajo, da jih bodo kmalu prišli.

Veste, gospa Klemševa, jaz mislim, da bi prav tako izgledala, če ne bi gojila vitke ličnice.

LJUBLJANA

Nova harla - izdelek banovinske šole za glasbila

Splošno pozornost mimoidočih vzbujala krasna nova harla, ki je razstavljena v izloženem oknu trdnice »Elite« v Prešernovi ulici. Ta instrument je izdelal Jožef Turšič, ki je s tem delom obenem dokazal svojo praktično usposobljenost o priliki polaganja mojstrskega izpita na naši banovinski šoli za izdelovanje glasbil.

Izvršitev harle, vključene vse risbe, menzure ter načrt za rezbarijo, je samostojno delo kandidata. S tem delom je na obenem pokazal tudi splošni uspeh imenovane šole, ki ga je usposobila za izdelovanje tega prelepega brenkala.

Instrument je sicer namenjen za domačo uporabo, vendar se dajo na njem izvajati vsi tonovski načini, ker se dajo vsi toni strun obenem zvišati ali znižati za pol tona. To spremembo, ki se pri koncertnih harlah izvršuje s pedali, mora igralec napraviti s posebno ročno pripravo. Na ta način je mogoče izdelati harlo za neprimerno nižjo ceno. Morda bo ta na svoj način popoln instrument zbudil v tem ali onem glasbeniku željo, da se posveti igranju harle, ki je pri nas še tako zanemarljivo.

Naše občinstvo bo zanimalo, da se v banovinski šoli za glasbila izdelujejo vsi instrumenti, pri katerih pride v poštev uporaba domačega lesa. Tu sem sodijo predvsem citre, mandoline, kitare, violine, viole, čeli i. dr. Od leta do leta kaže ta šola lepše uspehe. Banovinska šola za glasbila si je uredila v prostorih Tehniške srednje šole delavnico z najmodernejšimi stroji za obdelovanje lesa in vsemi ostalimi pripomočki. Namen šole je, da ustvari s pomočjo svojih absolventov domačo industrijo za izdelovanje glasbil vsake vrste. S tem hoče preskrbeti vsakdanji kruh številnim družinam, obenem pa olajšati staršem stroške za šolanje svojih sinov. Saj je šolanje na tem svojevrstnem zavodu povsem brezplačno.

Izdelovalci in popravilci glasbil ne bi v bodoče smeli manjkati v nobenem večjem kraju Slovenije. Posebno naša mesta kakor Ptuj, Novo mesto, Kranj, Jesenice, Škofja Loka, Kamnik in Kočevje, da ne govorimo o največjih mestih, bi morala imeti vsako svojo delavnico za glasbila. Absolventi te šole uživajo posebno prednost tudi v vojaški službi, kjer morejo biti nameščeni v delavnicah za izdelovanje in popravilanje instrumentov s pravico do pokojnine.

Učenci te šole, katere učna doba je odmerjena na tri leta, uživajo poleg strokovnega pouka tudi pouk v slovenščini, nemščini, računstvu, akustiki, geometričnem risanju, tehnologiji, goslanju, glasbeni teoriji in zgodovini ter v zgodovini glasbil.

V šolo se morejo vpisati dečki z dovršenim 14. letom. Praksa pa je pokazala, da imajo starejši učenci tudi v starosti od 20 do 30 let še boljše uspehe.

—nt.—

Primarij dr. Ješe ne ordinira do 11. julija

I Maša za turiste in izletnike bo jutri, na praznik, in v nedeljo v kapeli Vzajemne zavarovalnice obkrožal ob 4.30 zjutraj, pred odhodom vseh prvih jutranjih vlakov.

I FO Sv. Peter ima na praznik Sv. Petra in Pavla ob 7. sv. mašo in skupno sv. obhajilo. Za vse člane in mlade udeležba strogo obvezna. Po maši pa bo kratek sestanek v društveni dvorani.

I Razstavo letalskih modelov priredi poudarek Kr. Jug. Aero-kluba na I. drž. realni gimnaziji v Ljubljani dne 28. junija popoldne, 29. in 30. junija pa od 8 do 12 in od 2 do 6. Razstava je v delavnici v podprilici. Vstop prost. Vsi vabljeni!

I Rezervne oficirje vabimo, da se udeležijo na Vidovdan službe božje ob 10. v stolnici, oziroma parastos ob 11. v pravoslavni cerkvi. Udeležba članov pododbora v uniformi ali civilni obleki z znakom. Pododbor Združenja rezervnih oficirjev v Ljubljani.

I Izlet v Češko kočjo pripravlja SPD za svoje člane v nedeljo, 7. julija. Izpred evangelijske cerkve bo odpeljal avtobus ob 5. zjutraj, ob 7. bo že na Jezerskem in bodo izletniki odšli peš na Češko kočjo, kamor bodo prišli med 10. in 11. uro. Kdor hoče, more napraviti razne ture na Grinjavce ali Kočno. Prav tako je možna vrnitev z Kamniško Bistrico in Kamnik. Z Jezerskega bo odpeljal avtobus v nedeljo ob 8. zvečer. Podrobnosti daje pisarna SPD na Aleksandrovi cesti 4-I v Ljubljani.

I Zgodnji popoldanski vlak na Gorenjsko bo vozil iz Ljubljane v petek, 28. junija, ker je v soboto praznik. Vlak odpelje iz Ljubljane ob 14.36 in ima najprikladnejše zveze za vse izletnike, ki nameravajo čez praznike v planine. Vlak bo pripeljal v Bohinjsko Bistrico že ob 17.01 in v Rateče-Planico ob 17.18. Komur je torej na tem, da čimprej pride na Gorenjsko, naj potuje s tem vlakom.

I Vse, ki ste maturirali v Lichtenurnovem zavodu leta 1939, se zberite, kakor smo se domenili, danes ob 3 popoldne na samostanskem dvorišču! — Odbor.

I Absolventi Strojne delovodske šole v Ljubljani se tem potom najlepše zahvaljujejo vsem, ki so jim s podporo omogočili prireditve poučne eks-

Italijanski general milice Melchiorri

kurzije. Ekskurzija je bila v dneh od 20. do 27. junija in je v vseh ozirom dobro uspešna. — Odbor.

I Završni izpit na trgovski akademiji. V našem mestnem obvestilu o tem je bilo ime Ljubice Lendovšek, ki je izpit napravila z odliko, potrjeno v Langovšek, in v Mahkota ime Marije Mahkovec, ki je bila enako kakor Ana Duhovnik in Ana Zajec oproščena ustnega izpita.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

I Nagrade mestne občine ljubljanske najboljšim učencem ljubljanskih šol. Kakor lani je tudi letos mestna občina ljubljanska za Vidov dan ob zaključku šolskega leta pripravila najboljšim učencem ljubljanskih šol veliko veselje z nagradami, ki jim bodo razdeljene na posameznih zavodih. Dela Otona Zupanciča v treh zvezkih bo dobilo devet dijakov gimnazij, a 14 dijakov in dijakov gimnazij, tehniške srednje šole, učiteljske šole in trgovskih šol bo dobilo »Spominski zbornik Slovenije«, en dijak tehniške srednje šole Matanovičeve »Elektrotehniko«, 15 učenec meščanskih šol bo pa dobilo popolno zbirko miniaturne izdaje Prešerna, Gregorčiča, Askerca in Zalostnih narodnih pesmi. Po eno knjigo iz Erjavce-Fleretove zbirke »Slovenski pesniki in pisatelji« bo pa dobilo 59 učenec mestnih ljubljanskih šol. Poleg teh lepih knjig dobi vsak nagrajenec še Wester-Zmitkov »Razgled z ljubljanskega gradu«. Darila naj vse nagrajene vzpodbujajo k nadaljnjemu pridnemu učenju in spominjajo še na stara leta na šolanje v Ljubljani.

I Cepljenje proti davici in snavenje mestnega domovinskega urada. Ker je včeraj neki ljubljanski dnevnik objavil, da bo cepljenje proti davici še tri dni, t. j. v ponedeljek, torek in v sredo, in da mestni domovinski urad zaradi snavenja prostorov v ponedeljek in torek ne bo posloval, opozarjamo občinstvo, da se je ta točica zakasnela in velja za prve dni tega tedna, torej za že minuli ponedeljek, torek in sredo, 24., 25. in 26. junija. Prihodnji ponedeljek in torek bo torej mestni domovinski urad redno posloval za stranke. Tudi cepljenje proti davici je bilo že včeraj končano in naj se zamudniki obrnejo po informacije na mestni fizikat.

I Din 1000. — Je zgubil reven uslužbenec-invalid v četrtki od Jernejeve ceste do Kolodvorske ulice. Prosim vrnitev proti nagradi, ker sicer zgubim zaposlitev. Naslov: Hostnik, Sv. Jerneja c. 1, Šiška.

I Damske poletne domače obleke od 85 din, boljše, svile od 180 din naprej nudi Goričar, Sv. Petra cesta.

MARIBOR

Nova garaža mestnega avtobusnega podjetja Največja dvorana v Mariboru, kjer je prostora za 15.000 ljudi

Maribor, 27. junija.

Danes bodo delavci na zgradbo novih garaž za mestni avtobusni promet slavili veseli dogodek. Zgradba je v surovem stanju končana ter se to proslavi s tradicionalnim likofom. Dela pa se bodo s polno paro nadaljevala ter bodo garaže popolnoma gotove čez dva meseca. Toda še sedaj se vidi, da je to zgradba, ki nima pri nas blizu in daleč tekmeca. Ker se gradijo garaže precej na periferiji, ob Tržaški in Linhartovi ulici, jih mariborska »radovednost« dolgo časa ni odkrila. Le zadnje dneve, ko so začeli prekrivati ogromno strešno ploskev ter jo obijati z deskami, tako da je vidna že od daleč, so začeli prihajati na stavbišče številni radovedni meščani, ki sicer tako budno spremljajo vsako večjo gradnjo v mestu.

Z novimi garažami bo sedanja občinska uprava uspešno zaključila svoje delo na sanaciji in reorganizaciji mestnega avtobusnega prometa. Na prava novih garažnih prostorov je bila zelo nujna. Dosedanje garaže pri mestni plinarni so pretesne, da ni dovolj prostora niti za polovico avtobusnega parka, delavnice so premajhne ter se ne dajo dovolj sodobno opremiti, poleg tega pa je tudi iz varnostnih razlogov nedopustno, da bi se nahajale garaže avtobusnega prometa tik plinskih rezervovarjev mestne plinarnice, saj bi v primeru požarne nesreče postalo to usodno kar za dve najvažnejši mestni podjetji. Povrh vsega pa rabi mestna plinarna sedaj prav nujno skladišče za premog, za koks in druge produkte, za katere bo potem dovolj prostora v sedanjih garažah. Vodstvo mestnih podjetij se je že dolgo bavilo z načrti za zgradbo novih avtobusnih garaž. Navedeni so bili različni načrti za garaže v Koroskem predmestju, poleg semjišča pri ključnici in še na nekaterih drugih prostorih, potem pa je prišla ugodna ponudba tovarne Zelenka & Co., ki je opustila svojo predlino ter je to tovarniški objekt med Tržaško cesto in Linhartovo ulico prodala mestni občini. Načrte za nove garaže je napravila mestna gradbena uprava, dela pa je prevzelo podjetje Slajmer & Jelenc.

Po znanosti sodeč ne predstavlja stavba novih garaž nič posebnega. Edino ogromna vzbočena strešna konstrukcija vzbujala pozornost. Zato pa osupne vsakogar notranost že takoj pri vhodu. Take dvorane tako ogromnih dimenzij ni v vsej Sloveniji, pa tudi menda ne v državi. Notranost obstoja iz enega samega prostora, dolgega 75 m, širokega pa 32 m, ki ni nikjer prekinjen s kako vmesno steno ali stebrom. V tej dvorani bi imelo dovolj prostora 15.000 ljudi, namestiti pa bodo prav zlahka v njej 70 velikih avtobusov. Poleg glavne garažne dvorane je priključena prostorna delavnica, ki bo najmoderneje opremljena. Imela bo pet jaskov za popravila na avtobusih, poleg njih pa še v posebnem jasku mehanično delavnico, tako da se bodo vsa popravila in izmenjave vršile kar najhitreje. Zadaj za tem prostorom pa se nahajajo specialne delavnice — kovarstva, strugarna, ključavničarstvo, elektromehanična delavnica ter skladišča za material. Na severni strani garažne dvorane je nameščena centralna kurjava s tremi velikimi kotli, araže se bodo ogrevale z vročim zrakom po najnovejšem sistemu, tako da se bo vroča para iz kotlov dovajala v posebne aparate v garaži, skozi katere bodo ventilatorji sesali zrak, ki se bo v aparatih ogreval ter se nato dovajal v prostore. Na južni strani garažne dvorane se nahajajo pisarniški prostori. Garaža bo opremljena tudi z vsemi potrebnimi higijenskim napravami, umivalnicami, kopalnici itd., tako da bo preskrbljeno osebje z vso udobnostjo.

Nekaj posebnega je stropna in strešna konstrukcija te ogromne dvorane, ki je napravljena popolnoma iz lesa. Skraja so imeli namen napraviti streho iz železne ali železobetonske konstrukcije, ki pa bi ogromno stala. Odločili so se zaradi tega za les. Ta ločna konstrukcija se pri nas prvič uporablja ter ima neko podobnost z znanim mostom čez Kokro pri Kranju. Vsa ogromna strešna oboka, s katerim je pokrita ta največja naša dvorana, nosi 11 silnih lesenih lokov, ki vsak

I Zaradi popravil Zaloške ceste med gasilskim domom in mitnico opozarjamo avtomobiliste in voznike, naj po možnosti uporabljajo za tranzitni promet proti Zalogu le vzporedne ceste skozi Štepanjo vas in Fužine, saj bo popravilo ceste trajalo najbrž le teden dni.

I Gosposko ulico zopet asfaltirajo. Včeraj so zaprti Gosposko ulico, ki je bila že lani prekrita s tankim asfaltnim slojem. Ker bi moralo cestišče dobiti vsega skupaj dvakratno asfaltno prevleko, pa je slabo vreme lani prekinilo dela, bodo skušali cestišče sedaj dokončati. Z ostrimi metlami so cesto že pomeli in če ne bo nagajal dež, bo tanki vrhni asfaltni sloj naskropljen še v današnjem dnevu, tako da bo za praznik cesta popolnoma urejena in odprta.

I Tito Schipa poje danes v kinu Union! Prijatelji lepega petja bodo imeli danes v kinu Unionu velik užitek z najnovejšim filmom »Ognjena zemlja«, v katerem poje sloviti italijanski tenorist Tito Schipa v vlogi slavnega pevca, ki je s svojim glasom osvojil poslušalce vsega sveta. Dejanje filma mu nudi mnogo prilik, v katerih more navdušiti poslušalce s svojim krasnim glasom; poleg tega pa film predčuje zelo zanimivo dramo, ki bo držala gledalca v napetosti do zadnjega prizora.

I Film »Tebi na ljubo« v kinu Slogi. Prijatelji mlade in talentirane filmske igralkice Luise Ulrichove se nudi te dni prilika, da si ogledajo njeno nadzvojnjo igrano v vlogi mlade in hrabre ženske slikarja (Viktor de Kowa), ki živi v oblakih fantazij, daleč od stvarnosti, ter samo za umetnost. Mož ne veruje v svojo umetnost in meni, da njegove slike še niso dovolj zrele za javnost. A žena zaupa v njegovo ustvarjanje ter pomaga možu in sebi. Kako, to boste videli v tem odličnem filmu.

I Za mestne reveže je direktor magistratnih uradov G. Fran Jančigaj podaril honorar 100 din za predavanje v ljubljanskem radiu o protiletalski zaščiti: ga. Tekla in G. dr. Adolf Kaiser sta v počastitev spomina pok. g. Edvarda Voltmanna nakazala 500 din. Kako plemeniti so pa tudi taki, ki so sami podpre potrebni, nam je pa dokazala dobrosrčnost vdove ge. Frančiške Mavec z Grablovičeve ul. 18., ki je odklonila nadaljnjo mestno podporo v znesku 75 din, ko ji je železniška uprava dodelila višjo podporo. Podpre potrebna vdova nikakor ni hotela več izkoriščati ljubljanskim revežem namenjenih sredstev ter je njej namenjeno podporo odstopila drugim še bolj potrebnim. S tem je dala dober zgled zlasti manj premožnim slojem, predvsem pa tudi premožnim in bogatim, kakšna je prava ljubezen do bližnjega. Vsem dobrotnikom mestnih revežev izreka mestno poglavarstvo najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Uspeh pevke Ljubljankanke

V dnevih od 27. do 31. maja t. l. je bil na Dunaju natečaj za angažman pevke pri radijski postaji na Dunaju. Pri natečaju je tekmovalo 19 pevk in je med njimi bila Ljubljankanka Carmen Antič, ki je po svojem pevskem študiju v Ljubljani odšla na Dunaj in si tam izpopolnila svoje pevsko znanje. Po težkem in dolgotrajnem delu uspeh tudi ni izostal in je bila Antič med vsemi pevkami edina, ki je bila soglasno sprejeta tako za nastope na internih kakor tudi javnih koncertih radijske postaje na Dunaju. Konec tega tedna bo imela Antič prvi koncert skupno z baritonom dunajske opere Mouthy-jem ob spremljevanju velikega orkestra. Ta koncert bodo prenašale celo vse nemške radijske postaje. Vztrajni pevki, ki je tako prvič dosegla priznanje za svoje delo in sposobnost, želimo obilo uspeha in ji čestitamo.

glavne uprave URP iz Belgrada. Vsi rezervni podoficirji vjudno vabljani!

m Članom Mariborskega plavalnega kluba. V nedeljo, dne 30. junija popoldne točno ob 13.30 naj se pod skakalnim stolpom na otoku javijo: Berlić, Branislav, Bervar, Dornik, Gala, Gože B., Golež L., Golob, Jankovič, Petek L., Patek S., Steiner, Skapin, Skofič, Tomažič, Zimic, Zlatič.

m Propagandni nastop Mariborskega plavalnega kluba. V nedeljo, dne 30. junija, priredi MPK v kopališču na Mariborskem otoku prvi javni propagandni nastop. Vstopnine ni.

m 1 milijon rumenjakov v enem vagonu. Kakor smo že večkrat javljali, je sedaj čez Maribor silno živahen izvoz živil in živine v Nemčijo. Čez Maribor gre tudi bolgarski izvoz; izvažajo se živa, svinje, jaja. Pozornost je vzbujal v sredo izvoz 10.000 živih kur, ki so prispeli iz Bolgarije, še večjo pozornost pa hladilni vagon, v katerem se je nahajalo v pločevinastih posodah nič manj kot 1 milijon jajčnih rumenjakov. To blago je dospelo iz Vel. Kikinde ter je bilo poslano v Berlin. Rumenjake rabi nemška živilska industrija.

m Šahovske novice. V 5. kolu turnirja za prvenstvo šahovskega kluba »Vidmar« so bili doseženi naslednji rezultati: Črtalič—Peče 1:0, Kuster—Lukaž B. 1:0, Kukovec—Senekovič 1:0, Sonan—Hvalič 1:0, Gerželj—Ketiš 1:0, Marvin—Lukaž Fr. 1:0, Partija Reinsberger—Skravlovnik je bila preložena. Po 5. kolu je stanje naslednje: Kuster 5, Gerželj 4 in pol, Kukovec 3 (1), Peče in Sonan 3, Črtalič in Reinsberger 2 in pol (1), Lukaž Fr. in Marvin 1 in pol, Lukaž B. 2, Ketiš 1, Skravlovnik pol (1), Senekovič 0 (1) in Hvalič 0 točk.

m Požar. Na gospodarskem posloju posestnika Franca Ekarla pri Sv. Martinu pri Vurbergu je izbruhnil požar in ga popolnoma upepelil. Dvema najemnikoma, ki stanujeta v Ekartovi hiši, je pogorelo nekaj lesa in orodja, ki sta ga imela shranjenega v Ekartovem posloju. Škoda znaša 27.000 dinarjev.

Vransko

Telovadno akademijo z zelo pestrim sporedom bo priredil prihodnjo nedeljo, dne 30. junija t. l. ob 3 popoldne v Slomškovem domu na Vranskem Fantovski odsek skupno z Dekliškim krožkom. Vse prijatelje naše mladine, od blizu in daleč, vabimo, da pridejo v obilnem številu na to lepo prireditev, ter se sami prepričajo, kaj se je mladina v tem letu naučila. Vstopnina bo znižana.

Brežice

† Umrli je v 73. letu starosti blaga gospa Terezija Pinterič, vdova Bogovič. Pogreb pokojnice bo v soboto, 29. junija ob 15 izpred hiše žalosti v Brežicah št. 37 na tamkajšnje farno pokopališče. Bodi ji lahka zemlja! Zalujočim naše sožalje!

Narodni kino. V petek zvečer in v soboto predvaja Narodni kino v film »Grafica Walewska« v glavni vlogi Greta Garbo kot grafica in Charles Beyer kot Napoleon. V nedeljo pa predvaja drugi del znanega filma »Tiger iz Esnapurca«, »Indijski nagrobni spomenik«.

Trbovlje

V Rajhenburg na mirovno pobožnost prihodnjo nedeljo gredo tudi Trboveljčani. Odhod je s prvim vlakom ob polsedmih z nedeljsko karlo.

Zaklonišča pred napadi iz zraka pridno gradi rudnik. Prav uporabni so že opušteni rudniški rovi. Tudi po velikih stanovanjskih kolonijah je pripravljeno najpotrebnejše. Nekatera zaklonišča pa so nanovo izvrtna v hrib tako pri kolodvoru in šoli v Trbovljah. Tako bi bili pred najhujšim zavarovani. Najbolje pa bo, če se to sploh ne bo rabilo.

† Angeli garjevih hie je napeta povest in po njej izdelan film o zabodah in vzgoji mladih fantov. Film bo predvajal samo Društveni dom v Trbovljah ob petka do ponedeljka.

Kranj

Davčna uprava v novih prostorih. Iz prostorov na Glavnem trgu, ki so postajali od leta do leta bolj neprimerni, se je preselila davčna uprava v svoje nove prostore na Mencingerji trg št. 1 (bivša hiša tovarne »Ika«).

Gradnja nove dvorane Prosvetnega doma se je ta teden pričela. Ze dolga leta se je občutila velika potreba zgraditi večje prosvetne dvorane v Kranju, ker dosedanja nikakor ni več zadoščala. Sedaj so pričeli s podiranjem stare dvorane in z zidavo nove. Zunanja fasada starega doma bo primerno obnovljena, tako da bo izgledala vsa stavba kot nova. Gradbena dela je prevzelo stavbeno podjetje Metod Oblak iz Kranja.

Kino Smartinski dom predvaja v petek ob 5 in 9 »Juarez«, ob 7.15 »V mrežah zločinca«. V soboto ob 3 »V mrežah zločinca«, ob 5.15, tričetrt na sedem in ob 9 »Juarez«. V nedeljo isti spored kot v soboto. Opozorjamo bralece »Oblisk«, da imajo sedaj priliko videti »Juarez« v filmu.

Popravni izpiti. Učni tečaj za dijake in diakinje gimnazije in meščanske šole, ki imajo popravne izpite, se prične 3. julija. V tečaju bodo poučevali profesorji z dolgoletno prakso. Pouk bo trikrat na teden po dve polni uri za vsak predmet. Pri učencih, ki bodo obiskovali tečaj takoj v začetku, je uspeh zagotovljen. Vpisovanje bo 1. julija od pol 11—12 in od pol 14 do 16 v drž. meščanski šoli, Tavčarjeva ul. 2.

KULTURNI OBZORNIK

Slovesna upodobitev sv. Cirila in Metoda

Ljubljanska župnija sv. Cirila in Metoda za Bežigradom je dala akademskemu kiparju Borisu Kalinu izdelati nov kip sv. Cirila in Metoda ter ga nato vliči v mavčne odlitke, ki jih sedaj prodaja in širi po Sloveniji, da s tem pomaga razevedu kulta svetih slovanskih bratov, ideja je bila srečna, kajti doslej Slovenci nismo imeli lastne podobe sv. bratov ter so vsi naši kipi in podobe tujega izvora. Gotovo si bodo Slovenci, ki so veliki čestilci sv. slovanskih bratov, ki sta slovanski jezik posvetila za najvišjo službo bogoslužja in prinesla Slovanom in tudi našim prednikom v Panoniji luč vere, zaželeli njih kipov tudi v okviru domačnosti. Namesto tujih odlitkov bodo sedaj slovenski čestilci sv. Cirila in Metoda lahko imeli v svojih stanovanjih izvirno zamisel slovenskega umetnika, ki po kvaliteti prav nič ne zaostaja za inozemskim blagom. Zato vsem priporočamo nakupovanje te spominke plakete.

Da bi se prepričali o vrednosti snovnega in umetnostnega pomena te plakete Borisa Kalina, smo se obrnili na dva naša največja strokovnjaka v teh vprašanjih, na univ. prof. dr. Franca Grivca, največjega našega poznaveca življenja in pomena sv. Cirila in Metoda, ki nam je o tem kipu dal naslednjo izjavo:

Boris Kalin: Sv. Ciril in Metod

Drobiž iz slovaškega kulturnega življenja

Sedmakov Martin Čedermac v slovaški luči. — Poročali smo že v našem listu, da je g. Koloman Geraldini prevedel Sedmakovo povest K. plan Martin Čedermac in jo izdal v lepi obliki. Sedaj pa beremo v Narodnih novinah v oceni E. L. (uklič?) naslednje: »Prevod slovenskega romana o trpljenju Slovencev je ena izmed najzanimivejših knjig, kar jih je v tem letu izšlo pri nas. Ni secer s čisto umetniškega stališča, čeprav je knjiga napisana dobro in tudi dobro, skrbno prevedena. Končno bi bil epitet »zanimiva« zelo neprimeren za označevanje umetniških vrednot. Zanimivost knjige je v njeni vsebini, v starih, o katerih se sicer ne govori. In zatiranje slovaškega življenja v Italiji, v Beneški Sloveniji, je za nas Slovaške zanimiva stvar: podobne stvari poznamo sami zelo dobro iz lastne izkušnje v preteklosti, pa tudi iz sedanjosti za južnimi mejami naše države. Sedmakovo knjigo tudi Slovenci sami smatrajo za eno najboljših knjig iz svoje nove produkcije ter je imela tudi doma velik uspeh.« Nato podaja vsebino povesti, kjer podčrtava, da »je v Italiji že davno odpravljena slovaščina iz šol, da pa je prišel v Benečijo tudi ukaz o odpravi slovaškega jezika iz cerkve, glavno pa: Sedmak je pokazal slovaško vas v Italiji, kjer se pod nasiljem budi narodna zavest. Resnično najdemo v knjigi verno, polno in nazorno podobo o razmerah in čustvovanju te slovaške veje. Vredno je prebrati to povest. Z umetniške strani pa je ta Sedmakova povest solidno delo na dobri višini; ni sicer veleledelo, ki bi kazalo ne vem kakšne nove poti v svetovni prozi, vendar je dobro napisana ter gotovo lepo predstavlja novejšo pripovedništvo tega bratskega naroda, ki je nam po svoji usodi tako blizu. Prevod je, kakor smo že omenili, dober; videti je, da prevajalec ni gledal svoje delo kot obrt, temveč jo je vzel zelo resno. Slovaščina je pravilna in gibka, slovar prevajalec bogat in stavlji lepo oblikovani. Še naprej bomo pričakovali Geraldinovi prevodi iz slovenske književnosti!« Tako gledajo Slovaki na to slovaško povest v kritiki, ki ima naslov: Zanimiva knjiga.

Revija »Svoradov«, ki izhaja osmo leto v Bratislavi in jo izdajajo člani društva sv. Svorada kot časopis za kulturo in življenje, se lepo razvija. Posebno v zadnjem času se je kvaliteta prispevkov povečala ter Slovaki, v tem primeru katoliški Slovaki, z velikim uspehom posegajo tudi na vsa področja duhovne znanosti, zlasti filozofske in umetnostne. V junjski številki je napisal uvodno besedo predsednik republike msgr. Tiso pod naslovom »Katoliško stališče«. Dr. J. Rajec govori o štirih svetovnih nazorih — fevdalizmu, liberalizmu, komunizmu in fašizmu — in o katoliškem stališču proti vsem štirim ter zahteva najradikalnejše katolištvo zlasti v socialnem pogledu. Kritiki dr. J. E. Bor rešuje vprašanje tzv. formalizma v umetnosti, dotikajoč se ruske formalistične šole (Sklovskij), kakor tudi češke (Mukarovsky). To je samo nekaj pomembnih člankov, da označimo višino in notranji pomen te revije — katoliških slovaških starešin, katji Svoradov je veliko zbirališče katoliškega dijaštva — akademskega — v Bratislavi (kot bi pri nas moral postati bodoči Jegličev dom), ter ima revija po njem ime. Opozoriti smo hoteli na to, da je v tej reviji že v nekaj številkah izšlo predavanje našega univ. prof. dr. Steleta, ki ga je svoj čas imel v bratislavskih znanstvenih društvih, pod naslovom »Moderna umetnost v luči XIX. stoletja«, in katerega konec »Strah pred umetnostjo in borba zanj je zanimiv tudi za to, ker je izšel v sedanjosti Slovaški in dokaz, da je svoboda vendarle večja kot pa kdo misli: pri nas. Tako je zaključil dr. Stele svoje predavanje: »Danes preživljamo v umetnosti vidni prevrat. Vedno

»Celo med Čehi se čuti pomanjkanje primernih umetniških podob sv. Cirila in Metoda, zlasti takih, ki bi združevale umetniško vrednost in primernost za širše sloje. Se bolj se to čuti med Slovenci. Doslej nismo imeli nobene domače umetniške podobe, porabne za pospeševanje čiščenja sv. Cirila in Metoda. Zato s priznanjem pozdravljamo prizadevanje ljubljanske župnije sv. Cirila in Metoda, da je dala po kiparju Borisu Kalinu izdelati doprsko podobo (plaketo) slovanskih apostolov.

Sam sem bil priča, koliko se je priznani umetnik trudil, da bi oblikoval umetnino, ki bi ustrezala zahtevam svetniške podobe v primerni skladnosti z zgodovinsko resnico in verskim čutom. Skušal je zadeti značaj in poteze, kakor jih predstavljajo zgodovinski viri. Ustvaril je umetniško podobo, ki je vredna, da se čim bolj razširi. Gotovo bo pripomogla, da se bo poživljal spomin in se širilo čiščenje naših velikih blagovestnikov in prosvetiteljev.

Univ. prof. dr. Fr. Stele, predstavnik umetnostno zgodovinske vede na naši univerzi, pa nam je izjavil o Kalinovem delu naslednje:

»Po poročilu župnije sv. Cirila in Metoda je izdelal znani kipar Boris Kalin reliefno skupino slovanskih apostolov. Skupina je 29 cm visoka in predstavlja sveta brata do pasu, obrnjena v strog prednji pogled. Metod je po obleki označen kot nadškof in drži z levico odprto knjigo, v kateri Ciril kaže cirilske črke. Obraz sta prosto oblikovana v duhu ikonografskega izročila o njuni podobi, kakor se je izoblikovalo na podlagi raznih poskusov v zahodno in vzhodno krščansko umetnosti zadnjih 80 let, odkoder se je čiščenje slovanskih apostolov razvilo v najpriljubljenejši vselovanski svetniški kult. Da podpre čiščenje svojih patronov, je založila župnija sv. Cirila in Metoda posnetke v mavcu v dveh vrstah, ena je bronu podobno temno patinirana, druga slovaškočeno nadahnjena. Prepričani smo, da bo ta umetniška vpodobitev slovanskih blagovestnikov našla mnogo častilcev.

Obema strokovnjakoma se za izjave najlepše zahvaljujemo. Prepričani smo, da bosta mnogo pripomogli k razširitvi kulta cirilmetodejske misli, ki je močna vez za združitev vseh Slovanov v veri, v duhu. Saj je ta ideja ena najmočnejših sil, ki danes združuje razne slovanske narode, kliče iz suženjstva materializma po luči, ali pa iz suženjstva nasilja k svobodi.

td.

glasneje se slišijo očitki, da je umetnost zgrešila svojo pot, da jo je treba zopet uravnati v pravo smer. Uveljavlja se končno celo nazor, da bi jo mogli usmerjati modri državniki. Ekspresionizem na primer v vseh svojih podobah se čisto uvršča med najbolj nevarne sovražnike družabnega reda in človeških idealov sploh. V določnih krogih ga enačijo z židovstvom in prevratnimi socialnimi teorijami, zlasti marksizmom. Pokazalo se je za nujno, da bi po očistitvi knjig treba začeti čisto tudi na umetniškem polju. To gibanje je našlo najmočnejši izraz v hitlerizmu, ki je postavil na proskribcijsko listo plodove ekspresionistične, futuristične, kubistične in podobne smeri, ukazal jih odstraniti iz javnih zbirk ter jih imenoval s samostojnim nazivom »Entartete Kunst«. Tako se pred treznimi opazovalci življenja vsiljuje vprašanje: kaj je v sedanjosti resnično umetnost in kaj bolna zabloda? Ako se ozremo po sodobni družbi in še posebej po sodobnih državah, vidimo, da je njihovo gledanje na umetnost popolnoma neenotno. Ker je prepovedano v Nemčiji, ima — na primer futurizem — privilegiran značaj v Italiji, ali pa je vsaj izraz popolne umetniške svobode kot na primer na Madžarskem, v Jugoslaviji, v Franciji itd. Ko je bila sodobna umetnost v Monakovem osramočena kot »Entartete Kunst«, so se umetniki vsega sveta predstavili na razstavi del neodvisnih umetnikov v Parizu. Tudi razsežni prostori Muzeja princa Pavla v Belgradu so polni izbranih pregledov o razvoju francoske sodobne umetnosti, slikarstva. Zadnja mednarodna razstava cerkvenih umetnosti v Rimu l. 1934 je pokazala, da katoliška cerkev, ki se je sicer avtoritativno postavila proti ekstremnemu ekspresionizmu, iz svoje službe ne izključuje niti najbolj modernih izrazov, ako umetniki respektirajo njene temeljne principe. Podobno kakor v Cerkvi, vidimo tudi v Sovjetski Rusiji, da sprejema vsak način, če le zadovoljuje vsebinsko stran umetniškega dela. Kar se tiče vsebine in tendence v Rusiji prav tako kakor tudi v Nemčiji, nadzira stroga komisija vso umetnost in ji daje smer. Tako se zlasti v teh dveh državah srečujemo z gesli, da je treba umetnosti dirigirati nekako tako, kakor je treba dirigirati politiko in gospodarstvo. Tako zaključuje prof. Stele svoj članek v slovaški katoliški reviji.

td.

Srečko Kopore: Otroške skladbe za klavir. Edicija Sezako, Ljubljana. Glasbene stvaritve, kot nam jih je Srečko Kopore napisal v Otroških skladbah, so pač najboljšje priporočilo in hkrati potrdilo največje sodobne glasbe. Te vrste glasba pa more najti v vseh glasboljubnih slojih kaj prijeten odmev. Na vseh poljih se dandanes toliko govori o sodobnosti, novih nazorih, moderni miselnosti, da postane tudi onemu, ki išče svoje vzore le še v preteklosti, končno le jasno, da se mora tudi glasbeni izraz v gotovih ozirih prilagoditi današnjemu času, da bo sodoben, da bo zanimiv tudi za revolucionarja sedanjega dobe. Kopore se obrača v tej zbirki k mladini ter ji hoče natočiti pristnega letošnjega vina. Tudi v glasbenem razumevanju bo treba vzgojiti nov rod, ki se bo po okrepil ob močni hrani. Koporeva zbirka je zato prav primerna. Skladatelj sam nastopa v teh skladbah deloma tudi v dojemljivejši obliki kot v nekaterih prejšnjih skladbah: mnogo trdot njegovega stavka je zginito ali zavzelo le prijaznejše oblike, melodične linije so zadobile prožnejše in vzbočenejšje loko: sploh je Koporev kontrapunktičen stavek jasen, pregleden in arhitektonsko očitan. V našem glasbenem naraščanju vzbujati smisel za široko razpredeno linearnost je naravnost naloga vseh onih, ki jim je glasbeni pouk izročen. Koporeva zbirka je prav kot nalašč pomoč za to. Že naslovi sami so zanimivi. Otroška igra, pravljica, stari očka pripoveduje, ples z medvedom, sanje o Miklavžu, ringa raja, izlet po domovini. Vsaka številka je skrbno izdelana, v prav zanimivem nasprotju s predločeno in z njej sledečo. Zbirko mladini prav toplo priporočamo.

D.

Miro Jankole obsojen na 5 let robije

Ljubljana, 27. junija. Kakor smo že v našem poročilu kratko omenili, je bilo sredi po končanem dokaznem postopanju ter govorih drž. tožila in branilca odredeno, da bo sodba objavljena danes točno opoldne. Kazenski senat se je danes dopoldne sestal na posvetovalje, ki je trajalo dobri 2 uri. Malo pred poldnem so se začele zbirati v dvorani skupine občinstva, v veliki meri razne žrtve, moški in ženske. Dvorana je bila popolnoma zasedena. Obtoženec Miro Jankole je bil priveden v dvorano četrte ure pred razglasitvijo sodbe. Na zunanje je kazal mirnost in hladnokrvnost. Večkrat je stopil ven na balkon, da je opazoval vrvenje na Kralja Petra trgu. Ljudje so med seboj debatirali o višini kazni. Nekateri so bili mnenja, da bo Jankole prejel milo kazen, kaki 2 leti, drugi so mu prisojali po 3 do 5 let.

Razglasitev sodbe

Predsednik kazensk. senata s. o. s. g. Ivan Kralj je nekaj minut po 12. uri, ko so še doneli zvonovi s stolpa frančiškanske cerkve, vstopil v spremstvu zapisničarja iz posvetovalnice v dvorano. Nastala je grobna tišina. Poslušalci so se dvignili s sedežev. In predsednik je začel z mirnim glasom čitati sodbo, da je Miro Jankole kriv vseh deliktov v smislu obtožbe. Prebral je obširni tenor obtožbe. Čital je imena posameznih oškodovancev, ki jih je celotno 154 in navajal popolno vsebino obtožbe. Izpadle so le 3 točke. Ljudje so postali že nestrpni, ko niso takoj čuli višino kazni. Naposled je predsednik, ki je končal čitanje vsebine obtožbe, s posebnim poudarkom objavil, da je Miro Jankole obsojen zaradi zločina falzificiranja bančnih knjig, zločina obrtne prevare in prestopka pomeverbe na

5 let robije

ter v izgubo častnih državljskih pravic za 5 let. V kazen se mu všteje preiskovalni zapor od 18. avgusta 1938 od 12 naprej. Stroški kazenskega postopanja se izrečejo za neiztirjljive.

Tehniška vojska pred 400 leti

Dandanašnji je pač vsakomur znano, da je moderna vojska vojska tehnika. A prav tako je pravilno rečeno, da je bila sleherni vojni zmeraj tehniška vojska. Seveda so bili časi, ki v njih tehnika ali bolje rečeno — tehniški napredek v vojskovanju ni bil važna zadeva. Nasprotno pa je bila doba krog leta 1500 doba mnogih novih tehniških zamisli tudi na področju vojskovanja. Iz najdba tiskarstva je podpirala ta razvoj. Spisi o oborožitveni tehniki, zidanju trdnjav in strategiji so jako narasli. V debelih bukvah tedanje dobe najdemo različne tehniške fantazije, ki dandanes niso kar nič več tako fantastične, na primer: načrte bojnih vozil, ki so polni topovskih cevi, ki molijo iz vozov, celo načrte vozov, ki je njih pogonska sila — to so, bili konji — skrita v notranjosti: to je bil pač srednjeveški tank!

Med drugimi konstrukcijami, ki so prodrle žele mnogo kasneje, zasledimo topove z zadenjim polnilom; metalce ognja, zažigalne bombe, potapljaške zvonove za pionirje; prve težke strojne puške, nazvane mrtvaške raglje — skratka, bilo je mnogo novotarij in tehniški duh je bil vsepovsod izredno razgiban. Nova oborožitvena tehnika je bila tudi takšno izražena: pojavila se je strokovna četa. Jezdeci so kot novost dobili puške. Nastalo je prvo moderno topništvo, lahko in težko bojno topništvo, medtem ko so spočetka topove uporabljali samo kot obrambo za trdnjave. »Debela Berta« srednjega veka je tehtala 80 stotov in je bilo zanjo in za vso opremo potrebnih 72 konj. V tridesetletni vojni je švedski kralj Gustav Adolf spravil na bojne poljane izredno novost: topove za pehoto. To so bili lahki topovi, ki so bile njihove cevi prevlečene z usnjem. Njegovi vojski so imeli tudi prve lahke mušketre (puške).

V 17. stoletju se je pojavilo važno tehniško-taktilno vprašanje: ali se naj še obdržijo čete s sulicami poleg strelcev? Ali je treba sulčarje odpraviti? To vprašanje je dobilo svoj odgovor, ko so krog leta 1680 iznašli bajonet. Druga, navidezno postranska iznajdba, pa je imela še večje posledice: to so bile papirnate patrone. Dotlej je bilo treba namreč zmeraj prejšnji smodnik iz mošnje za smodnik, treba ga je bilo izmeriti in ga nato stresti v cev. K temu je treba dodati še tretjo »iznajdbo«: pruski »drl« — način izvežbanja čet. Sele zdaj je bilo mogoče pospešiti hitrost in natančnost streljanja. Zdjaj je pehota lahko vsako minuto po štirikrat ustrelila, seveda kot salvo na

Zasebni udeleženci se zavračajo glede svojih zahtevkov na civilnoopravno pot. Oproščen je plačila povprečnine. Oproščen je obtoženec v smislu 8-a 280 k. p. v 3 točkah, to je od obtožbe, da bi izkazoval v bilancah za l. 1935 do 1937 terjatev napram tvrdki Tekstilija v znesku 62.947 din kot aktivum, dasi ta tvrdka že davno ni več obstojala, ker je propadla. Oproščen je bil dalje glede 2 primerov, ki jih je obtožnica navajala, da je manipuliral s hranilnimi knjižicami in je štranke opeharil.

Obtoženec je sprva mirno poslušal sodbo, ko pa je predsednik izrekel »5 let robije«, je okamenel. Poslušajoč sodbo s prekrizanimi rokami se je zamajal.

Obširni so bili razlogi za utemeljitev sodbe. Predsednik je obrazložil posamezne točke sodbe. Sodišče verjame, da je obtoženec zalozil v banko prvič 300.000 din, drugič 300.000 din in naposled nad 900.000 din, toda v knjigah vse to ni pravilno izkazano. Obtoženec ne bi smel biti pri svojih spekulacijah prevelik optimist. Prav to mu sodišče šteje v veliko zlo.

Za zločinstvo falzificiranja bančnih knjig določa kazenski zakon 1 do 5 let robije, za zločinstvo obrtne prevare 1 do 10 let, za prestopke pomeverbe nižje kazni. Sodišče je pri odmeri kazni upoštevalo obtežilne okolnosti: prvič da je obtoženec s falzificiranjem spravil v zmoto oblasti in interese, da je povzročil drugič milijonsko škodo, tretjič, da je vršil prevare skoraj 4 leta. Olajšilo je bilo: dejansko priznanje, skrb za družino in neoporečnost. Za prvi zločin falzificiranja bančnih knjig mu je sodišče prisodilo 1 leto, za drugi zločin obrtne prevare 4 leta in za 3 prestopka pomeverbe 11 mesecev, kar bi dalo 5 let in 11 mesecev. Sodišče pa mu je prisodilo enotno kazen za vse te delikte 5 let robije. Po končani sodbi vpraša predsednik: »Ali sprejmete kazen?« Obtoženec tiho: »Se bom premislil.«

† Davorin Tombah

Maribor, 27. junija.

Danes je umrl na svojem domu Zrinskega trg 6 v Mariboru v starosti 62 let, g. Davorin Tombah, veleposesnik in bivši trgovec v Št. Vidu pri Ptuj. Pokojnik je bil posebno v vseh Halozah znana osebnost ter je užival vsepovsod splošno spoštovanje. Pred 12 leti je opustil svojo trgovino v Št. Vidu, ki jo je vodil nad 30 let in se umaknil v zasebno življenje. Bil je edini predvojni slovenski izvoznik krompirja in drugih poljedelskih pridelkov v Egipt ter ostale države, s čemer je domačemu ljudstvu veliko koristil. Svojčas je bil tudi dolga leta načelnik Trgovskega gremija za ptujsko okolico. Za časa svetovne vojne je bil zaradi svoje odločne narodnosti od oblasti preganjan in z drugimi narodnjaki nad 7 mesecev interniran v Gradcu. Kot nadarjenega, v najnežnejši mladosti osirotelega dečka ga je sprejel njegov stric, znani preporoditelj, narodno popolnoma zanemarjenega rogaškega okraja dekan v Rogatcu g. Tombah Josip v vzgojo in z njim tudi vzgojil več 10 siromašnih zavednih slovenskih dijakov, ki še danes zavzemajo ugledna mesta.

V pokojniku izgublja dr. Josip Tombak, predsednik kazenskega senata okrožnega sodišča v Mariboru, svojega edinega brata, s katerima smo ga vsak dan srečali na skupnem sprehodu. Bodi mu zemljica lahka. Preostali naše globoko sožalje!

Potrtega srca sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani brat, očim, stric in svak, gospod

Tombah Davorin

vleposestnik in bivši trgovec

danes po kratkem trpljenju mirno v Gospodu zaspal.

Truplo pokojnika bo blagoslovljeno v hiši žalosti, Zrinskega trg 6, v soboto, 29. junija ob 14 v Mariboru, nakar ga bomo prepeljali v rodbinsko grobnico v Št. Vid pri Ptuj, kjer bo pogreb ob pol 17.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 1. julija ob osmih v frančiškanski cerkvi v Mariboru.

V Mariboru, dne 27. junija 1940.

Dr. Tombak Josip,
sodnik okrožnega sodišča, brat,
ter ostalo sorodstvo.

Celjske novice

Celjski mestni svet

Celje, 27. junija 1940.

Snoči je bila v mestni posvetovalnici pod predsedstvom g. dr. Voršiča Alojzija zadnja seja mestnega sveta pred počitnicami. Predsednik gospod dr. Voršič je poročal, da je mestna občina že razpisala oddajo gradbenih, tlakovalnih in asfaltnih del in dobav za tlakovanje cestišča in za napravo hodnikov v Vodnikovi ulici v Celju. Za izvršitev teh del prispevajo banovina, okrajni cestni odbor in celjska mestna občina. Dela bodo veljala skoraj milijon dinarjev in bodo predvidoma izvršena letos do Gledališke ulice.

Poročilo finančno-gospodarskega odbora je podal finančni referent ravatelj g. Oskar Cernelč. Obširna je bila razprava o sodobni ureditvi Mariborske ceste. Gradbeno ministrstvo je odobrilo za sodobno ureditev Mariborske ceste 1.266.000 din, od česar bo prispevala država 766.000 din, ostalo pa tovarna Westen. Gradbeno ministrstvo zahteva, da celjska mestna občina izvede kanalizacijo in napravo hodnikov. Mestni svet je odobril stroške za kanalizacijo v znesku 350.400 din, za kritje teh stroškov pa se je predlagalo najetje kratkoročnega posojila, ki se bo krilo v dveh zaporednih proračunskih letih. Mestni svet je sklenil, naj gradbeno ministrstvo uredi tudi tlakovanje izločnega dela ceste od Koprivnice do Golmajerja, ker je sedanji tlak nesodoben ter dotrajan in ne odgovarja cesti pod nobenim pogojem ureditve sodobnega cestišča, dalje, da naj gradbeno ministrstvo vsakekor ne opusti zanimanja stikov sodobno urejenega cestišča v Gaberjih z asfaltno, ker smatra le tako urejeno cestišče kot trajno, sodobno in higienično.

Precej časa je mestni svet razpravljal o uporabi in vzdrževanju občinske ceste Celje—Apnenik—Pristava. Med mestno občino in družbo »Bohemija« je določil sporazum iz leta 1937, da se cesta v odseku Apnenik—Pristava razširi, napravi izogibalnice, da trpi stroške za mezde za razširjenje in bodoče vzdrževanje ceste občina, »Bohemija« pa dobavi ves material za ta dela, obenem odkupi za razširjenje potrebno zemljišče in obenem prispeva za čezmerno uporabo ceste 400 kub. metrov gramoza, kar pa je najvažnejše, da prenese »Bohemija« sedež rudnika v Celje, obenem pa zgradi v dveh letih žično železnico. Občina k svojim obveznostim ni pristopila, ker družba do danes še ni izpolnila glavnega pogoja, da prenese sedež rudniškega obrata v Celje, kar je odločilno glede plačevanja davkov. Obrat se je podvojil, zaradi česar cesta še bolj trpi. Zaradi tega je mestni svet sklenil, da se občina ne smata več vezano na ta sporazum, kajti občina ne more vzdrževati ceste, ki jo čezmerno izkorišča privatna družba, v breme svojih davkoplačevalcev, ako plačuje podjetje samoupravne doklade drugim občinam. Če bi splošna »Bohemija« pogoj glede prenosa sedeža obrata v celjsko občino, je mestni svet pripravljen skleniti nov sporazum.

Mestni svet je vzel na znanje primanjkljaj stroškov obrata v mestnem kopališču 36.000 din, kar se bo krilo iz višjih dohodkov 1940. Do marca meseca 1939 je bilo v kopališču 17.000 din deficita. Za odvajanje snega z mestnih ulic je bilo določenih 40.000 din, veljalo pa je 74.931 din. Kritje primanjkljaja 34.931 din je mestni svet odobril. Prav tako je mestni svet odobril kritje stroškov za izredna dela 348.000 din, to pa iz postavke višjih dohodkov iz proračuna 1939-40. Ta izredna dela so n. pr. stroški centralne kurjave za drž. mešč. šolo 107.000 din, nabava novega škroplilnega avtomobila 230.000 din.

Za predstavnike kuratorija Vajenskega doma so bili izvoljeni gospodje Lečnik Anton, Dobovičnik Franc in ravn. Cernelč Oskar. V gradbeni odbor je bil izvoljen namesto g. Stefanija inž. Jože Brodnik. Ker bodo v počitnicah volitve v Kmetijsko zbornico, je mestni svet izvolil posebno listo volilcev: gg. Dorna Franca, Glinška Ivana, Kramarja Vinka, Piška Josipa, Strenčana Jurija, Kodela Ivana, Slančerja in Jezernika Franca.

Poročilo gradbenega odbora je podal referent g. Fazarinc Anton. Namestitev železniških zapornic v Medlogu je zaradi številnih nesreč, oziroma preprečitve istih nujno potrebna. Podvoz bi veljal 600.000 din. Mestna občina bo ponovno zahtevala od železniške uprave, da napravi tu zapornice in po možnosti zgradi tudi čuvajnico.

Gradnja hodnika v Gaberjih oddana. Dela gradnje prepotrebne desne hodnika v Gaberjih so oddana najnižjemu ponudniku g. inž. Pretnarju za 585.527 din. Pločnik bo iz asfaltno mešanega makadama.

Referent socialnopolitičnega odbora g. Jagodič Josip je poročal, da so bile odobrene tri nove podpore, štiri zvišane, dve pa odklonjeni. V odbor za podeljevanje podpor pri okrajnem sodišču sta bila izvoljena gg. Kramar Janko in Dobovičnik Franc.

c Meščanstvo vabimo danes, na Vidov dan, ko se praznuje spominski dan premirnih borcev za vero in domovino, da okraši svoje hiše z državnimi zastavami. Meščano poglavarstvo v Celju.

c **Rekordno število prijavitelcev na celjski državni gimnazij.** K sprejemnim izpitom na državni gimnaziji v Celju, ki so bili 24. in 25. junija, se je letos prijavilo 204 dečkov in 116 deklic, skupno 320, dočim jih je bilo lansko leto 248. Zavrženih je bilo 5 dečkov in 6 deklic.

c **Izletniški avto Celje—Logarska dolina** je začel obratovati 25. junija in bo vozil do 31. avgusta iz Celja odpelje ob 10.15 s prihodom v Logarsko dolino ob 13.15, od koder se vrača ob 16 s prihodom v Celje ob 7 zvečer. Po potrebi in po objavi v dnevniki bo vozil tudi od 1. do 15. septembra. Avto obratuje kljub temu tudi na redni progi Celje—Mozirje in Celje—Logarska dolina.

c **Nov lep napis »Prosvetni dom«** so napravili včeraj na pročelju Doma v Samostanski ulici. Več let so samevale na pročelju črke »Dom« kot spomin na tiste dni, ko so nasilno odstranili črke, ki niso ugajale takratnemu režimu.

c **Zaklonišče grada pod Miklavškim hribom.** Bo večje od ostalih v mestu.

c **Seja Združenih zasebnih zasebnih nameščen-**cev bo v ponedeljek ob 7 v društvenih prostorih.

c **Svečana razsvetljava Marijinega kipa na Glavnem trgu.** Mestna elektrarna bo pripravila za slavnostne prilike na Marijinem kipu na Glavnem trgu svečano razsvetlavo. Kredit 7.000 din je že na razpolago.

c **Most čez Pečovnico bodo gradili.** Dela bodo veljala 7.784 din.

c **Iz Savinjske doline.** Pri ugodnejšem vremenu zadnjih tednov se je stanje hmeljskih nasadov vidno popravilo, vendar je še vedno precej neenakomerno. V najboljših je rastlina dosegla že vrh opor in odgnala številne stranske panoge, v nekaterih pa je bolj ali manj zaostala, vendar sedaj tudi hitro napreduje. Splošno stanje nasadov zaenkrat dobro obeta, le nevarnost peronospore zaradi soparnega vremena traja dalje.

c **Skladišče hmeljarske zadrge v Zalcu** je odprto za zadržnike vsak delavnik od pol 8 do pol 12 dopoldne in od 3 do 7 popoldne. Ob nedeljah in praznikih skladišče ni odprto.

c **Ponudbe za oddajo gradbenih del za tlakovanje Vodnikove ulice v Celju sprejema mestno poglavarstvo v sobi št. 9 do 20. julija.**

c **Železničarska godba v Celju** bo priredila na Vidov dan od 8 do 9 promenadni koncert pred kolodvorom.

c **Združenje urarjev iz Maribora** je imelo svojo letno skupščino v hotelu Evropa v Celju. Udeležil se je tudi zastopnik TOI g. Hohnjec Miloš. Urarji so protestirali proti nameravanemu razpustu Združenja, ki z velikim uspehom deluje že toliko let.

c **Na državni svet so napravila proteste celjska** obrtna združenja zaradi razpusta.

c **Glas iz občinstva.** Cesta proti Liscam, ki je bila že pred leti krasna promenadna pot, katere so se Celjani in tudi letoviščarji zelo radi posluževali, je danes postala cesta za dirkalne poizkuse številnih motoristov in avtomobilov, ki nimajo v tej smeri nobenega oprava, razen da izpostavljajo pešce v nevarnost, da trešči vanje kakšen motorist ali avtomobilist, kakor se je to zgodilo še pred kratkim. Prosimo, da se na tej cesti enkrat za vselej napravi red!

c **Svoje demagoštvo je utemeljilo »Jutro«** s svojim odgovorom na naše stvarne in utemeljene

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(209) Kača je obrnila glavo tja, od koder je prihajal glas. Tudi Ančka se je ozrla... in... tam je stala čarovnica iz starega grada.

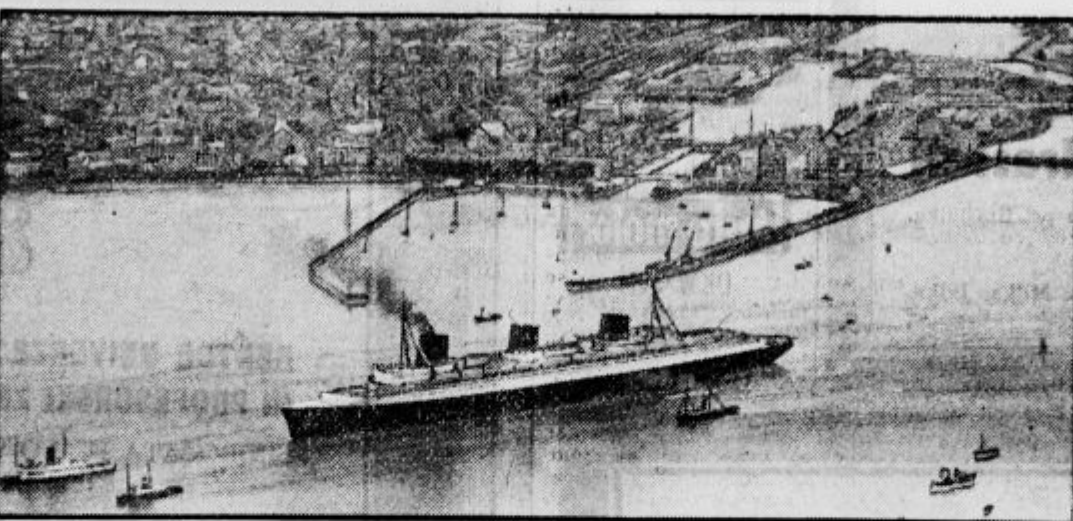
(210) Sedaj si Ančka sploh ni znala nič več pomagati. Čarovnica pa se je krohotala. Zavihtela je svojo palico in kača je šla zopet mirno ležat na svoje mesto, zaprla oči in zaspala.

Afera grofice Moris de Rola končana

Ljubljana, 27. junija.

O grofici Moris de Rola in o njenem spretnem izvašanju denarja od slovenskih sester usmiljenk v Radečah smo obširno poročali že pred mesecem. Vsa poštna slovenska javnost je po točnih informacijah v našem listu bila prepričana, da so imele sestre usmiljenke v Radečah opravka s pretkano sleparko, kateri so nasedle, vendar prišlo še pravčasno na sled. Na spretn način in s pomočjo številnih priporočil uglednih osebnosti se ji je posrečilo izvašiti od sester lepo vsoto denarja in nekaj menice, vse to pa pod pretežno, da mora dvigniti skoraj 40 milijonov svojega denarja v Kairu, kjer ima denar naložen, nakar bo vstopila v samostan. Dve leti je slepila sestre in tudi ugledno osebnosti, ko pa je začutila pod nogami vroča tla, je izginila in se preselila v Trst, kjer je kupila vilo in lep grad. Ker se je zadolžila, je napotila svoje upnike v Radeče, češ da jim je izročila ves svoj denar. Grški časnikar Konstantin Nikola Tsimbas je zahteval od sester 200.000 din kot kritje svoje terjatve proti grofici, od katere je dobil dve menici. Ker sestre niso izplačale zahtevane vsote, je vložil Tsimbas tožbo pri okrožnem sodišču v Novem mestu, ki pa je menični nalog razveljavilo. Razsodbo je utemeljevalo, da gre v tej zadevi le in nesporno za lastno menico, ki jo je podpisala sestra Vincencija Kaplja na prigovarjanje grofice Moris de Rola, češ da so te menice formalnega značaja. Ne glede na to je bilo to menico razveljaviti tudi zaradi tega, ker sestra Vincencija Kaplja s svojim svojim podpisom ni niti mogla obvezati zavoda. Po čl. 4. statuta družbe zastopata provincijo vizitatorica provincije in ravnatelj. Zanimiva je bila ugotovitev sodišča pri razlogih, ko navaja, da je zavrnilo predlog za preložitve razprave v svrhu zbiranja novega materiala za nadalje navedbe in pojasnila o poštenosti sester pri izpolnitvi menice itd., s pristavkom, da so ti pomisleki brezpredmetni.

Tsimbasov zagovornik dr. Grossmann je vložil priziv in je o tem danes razpravljalo apelacijsko sodišče v Ljubljani. Razprava se je pričela ob pol 12. in je trajala tričetrt ure. Senatu je predsedoval dr. Vičar, prisedniki pa so bili dr. Dolinar, dr. Stojkovič, dr. Verbič, dr. Stempihar, zapisnikar pa dr. Artnak. Po navajanju razlogov rozsodbe okrožnega sodišča v Novem mestu in priziva dr. Grossmanna je spregovoril dr. Voršič J. kot zastopnik Družbe sester v Radečah namesto rednega zastopnika odvetnika g. Vebeta iz Novega mesta, navedel stvarne in utemeljene razloge za zavrnitev priziva. Veliki senat je po 15 minutnem tajnem razpravljanju zavrnil priziv.

Pogled na francosko pristanišče St. Nazaire, ki so ga Nemci 19. in 20. junija bombardirali.

E. Claes

22

Pokojni župnik Kampens

Da, še jih vidi, kako prihajajo, vsi njegovi dobri prijatelji, katerih je samo še nekaj ostalo. Stari Testelt, »sladkosnedni« Tinec, kakor so mu rekli, z vedno smehljajočimi se očmi, z žarečim okroglim obrazom, z velikimi nogami — (sto šest kil brez čevljev, »zaklane tege«, je rekel Rillaar) — ki ga je tako rekoč vedno žleodec bolel, pa je znal tako imenito »pospravljati« iz mize. Z enim samim pogledom je videl, kaj je bilo na mizi, zadovoljno pokimal in rekel kot za blagoslov: »Disposuit omnia suaviter«. (Vse je prijetno razpostavil). Drugi pogled mu je povedal, kaj je še stalo v kotu ob peči. In ko so sedli, je zapel s težkim de — profundis glasom: »Si omnes illas bibimus — Domine quis sustinee — e — e — bit.« Molenstee pa mu je odgovoril: »Bonum vinum laetificat cor pastorem — in saecula saeculorum... oo... rum.«

Kakšni lepi časi so bili! In potem takrat, pri župniku iz Diesta pri Begijnhofu? To je bil še najlepši dan iz tistih časov in kolikokrat so si o tem še pozneje pripovedovali. Den Dries iz Diesta je za svojo pet in dvajsetletnico mašništva priredil gostijo in povabil nanjo svoje prijatelje; celo monsignor generalni vikar naj bi prišel. Kdo je že pravil, da je monsignor postal zadnje čase za grizen abstinent, da je zato tako strog v svojih pismih; da nikakor ne dopušča, da bi se na duhovniških pojedinah pilo vino, k večjemu kozareček piva? Begijnhof, sicer vrh človeka, a ne preveč bister, je zvedel za vse to v zadnjem trenutku in se do smrti prestrašil. Hitro je naročil svoji sestri, ki je pripravljala mizo: same kozarce za pivo! Toda župnikova sestra in stara, napol onemogla dekla sta mislili, da mi-

za brez vinskih čaš in brez visokih šampanjskih »piščalk« ni ničemer podobna, pa sta postavili na lepo belo pregrnjeno mizo vse kozarce, čaše in čašice; k vsakemu krožniku tri. To ti je bila čudna pojedina! Sedeli so okrog lepe mize, s praznimi kozarci pred seboj (in nihče ni vedel nič povedati. Poslušali so monsignorja, mu pokimali in pritrjevali, ne da bi vedeli o čem govori; menda je bilo nekaj o tem, kako lep dogodek je danes za den Driesa, ko obhaja svojo 25-letnico posvečenja, den Dries pa je tako žalostno pokimal, kaj bi hotel reči? Možje, jaz tudi ne morem nič pomagati! Rillaar je govoril v svojih koseh. Testelt o svojih cveticah; toda vse brez ognja. Molenstee je bil tako zmešan, da je nekajkrat med klepetanjem prinesel svojo prazno vinsko čašo prav do ust in šele v zadnjem trenutku opazil, da ni nič v njej, nato pa vedno ves preplašen pogledal po ostalih. Veerle je vžil v svoj visoki kozarec za šampanjec pivo »samo zato, da bi se zamotil, da je kaj drugega.« Monsignor pa je kar naprej žlobudral o nekdanjih časih, o semenišču, o starih prijateljih in pri tem vedno pogledoval na Testelta, ki je sedel ravno nasproti njemu, tako da je revež zardeval prav do ušes in do tilnika ter mislil, da mora že zaradi dostojnosti prikimavati, dasi so bile vse njegove misli samo pri praznih kozarcih. Toliko zaskrbljen Testeltov obraz je spravil Zeelheema v tak smeh, da si je moral pod okriljem namiznega prta skrivaj odpeti zgornji hlačni gumb; kajti Zeelhem se je sploh smejal bolj s svojim trebmom kot z obrazom.

Ko je monsignor ob štirih odšel stisnivi vsakemu posebej roko, so se nekaj časa vsi aem gledali, dokler ni gospod Van Reeth zaklical dekl: »Punca, začni kar od začetka!... Juho gor!« To so se smejali!

Ah, da, pokojni gospod Van Reeth, tako pristrano vesel človek, ki je bil že v Rimu in pri naši ljubi Gospe v Lourdesu, ki je videl

deželo sonca in vina in znal tako prijetno pripovedovati in tako lepo opisovati, kaj vse je v kozarcu vina, da ti je bilo, kot bi ga pokušal. Kje je tisti čas! Kje je tisti čas!

Na dan, ko je gospod Van Reeth umrl, se je zdelo župniku Kampens prav tako kot bi nekaj izginilo z neba. Seveda, košček sonca in sreče, ki je ležal v kozarcu vina, je bilo res nekaj naravnost iz neba, ki ni človeka samo ogrelo, ampak približalo njegovo dušo Stvarniku in Trostitelju vsega njegova. V Mirnih večerih te je lahko spravilo v tako razpoloženje, da si videl same angelčke; da si mislil, da ni slabih ljudi več na svetu in da boš še dolgo, dolgo živel.

Župnik Kampens je stal sedaj v senci evetočih jablan ob županovem dvorišču. Od tu vzdolž mlina je videl razprostrto zeleno pokrajino Demerja kakor ogromen odprt molitvenik. Nikjer nobenega hrupa ljudi, nikjer nobene njihove postave, — redek trenutek, ki ga človek včasih doživi. V jablani med belimi in rdečimi cvetki je slišal brenčati čebele od zadovoljstva nad lepim vremenom. Tedaj je župnik Kampens nenadoma začutil blizino Boga in pokojnega gospoda Van Reetha.

Kaj čuda torej, če je župnik Kampens tako rad govoril o ženitnini v Kani? Pa ti pride takle juman strgač in s svojimi računi o dve sto štirideset litrah zasenči prekrasno sliko, najsvetejši čudež vode in vina in vse, kar je v srečo župnika Kampensa s tem v zvezi.

Oh, morda pa žef ni mislil tako hudo!... Ampak tri litre na osebo, pa še na vrh onega prvega, bi tudi s koščkom holandskega sira celo za kakega župnika... Ne, treba bo vprašati Molensteeja, kaj on misli o tem.

O ti nesramni strgač! Če bi ga imel sedaj pred sabo, bi mu jih z lahnim srecem prisolil kakih pet, šest. Da, tako bi storil; in župnik je tesneje stisnil svoj brevir, kot bi hotel začeti. Ti salamenski, nesramni strgač! Takele po-

kvariti gospodu župniku njegovo edino nedolžno veselje!

Neka otočnost je objela srce gospoda župnika, ko sedi v svoji mali jedilnici ob dvorišču. Večerno sonce meče mehko rdečino skozi odprto okno po mizi, po omari ob zidu, na katerem visi slika sv. Petra in čaka, da se bo v sobi kaj zgodilo. Gospod župnik gleda sanjavo skozi okno na vrt, na cvetočo hruško, na cerkovnikove golobe, ki se podijo po strehi in velika žalost se mu splazi v srce.

Rozalka se mu splazi na mizo večerjo: košček mesa, ki je ostal opoldne, škodljivo mladega graška in nekaj pečenih krompirjev, iz temne steklenice pa mu natoči poln kozarec vina.

»Prosim, gospod župnik!«

Župnik Kampens malomarno pogleda čez pogrnjeno mizo in hipoma reče: »Rozala, punca! Steklenico vina lahko odneseš!«

Rozalka osuplo pogleduje z župnika na steklenico.

»Zakaj, gospod župnik? Saj ga je samo še za tri kozarčke. Mar ni dobro?«

»Kar proč jo vzemi. Rozala, in tale polni kozarec tudi ter prinesi enkrat gospodu župniku kozarec vode!« Kako žalostno govori gospod župnik! Rozalka ga gleda odprtih ust.

»Vodo, gospod župnik? Vodo?... Vam je slabo?... Ne pijete več vina?«

»Ne, Rozala, punca; in mislim, da ga nikdar nikoli več ne bom pil.«

Vse to je rekel s tako presunljivo žalostnim glasom, kot bi ga neke v grlu tiščala debela kepa solz. Rozalka stoji, kot bi jo božja roka zadela, z rokami v bokih.

»Ampak, gospod župnik vendar! — Če je mar kaj pripetilo? Vas je v želodcu kaj prijel?«

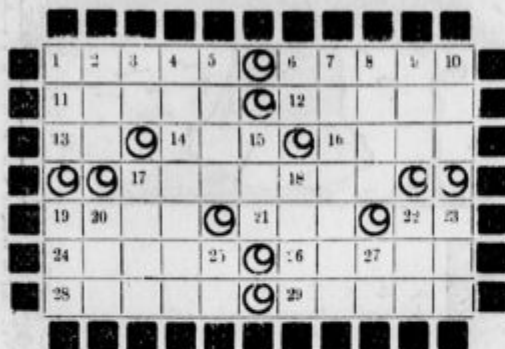
»Ne, punca, moj želodec je sedaj še kar dober, ampak stori tako, kakor pravim. Če pride kak siromak, mu lahko mirne duše daš steklenico vina..., tistega cenejšega.«

Nagradna križanka

Tvrdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. Prodajalna dvokoles in motorjev v Domžalah. 11. Zensko ime. 12. Največja rastlina. 13. Struja, gibanje. 14. Prva posteljska. 15. Slov. reka. 18. Sedež čutila. 19. Hitro prevozno sredstvo. 21. Sleherni. 25. Začetek, prvi del. 26. Ptič. 28. Pevska nota. 29. Vrsta tkanine. 30. Povratni osebni zaimek.

Navpično: 1. Namizno pregrinjalo. 3. Bufet v Ljubljani. 3. Zensko ime. 4. Veznik. 5. Tekoča voda, primorsko mesto. 6. Odmev, uspeh. 7. Stevilka. 8. Svod, ozračje. 9. Oblika moškega krstnega imena. 10. Ceneno in potrebno vozilo. 15. Nočna ptica. 16. Najbolj razširjena tekočina. 19. Del ženskega oblačila. 20. Orožje. 22. Začimba. 23. Naplato. 24. Moralen maček. 27. Medmet, beseda, s katero prigovarjamo.

Rešitev sobotne križanke.

Vodoravno: 1. Union (pivovarna v Ljubljani). 5. Amen. 6. Ar. 8. Smem. 9. Ogon. 11. Cep. 12. Skupaj. 13. Ležak (unionsko pivo v steklenicah). 16. Bok (črno unionsko pivo). 17. Rak. 18. Tat. 19. Roman.

Navpično: 1. Ume. 2. Nem. 3. In. 4. Naguban. 5. Amper. 7. Ropot. 8. Sel. 9. Ok. 10. Nak. 12. S.K. 14. Zar. 15. Ako. 18. Ta.

Izrečani nagajenci:

Med rešili, ki so pravilno rešili sobotno križanko, so bili izrečani:

Rop Adolf, Lormanje 13, p. Sv. Lenart v Slov. goricah;

Trampuž Hljica, Henina, p. Jurklošter;

Zivec Viktor, odd. fin. kontr., Negotin-Krajina, moravska banovina;

Kelhar Helena, Vodnikova cesta 126, Ljubljana VII.

Dobivali bodo 1 mesec »Slovenec« brezplačno.

Opomba! Pristojbina za tiskovino je sedaj 50 par. Nezadostno frankirane pošiljke se ne bodo sprejemale.

Steklene plošče in ogledala

vseh vrst in velikosti za pohištvo, urade, avtomobile, napise in slično. Matiranje šip po lastnih in danih vzorcih. Zasteklevanje novih stavb.

„SPECTRUM“ D. D.

tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII - Celovška c. 81
Telefon 23-43

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; štetovanjski oglas 1 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačuje takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonno, 3 mm visoka črna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Krojaškega pomočnika
sprejme Mrak, Ljubljana,
Selenburgova 6.

Vodovodnega instalaterja
in kleparskega pomočnika
sprejme Gustav Puc,
Tržaška 9.

Čevljarskega pomočnika

ki zna prirojevati, sprejme
takoj. Franc Plevčak,
Celje, Gosposka 9.

Prodajalko

pridno, pošteno in zanesljivo,
vajeno tudi gostilne,
sprejme takoj. Naslov v upravi
»Slovenec« pod št. 9503.

Viničarsko družino

s najmanj 4 delovnimi
močmi, sprejmemo za Sl.
gorice. Prejemki znašajo
gl. viničarske pogodbe:
200 din mesečno v gotovini
za viničarske dela,
prosto stanovanje, mes.
1 zl. m. drv, 30 l sadjeva
ca ter deputatno zemljišče
v izmeri 1 in pol ha
in odpadajoča dnina. —
Obširne ponudbe z
navedbo dosedanjih službovanj
je poslati v upr.
»Slov.« pod »Graščina«
št. 9455.

Logarja

sprejme večje gozdno
posestvo

Obširne ponudbe z
navedbo dosedanjih službovanj
je poslati v upravo
»Slov.« pod »Graščina«
št. 9456.

Krajevne zastopnike

sposobne in agilne, sprejme
zavarovalnica »Sava«,
Ljubljana, Sv. Petra c. 2.

Hlapca

h konjem, vestnega, poštenega,
sprejemem. Naslov v upravi
»Slovenec« pod št. 9459.

Službe iščejo

Izurjena kuharica
išče službo v Celju ali v
okolici. Naslov v upravi
»Slovenec« pod 9175. (a)

Vajenci

Pekovskega vajenca
sprejme parna pekarna
Jakin, Ježica.

Pouk

Strojepisni pouk
večerni tečaj, pričetek
2. julija. Christofor zavod,
Domobranska 15. (u)

Privatna šola Josephinum
Zagreb, Illica 35-11. Dva
razreda letno, temeljita
izobrazba v vsem, zlasti
pošteno in vestno delo.
Brez razočaranja! Internat.
Pisite!

Auto-motor

DKW avto
limuzina, 32.000 km, radi
odhoda k vojakom ugodno
naprodaj. Zor, Brezovica
16 pri Ljubljani.

Prodamo

Sveže goveje noge

po 3 din kg — v vseh
slaničevih mesnicah.

Fižol

od 3.50 din dalje — pri
Sever & Komp., Ljubljana.

Izrabite priliko!

Partija prvovrstnih silvalnih strojev, koles in otroških vozičkov — pri »Prometu«, nasproti križevniške cerkve.

Dospela je zadnja pošiljka francoskih koles zn.

»Aiglon«

Ker je le malo število istih na razpolago, vabim interese, da si to priznane izvrstno znamko čimprej ogledajo, ako želijo imeti res lahko in vendar močno in trpežno kolo. — Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa 12, dvorišče.

Premoq

koks, drva nudi
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 5
telefon 20-59

Postrežba brezhlbna

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobno stanovanje
sončno, s pritlikinami in
komfortom, na Poljanah,
tako oddam. Vseli se
lahko takej. — Vprašati:
Povšetova 38, Ljubljana.

Vnajem

ODDAJO:

Skladišče
Tri suha skladišča, vsako
posebej ali skupno, tako oddam
na Poljanah. Poizve se:
Povšetova št. 38, Ljubljana.

Naročajte in širite
»Slovenec«!

VAŽEN JE REZULTAT!

Ta je zajamčen, ker FLY-TOX
zanesljivo in hitro uniči molje,
muhe, komarje, bolhe, stenice,
grile, mravlje in vso drugo golazen.

»SLOVENEČ«, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

V globoki žalosti naznanjamo vsem, ki so poznali našo nad-
vse ljubljeno, vzorno in skrbno mater, gospo

Terezijo Pinterič, vd. Bogovič

da nas je zapustila po težki in mučni bolezni, previdna s svetimi zakramenti, v 73. letu starosti, danes, 27. junija ob 10.45.

Pogreb blagopokojne bo dne 29. junija ob treh izpred hiše
žalosti v Brežicah št. 37.

Sveta maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 1. julija
ob 1/2 7 zjutraj v farni cerkvi v Brežicah.

Brežice, Maribor, Gradec, dne 27. junija 1940.

Globoko žalujoči: Terezija, Zofija, Franc, Feliks, Pavel,
otroci: Tichy, zet; Greta, Hilda, Zofija, snaha; Pepi,
Erika, Hilda, Tea in Dita, vnuki in vnukinje, ter ostalo
sorodstvo.

Vsemogočni je odločil, da je končal svojo zemeljsko pot
v 78. letu starosti naš dragi oče, brat, stric, gospod

Franc Štraus, pd. Hrastelj

Pogreb bo v soboto ob 1/8 zjutraj na Dolu pri Hrastniku.
Dol pri Hrastniku, dne 27. junija 1940.

Sinovi: Franc, Tone, Ciril, Jože; hčerki: Milka, Julka.

Neizprosna usoda nam je danes iztrgala našega dobrega
soproga in očeta, sina, brata in svaka, gospoda

dr. Josa Jurkoviča

univerzitetnega profesorja in dekana pravne fakultete
univerze Kralja Aleksandra v Ljubljani.

Pokojnikov pogreb bo v soboto, dne 29. junija, ob 16 iz
hiše žalosti v Fugnerjevi ulici 15 na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo za tiho sožalje.

Ljubljana-Colnarji, dne 27. junija 1940.

Soproga Marija s sinom Jožetom
in ostali sorodniki.

**REKTOR UNIVERZE KRALJA ALEKSANDRA I.
IN PROFESORSKI ZBOR PRAVNE FAKULTETE**

SPOROČATA TUŽNO VEST, DA JE DNE 27. JUNIJA
1940 UMRL GOSPOD

**DR. JOSO
JURKOVIČ**

**REDNI UNIVERZITETNI PROFESOR IN DEKAN
PRAVNE FAKULTETE V LJUBLJANI**

VELEZASLUŽNEMU ČLANU PROFESORSKEGA
KOLEGIJA BO OHRANILA UNIVERZA TRAJEN
IN ČASTEN SPOMIN.

POGREB BO V SOBOTO, DNE 29. JUNIJA OB 16
IZPRED POKOJNIKOVEGA DOMA V LJUBLJANI,
FUGNERJEVA ULICA 15 NA POKOPALIŠČE K
SV. KRIŽU.